

EVALUERING AV PROSJEKT BEDRE LOKAL BEREDSKAP FASE 1 OG 2

Foto: FORF

Av Kaja Høiseth-Gilje, Caroline Vinter, Emira Sopi og Glenn Widenhofer

Menon-publikasjon Nr. [Nummer]

2025

Forord

På oppdrag for Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum (FORF) har Menon Economics gjennomført en evaluering av prosjekt Bedre Lokal Beredskap (BLB) fase 1 og fase 2. Bedre Lokal Beredskap er en langsiktig satsing av Gjensidigestiftelsen på styrking av den frivillige redningstjenesten. Midlene fra Gjensidigestiftelsen skal bidra til en helhetlig styrking av de frivillige ressursene i Norge slik at mannskaper over hele landet er best mulig rustet til å håndtere fremtidige utfordringer.

Under prosjekt BLB har det blitt investert i en rekke delprosjekter knyttet til innkjøp av utstyr og materiell, kompetansehevende tiltak (inkludert øvelser), forsøksvirksomhet og innovasjon samt rekrutteringsarbeid. Vårt oppdrag har vært å vurdere hvorvidt prosjektstøtten fra Gjensidigestiftelsen har gjort den frivillige redningstjenesten bedre i stand til å løse sitt samfunnsoppdrag, som kortfattet er å *Redde mennesker fra død eller skade* og hvorvidt dette har blitt gjort på den mest hensiktsmessige og effektive måten med tanke på samfunnseffekt.

Vi takker FORF for et spennende oppdrag. Vi takker også alle intervjuobjekter for gode innspill underveis i prosessen. Avslutningsvis vil vi takke de frivillige for sin innsats i redningstjenesten og samvirket rundt den.

Mars 2025

Kaja Høiseth-Gilje
Prosjektansvarlig
Menon Economics

Mars 2025

Glenn Widenhofer
Prosjektleder
Menon Economics

Om Menon Economics

Menon Economics analyserer økonomiske problemstillinger og gir råd til bedrifter, organisasjoner og myndigheter. Vi er et konsultentselskap som opererer i grenseflatene mellom økonomi, politikk og marked.

Menon kombinerer samfunns- og bedriftsøkonomisk kompetanse innenfor fagfelt som samfunnsøkonomisk lønnsomhet, verdsetting, nærings- og konkurranseøkonomi, strategi, finans og organisasjonsdesign. Vi benytter forskningsbaserte metoder i våre analyser og jobber tett med ledende akademiske miljøer innenfor de fleste fagfelt.

Les mer om vårt arbeid på menon.no.

Om FORF

Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum (FORF) er en paraply-organisasjon for frivillige organisasjoner som har sitt virke i redningstjenesten. For å bli tatt opp som medlem i FORF kreves det at organisasjonen er aktivt engasjert i den norske redningstjenesten. Organisasjonene skal videre dekke en betydelig del av landet, og de skal ha en demokratisk struktur. Den innsatsen som utøves for redningstjenesten skal være på frivillig basis, og uten økonomisk gevinst.

Under rapportens arbeid var åtte organisasjoner medlem av FORF:

- Røde Kors Hjelpekorps
- Norsk Folkehjelp Sanitet
- Redningsselskapet
- Norske Redningshunder
- Norsk Radio Relæ Liga
- Speidernes Beredskapsgruppe
- Norsk Grotteforbund
- NLFs Flytjeneste

Innhold

Sammendrag	4
1 Innledning og bakgrunn	Feil! Bokmerke er ikke definert.
1.1 Den frivillige redningstjenesten	6
1.2 Prosjekt Bedre Lokal Beredskap	Feil! Bokmerke er ikke definert.
1.3 Om evalueringen	Feil! Bokmerke er ikke definert.
1.1 Leseveiledning	Feil! Bokmerke er ikke definert.
2 Om den frivillige redningstjenesten og prosjekt Bedre Lokal Beredskap	8
2.1 Redningstjenesten spiller en viktig rolle for beredskapen i Norge	8
2.2 Redningstjenesten som et samvirke mellom aktører	8
2.3 Rollen av frivillig innsats i redningstjenesten	9
2.4 FORFs rolle i den frivillige redningstjenesten og deres medlemsorganisasjoner	10
2.5 Prosjekt Bedre Lokal Beredskap	11
3 Evalueringsmodell og metodisk tilnærming	16
3.1 Evalueringsmodell	16
3.2 Analytisk rammeverk for effektvurdering	17
3.3 Prosjekt- og organisasjonsperspektivene	18
3.4 Metodisk tilnærming	19
4 Perspektiver på den frivillige redningstjenesten	19
4.1 Utfordringsbildet den frivillige redningstjenesten står ovenfor	21
4.2 Status hos og utvikling i den frivillige redningstjenesten	23
4.3 Fremtidsutsikter for den frivillige redningstjenesten	Feil! Bokmerke er ikke definert.
5 De frivilliges vurdering av BLBs nasjonale prosjekter	25
5.1 Nødnett	25
5.2 Personlige utstyrspakker, uniformer og profilering	28
5.3 Felles aksjonsstøtteverktøy	31
5.4 Nettbrett og mobiltelefoner	35
5.5 Nasjonal redningsskole	37
6 De frivilliges vurdering av BLBs mindre pilot- og innovasjonsprosjekter	42
6.1 Kommandobil	42
6.2 Regionale utstyrspakker – en beredskapshenger	44
6.3 Sporingsteknologi	45
7 De frivilliges vurdering av øvrige regionale og organisasjonsspesifikke prosjekter	49
7.1 Utstyrspakker til flytjenesten	50
7.2 Sambandsutstyr i grotter	51
7.3 Forebygging og sikring i vertikale grotter	52
7.4 BLBs regionale prosjekter	Feil! Bokmerke er ikke definert.
8 Evaluering av effektene av prosjekt Bedre Lokal Beredskap	54
9 Evaluering av BLBs organisering, struktur og videre arbeid	60
10 Referanseliste	Feil! Bokmerke er ikke definert.
11 Vedlegg	Feil! Bokmerke er ikke definert.

Sammendrag

Redningstjenesten defineres i organisasjonsplan for redningstjenesten som «*offentlig organisert øyeblikkelig innsats fra flere samvirkepartnere for å redde mennesker fra død eller skade som følge av akutte ulykkes- eller faresituasjoner, og som ikke blir ivaretatt av særskilt opprettede virksomheter eller ved særskilte tiltak. Redningstjenesten utøves som et samvirke mellom offentlige virksomheter, frivillige organisasjoner og private virksomheter og personer, under ledelse og koordinering av en Hovedredningssentral, samt underordnede lokale redningssentraler.*»¹

Den frivillige redningstjenesten utgjør en sentral del av dette samvirket. De frivillige rednings- og beredskapsressursene er organisert i selvstendige organisasjoner, men flere av dem koordineres faglig og i sitt påvirkningsarbeid gjennom Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum (FORF).

Figur A: Medlemsorganisasjonene i FORF

I 2020 søkte FORF, på vegne av medlemsorganisasjonene, om midler fra Gjensidigestiftelsen med mål om å styrke ressursene til de frivillige organisasjonene i redningstjenesten. Søknaden påpekte hvordan oppdragene har økt i både omfang og kompleksitet, mens ressursene ikke har vært tilstrekkelige for å utvikle en stabil og mangfoldig frivillig redningstjeneste. På bakgrunn av denne og påfølgende søknader har FORF fått betydelige midler til det som omtales som prosjektet Bedre Lokal Beredskap (BLB). Siden 2021 har det blitt bevilget totalt 87 millioner kroner, fordelt på to faser: BLB Fase I med 54 millioner kroner og BLB Fase II med 33 millioner kroner.

På oppdrag for FORF har Menon Economics gjennomført en evaluering av BLB fase I og fase II. Evalueringens hovedformål var å vurdere effektene av prosjektstøtten som er gitt av Gjensidigestiftelsen til FORF sine aktiviteter for å bedre lokal beredskap vurdert opp mot målet «*Redde mennesker fra død eller skade*». I oppdraget er det spesifisert at vi skal vurdere

- 1) Hvorvidt prosjektstøtten fra Gjensidigestiftelsen har gjort den frivillige redningstjenesten bedre i stand til å løse sitt samfunnsoppdrag, som kortfattet er dette: *Redde mennesker fra død eller skade* og;
- 2) hvorvidt dette har blitt gjort på den mest hensiktsmessige og effektive måten med tanke på samfunnseffekt.

Basert på vår forståelse av prosjektene iverksatt under BLB og vurderinger fra frivillige og øvrige interessenter i redningstjenesten gjør vi en samlet evaluering av effektene av prosjekt Bedre Lokal Beredskap. Vi finner først at **Gjensidigestiftelsens støtte har vært utslagsgivende** for (raskere) iverksettelse av majoriteten av aktivitetene i prosjekt BLB. Videre finner vi at prosjektene, og at de er samlet under **Bedre Lokal Beredskap som en felles satsing, bidrar til samarbeid, dialog og felles identitet på tvers av organisasjonene i den frivillige redningstjenesten**, som ellers ikke ville funnet sted.

Av effekter, finner vi at **prosjekt BLB bidrar til redningstjenestens evne til å redde mennesker fra død eller skade, gjennom en rekke mekanismer i de ulike prosjektaktivitetene**. Vi finner også at de er relevante opp mot tidligere identifiserte behov knyttet

¹ Justis- og beredskapsdepartementet (2019). Organisasjonsplan for redningstjenesten. Tilgjengelig [her](#).

til den frivillige redningstjenesten. I tillegg til effekter knyttet til redningsaksjoner og oppgavegjennomføring, oppnås det besparelser i den frivillige redningstjenesten som følge av BLB. Vår vurdering er at dette kan og sannsynligvis vil utnyttes bedre i fremtiden.

Midlene i BLB kommer den frivillige redningstjenesten til gode, lokalt og via nasjonale prosjekter, selv om det er rom for videreutvikling av BLBs organisering og struktur. Organiseringen av BLB og samarbeidet mellom FORF-administrasjonen og medlemsorganisasjonene har noen utfordringer, som utarter seg på ulike nivåer, og selv om dette modnes gjennom dialog og samarbeid, er det også behov for å styrke FORF sin kompetanse og kapasitet til å koordinere samarbeidet.

I desember 2024 fikk FORF forlenget BLB med en tredje fase. Dette innebærer finansiering på nye 33 millioner kroner i årene 2025 og 2026. I veien videre vil FORF og medlemsorganisasjonene ha muligheten til å samarbeide om videre løft og innovasjon i den frivillige redningstjenesten.

På prinsipielt nivå, anbefaler vi en videreføring av dagens organisering. Vi vurderer at BLB er organisert på en hensiktsmessig måte, med FORF som koordinator i tett dialog med medlemsorganisasjonene. Gjensidigestiftelsen har delegert et stort ansvar knyttet til fordeling av prosjektmidler til FORF og medlemsorganisasjonene. Vi vurderer dette som hensiktsmessig, ettersom FORF og medlemsorganisasjonene har gode forutsetninger for å strategisk prioritere og iverksette prosjekter på en måte som ikke kunne blitt oppnådd ved direkte tildeling av midler på lokalt nivå.

Imidlertid anbefaler vi at styringen og fordeling av prosjektmidler til nasjonale, regionale og organisasjonsspesifikke prosjekter tydeliggjøres og forankres sterkere på tvers av medlemsorganisasjonene. I veien videre forventer vi at prosjekter under BLB i større grad vil handle om innovative løft i hvordan redningstjenesten opererer, sammenlignet med mer grunnleggende løft og prosjekter gjennomført til nå. Dette kan medføre at det fremover vil tildeles mindre midler til prosjekter som omhandler innkjøp av eksempelvis utstyr, og at medlemsorganisasjonene kan oppleve at deler av BLB som historisk har fungert som «grunnfinansiering» vil utgå over tid.

En helhetlig videreutvikling av redningstjenesten, herunder knyttet til BLB, vil i det videre forde tett dialog og strategisk og tydelig prioritering i fellesskap på tvers av medlemsorganisasjonene. I lys av prioriteringene som skal gjøres i det videre, anbefaler vi at FORF og medlemsorganisasjonene retter tydelig fokus på involvering og dialog for å styrke den frivillige redningstjenestens felles samarbeid og samvirke.

1 Innledning og leseveiledning

Beredskap i Norge er en samfunnsfunksjon som ivaretar innbyggernes sikkerhet og velferd ved å håndtere uforutsigbare hendelser som naturkatastrofer, ulykker og andre nødsituasjoner. Beredskap innebærer å planlegge og forberede tiltak som styrker evnen til å håndtere uønskede hendelser for å minimere skadeomfanget.²

Redningstjenesten defineres i organisasjonsplan for redningstjenesten som «*offentlig organisert øyeblikkelig innsats fra flere samvirkepartnere for å redde mennesker fra død eller skade som følge av akutte ulykkes- eller faresituasjoner, og som ikke blir ivaretatt av særskilt opprettede virksomheter eller ved særskilte tiltak. Redningstjenesten utøves som et samvirke mellom offentlige virksomheter, frivillige organisasjoner og private virksomheter og personer, under ledelse og koordinering av en Hovedredningssentral, samt underordnede lokale redningssentraler.*»³

Sentralt i redningstjenesten ligger samvirkeprinsippet, altså at den norske redningstjenesten er basert på et samvirke mellom offentlige, frivillige og private/kommersielle aktører som besitter egnede ressurser for redningstjenesten. Frivillig innsats utgjør en vesentlig ressurs i alle ledd av redningstjenesten og omtales som avgjørende i både fred, krise og krig.⁴ De frivillige organisasjonene i redningstjenesten utgjør derfor en sentral del av grunnberedskapen i Norge.⁵ De frivillige rednings- og beredskapsressursene er organisert i selvstendige organisasjoner, men flere av dem koordineres faglig og i sitt påvirkningsarbeid gjennom Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum (FORF).

Figur 1-1: Medlemsorganisasjonene i FORF

I 2020 søkte FORF, på vegne av medlemsorganisasjonene, om midler fra Gjensidigestiftelsen med mål om å styrke ressursene til de frivillige organisasjonene i redningstjenesten. Søknaden påpekte hvordan oppdragene har økt i både omfang og kompleksitet, mens ressursene ikke har vært tilstrekkelige for å utvikle en stabil og mangfoldig frivillig redningstjeneste. På bakgrunn av denne og påfølgende søknader har FORF fått betydelige midler til det som omtales som prosjektet Bedre Lokal Beredskap (BLB). Siden 2021 har det blitt bevilget totalt 87 millioner kroner, fordelt på to faser: BLB Fase I med 54 millioner kroner og BLB Fase II med 33 millioner kroner.

På oppdrag for FORF har Menon Economics gjennomført en evaluering av BLB fase I og fase II. Evalueringens hovedformål er å vurdere effektene av prosjektstøtten som er gitt av Gjensidigestiftelsen til FORF sine aktiviteter for å bedre lokal beredskap vurdert opp mot målet «*Redde mennesker fra død eller skade*». I oppdraget er det spesifisert at vi skal vurdere

- 3) Hvorvidt prosjektstøtten fra Gjensidigestiftelsen har gjort den frivillige redningstjenesten bedre i stand til å løse sitt samfunnsoppdrag, som kortfattet er dette: *Redde mennesker fra død eller skade* og;
- 4) Hvorvidt dette har blitt gjort på den mest hensiktsmessige og effektive måten med tanke på samfunnseffekt.

² Justis- og beredskapsdepartementet (2021). Meld. St. 5 Samfunnssikkerhet i en usikker verden. Tilgjengelig [her](#).

³ Justis- og beredskapsdepartementet (2019). Organisasjonsplan for redningstjenesten. Tilgjengelig [her](#).

⁴ Totalberedskapskommisjonen (2023). Nå er det alvor – Rustet for en usikker fremtid. Tilgjengelig [her](#).

⁵ Justis- og beredskapsdepartementet (2025). Meld. St. 9 Totalberedskapsmeldingen. Tilgjengelig [her](#).

I punkt 2 har vi vurdert i hvilken grad organiseringen av prosjektene og samarbeidet både innad i FORF sine medlemsorganisasjoner og opp mot FORF-administrasjonen samt mellom FORF og Gjensidigestiftelsen har vært den mest effektive for å nå målet.

Rapporten er strukturert på påfølgende måte: I kapittel 2 gjør vi rede for den frivillige redningstjenestens organisering og prosjekt BLB sin rolle. Dette gir en oversikt som den videre evalueringen bør sees i lys av. I kapittel 3 beskriver vi evalueringsmodellen vi legger til grunn for oppdraget og øvrig metodisk tilnærming. Videre gjengir vi i kapittel 4 noen sentrale perspektiver på den frivillige redningstjenesten, dens utfordringsbilde og sentrale utviklingstrekk, til dels uavhengig av prosjekt BLB. Dette gir en kontekst og et bakteppe for å tolke effektene av BLB og hvilke utfordringer de har bidratt til å håndtere. I kapittel 5, 6 og 7 gjengir vi de frivilliges perspektiver på ulike aktiviteter og prosjekt under BLB. Kapitlene er basert på en omfattende informasjonsinnhenting, og danner mye av informasjonsgrunnlaget for vår evaluering. Våre vurderinger i evalueringen gjengis i kapittel 8, knyttet til effekter (spørsmål 1) og i kapittel 9, knyttet til organisering (spørsmål 2).

2 Om den frivillige redningstjenesten og prosjekt Bedre Lokal Beredskap

Beredskap i Norge er en samfunnsfunksjon som ivaretar innbyggernes sikkerhet og velferd ved å håndtere uforutsigbare hendelser som naturkatastrofer, ulykker og andre nødssituasjoner. Den norske redningstjenesten utøves som et samvirke mellom en rekke offentlige etater, frivillige hjelpeorganisasjoner og private selskaper med egnede ressurser til redningsinnsats. De frivilliges betydning i dette samvirket er anerkjent på alle nivåer i Norge. Frivilligheten har likevel en kostnad, og bevaring og videreutvikling av den frivillige redningstjenesten fordrer i mange tilfeller støtte fra samfunnet for øvrig. Siden 2021 har Gjensidigestiftelsen støttet FORF og deres medlemsorganisasjoner med prosjektmidler for å videreutvikle og løfte den frivillige redningstjenesten under prosjektet *Bedre Lokal Beredskap*.

2.1 Redningstjenesten spiller en viktig rolle for beredskapen i Norge

Beredskap i Norge er en samfunnsfunksjon som ivaretar innbyggernes sikkerhet og velferd ved å håndtere uforutsigbare hendelser som naturkatastrofer, ulykker og andre nødssituasjoner. Beredskap innebærer å planlegge og forberede tiltak som styrker evnen til å håndtere uønskede hendelser for å minimere skadeomfanget.⁶ Evnen til rask respons kan være avgjørende for skadeomfanget av en inntruffet hendelse. Beredskapevnen avhenger i stor grad av tilgjengeligheten av ressurser og materiell som kan bidra til rask håndtering av hendelser, samt ressursenes evne til å koordinere og samvirke underveis i en aksjon. Grunnlaget for beredskapen er et omfattende system som involverer tverrsektorielt samarbeid mellom offentlige, private og frivillige aktører. Innen denne helhetlige tilnærmingen spiller den frivillige redningstjenesten en kritisk rolle.⁷

2.2 Redningstjenesten som et samvirke mellom aktører

Redningstjenesten defineres i organisasjonsplan for redningstjenesten som «*offentlig organisert øyeblikkelig innsats fra flere samvirkepartnere for å redde mennesker fra død eller skade som følge av akutte ulykkes- eller faresituasjoner, og som ikke blir ivarettatt av særskilt opprettede virksomheter eller ved særskilte tiltak. Redningstjenesten utøves som et samvirke mellom offentlige virksomheter, frivillige organisasjoner og private virksomheter og personer, under ledelse og koordinering av en Hovedredningssentral, samt underordnede lokale redningssentraler.*»⁸

Redningstjeneste innebærer søk etter, og bistand til, personer som er i nød eller overhengende fare. Norge har en integrert redningstjeneste som omfatter redningsaksjoner knyttet til land, luft og sjø.⁹ Redningstjenesten forventes å bidra med samfunnsnytte gjennom disse redningsaktivitetene. Utover redningsaktivitetene forventes redningstjenesten å bidra til ytterligere samfunnsnytte gjennom en kjede av aktiviteter, som illustrert i **Figur 2-1**.

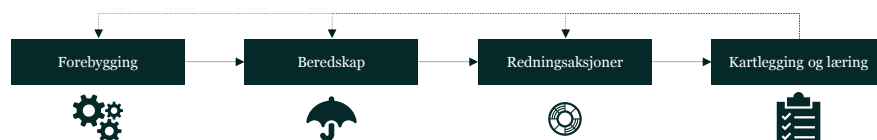
⁶ Justis- og beredskapsdepartementet (2021). Meld. St. 5 Samfunnssikkerhet i en usikker verden. Tilgjengelig [her](#).

⁷ Justis- og beredskapsdepartementet (2025). Meld. St. 9 Totalberedskapsmeldingen. Tilgjengelig [her](#).

⁸ Justis- og beredskapsdepartementet (2019). Organisasjonsplan for redningstjenesten. Tilgjengelig [her](#).

⁹ Nasjonalt Redningsfaglig Råd (2018). What if II – De frivillige rednings- og beredskapsorganisasjonenes rolle i dagens samfunn. Tilgjengelig [her](#).

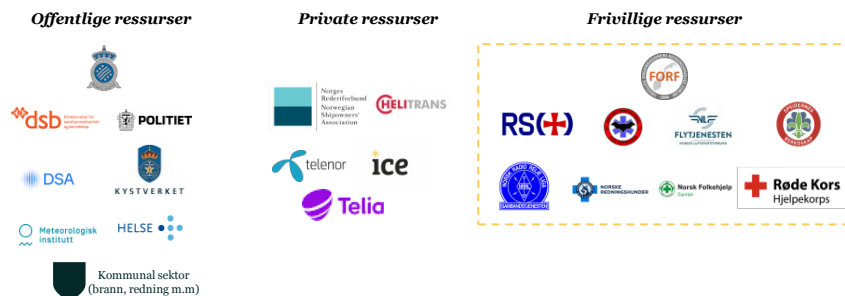
Figur 2-1: Illustrasjon av redningstjenestens samfunnsnytte vist i en kjede. Illustrasjon: Menon Economics

Vi tolker redningstjenesten, og den tilhørende samfunnsnytte, som summen og samspillet mellom en rekke aktiviteter i en selvforsterkende kjede. Kjeden begynner med forebyggende aktiviteter som sikter på å redusere frekvens og sannsynlighet for ulykkes- og faresituasjoner, eksempelvis med bevissthetsbygging og skilting. Videre bidrar beredskapsaktiviteter til å redusere skadene når en hendelse først inntreffer ved at redningstjenesten er godt rustet og forberedt på å agere. Sentralt i kjeden ligger selve søk- og redningsaksjonene, som krever koordinering, samvirke og kompetanse for å gjennomføres. Til slutt i kjeden ligger kartleggings- og læringsaktiviteter, hvor redningstjenesten drar nytte av tidligere erfaring for å gjennomføre mer treffsikre forebyggings-, beredskaps og redningsaktiviteter senere.

Sentralt i redningstjenesten ligger samvirkeprinsippet, altså at den norske redningstjenesten er basert på et samvirke mellom offentlige, frivillige og private/kommersielle aktører som besitter egnede ressurser for redningstjenesten. Dette innebærer at en bredde av aktører bidrar i redningstjenesten, som illustrert i oversikten i **Figur 2-2** (oversikten er ikke uttømmende). Det er dette felles samvirket som sikrer bredde, kvalitet og forankring av beredskapen i befolkningen.¹⁰

Figur 2-2: Oversikt over sektorene og aktørene som utgjør redningstjenesten.* Illustrasjon: Menon Economics

*Oversikten gir ikke et uttømmende aktørbilde for redningstjenesten.

2.3 Rollen av frivillig innsats i redningstjenesten

Frivillig innsats utgjør en vesentlig ressurs i alle ledd av redningstjenesten og omtales som avgjørende i både fred, krise og krig.¹¹ De frivillige organisasjonene i redningstjenesten utgjør derfor en sentral del av grunnberedskapen i Norge.¹² Totalberedskapskommisjonen fremhever at frivillige organisasjoner

¹⁰ Nasjonalt Redningsfaglig Råd (2018). What if II – De frivillige rednings- og beredskapsorganisasjonenes rolle i dagens samfunn. Tilgjengelig [her](#).

¹¹ Totalberedskapskommisjonen (2023). Nå er det alvor – Rustet for en usikker fremtid. Tilgjengelig [her](#).

¹² Justis- og beredskapsdepartementet (2025). Meld. St. 9 Totalberedskapsmeldingen. Tilgjengelig [her](#).

har en viktig rolle i å utvikle nye løsninger og har på denne måten bidratt til å løse samfunnsoppgaver som et alternativ til det offentlige og kommersielle tilbudet. Ved en rekke kriser har frivillige organisasjoner vist seg som en betydelig og fleksibel ressurs, som kan håndtere et bredt spekter av oppgaver. Norsk frivillighet på tvers av typer frivillighet har vært relativt stabil de siste årene,¹³ og i dag representerer organisasjonene i den frivillige redningstjenesten 10 000 mannskaper over hele landet.

De frivillige rednings- og beredskapsressursene skiller seg imidlertid fra offentlig og private ressurser på noen sentrale punkter. For det første, kompenseres ikke frivillige monetært, men gjennom meningsfylt arbeid, engasjement, fellesskap, og utvikling.¹⁴ For det andre, bærer den frivillige kostnader knyttet til alternativ bruk av sin tid (på arbeid eller fritid), samt uforutsigbarhet og potensielt stress og påkjenning ved krevende aksjoner. Avveiningen er illustrert i **Figur 2-3**. For å opprettholde en tilstrekkelig frivillig innsats over tid er man avhengig av at denne avveiningen oppleves som netto positiv.

Figur 2-3: Illustrasjon av de avveiningene frivillige må gjøre når de vurderer å delta i den frivillige redningstjenesten. Illustrasjon: Menon Economics

2.4 FORFs rolle i den frivillige redningstjenesten og deres medlemsorganisasjoner

De frivillige rednings- og beredskapsressursene er organisert i selvstendige organisasjoner, men flere av dem koordineres faglig og i sitt påvirkningsarbeid gjennom Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum (FORF). FORF er en paraplyorganisasjon for frivillige organisasjoner som har sitt virke i redningstjenesten. For å bli tatt opp som medlem i FORF kreves det at organisasjonen er aktivt engasjert i den norske redningstjenesten. Organisasjonene skal videre dekke en betydelig del av landet, og de skal ha en demokratisk struktur. Den innsatsen som utøves for redningstjenesten skal være på frivillig basis, og uten økonomisk gevinst. FORF jobber for å fremme medlemsorganisasjonenes redningsfaglige kompetanse og utvikle felles standarder og faglitteratur. En annen viktig prioritet er å legge til rette for godt samarbeid mellom organisasjonene og opp mot de redningsfaglige myndighetene. FORF arbeider også for å sikre nødvendig offentlig økonomisk støtte til sine medlemsorganisasjoner.¹⁵

Følgende åtte organisasjoner var medlem av FORF da denne evalueringen ble gjennomført:¹⁶

Røde Kors Hjelpekorps (RKH): RKH utdanner mannskaper og ledere til innsats i redningstjenesten, og er Norges største frivillige redningsorganisasjon med 300 lokale grupper og 5 000 aktive medlemmer. RKH er en bred beredskapsaktør som tilbyr søk, redning og evakuering på og ved sjø, vann, fjell og skog. Organisasjonen har kompetanse innen førstehjelp,

¹³ Frivillighet Norge (2023). Frivillighetsbarometeret 2023. Tilgjengelig [her](#).

¹⁴ Dette betyr ikke at offentlige og private ressurser ikke har engasjement og indre motivasjon for redningstjenesten, men kun at de i tillegg til dette mottar lønn (offentlige) eller kompensasjon for sitt bidrag (private).

¹⁵ Nasjonalt Redningsfaglig Råd (2018). What if II – De frivillige rednings- og beredskapsorganisasjonenes rolle i dagens samfunn. Tilgjengelig [her](#).

¹⁶ Beskrivelsene av organisasjonene er basert på organisasjonenes egne nettsider og rapporten «De frivillige rednings- og beredskapsorganisasjonenes rolle i dagens samfunn».

organisering/ledelse og ulike redningsscenarier basert på lokale behov. Dette innebærer spesialtrening for sjøberedskap, snøskredinnsats og bruk av forskjellige terrengkjøretøy. RKH er en katastroferessurs som håndterer ulike oppgaver på større skadesteder, inkludert søk etter skadde, vurdering, behandling og evakuering til helsehjelp.

Norsk Folkehjelp Sanitet (NFS): Med 70 sanitetsgrupper og rundt 2 000 operative mannskaper, utdanner NFS mannskaper og ledere til redningstjenesten. De utfører søk, redning og evakuering i ulike terrengetyper som sjø, vann, fjell og skog. Som en bred beredskapsaktør har NFS kompetanse innen førstehjelp, organisering/ledelse og ulike redningstjenester tilpasset lokale behov, inkludert spesialtrening for sjøberedskap og snøskredinnsats. Organisasjonen fungerer også som en katastroferessurs med evne til å løse ulike roller ved større hendelser.

Redningsselskapet (RS): RS er en humanitær organisasjon og en av de sentrale aktørene i sjøsikkerhet og kystberedskap. RS opererer med om lag 60 redningsskøyter langs kysten og på store innsjøer, bemannet av både fast ansatte og frivillige. Mannskapene har høy maritim kompetanse innen SAR (søk og redning), førstehjelp, brann og akutt forurensning, og 25 redningsskøyter har yrkesdykkere om bord. RS sin visjon er at ingen skal drukne. Operativt styres RS av de to hovedredningssentralene.

Norske Redningshunder (NRH): NRH er en landsdekkende organisasjon som trener hunder og førere til tjeneste under redningsaksjoner. NRH er delt inn i distrikter med tilhørende lokallag. NRH har hunder som er godkjent innenfor ettersøkning (søk i skog og mark), lavine (søk i skred) og søk ved naturkatastrofer og ruiner. De samarbeider tett med redningshelikoptre, og innkalles av hovedredningssentralene og politiet ved behov.

Norsk Radio Relæ Liga (NRRL): NRRL er en interesseorganisasjon for radioamatører som arbeider for samarbeid og høy fagkompetanse blant sine medlemmer. NRRL har sambandsgrupper på landsbasis som jevnlig over på kommunikasjonsutfall og opprettelse av samband på steder uten dekning. NRRL har landsdekkende kart og sporingstjeneste, til bruk i søk og redningsoppdrag for sikring av mannskaper og dokumentering av søksområder, samt egen infrastruktur for å opprette kommunikasjon. De kan også opprette alternativ infrastruktur ved behov.

Speidernes Beredskapsgruppe (SBG): SBG er et nettverk av grupper i Norges speiderforbund (NFS), som i tillegg til vanlig speidararbeid, har spesiell erfaring med å drive redningstjeneste og annen samfunnsnyttig tjeneste. Målsetningen er å ha aktivitet i hele landet. Med en speiderbakgrunn fra lokal speidergruppe får medlemmene i SBG gode kunnskaper om å ta vare på seg selv og hjelpe andre, gjennom aktivt friluftsliv. I tillegg til å delta på redningsaksjoner er gruppene aktive med blant annet førstehjelpskurs i NSF og sanitetsvakter på små og store arrangementer som avholdes i organisasjonen eller i nærmiljøet.

Norsk Grotteforbund (NGF): NGF fungerer som et nasjonalt samarbeidsorgan for individer og lokale grupper som driver med grotting. Organisasjonen har spesialkunnskap innen redning i grotter, med hovedfokus i Nord-Trøndelag, Nordland og Troms hvor 99 prosent av grottene i Norge er lokalisert. NGF har omtrent 200 medlemmer spredt over landet, samt spesialutstyr for redningsoppdrag under jorden.

Norsk Luftsportsforbunds Flytjeneste (NLF): NLF organiserer all samfunnsnyttig flytjeneste som utføres av flyklubber tilsluttet NLF. NLFs formål er å tilby det offentlige samfunnsnyttige flytjenester som kan utføres med klubbens fly og av frivillige mannskaper. De har 25 flykorps med om lag 200 frivillige piloter spredt fra Kjevik i sør til Tromsø i nord. I tillegg tilbyr NLF skogbrannvaktjenester etter avtale med fylker/kommuner/110-sentraler.

2.5 Prosjekt Bedre Lokal Beredskap

I 2020 søkte FORF, på vegne av medlemsorganisasjonene, om midler fra Gjensidigestiftelsen med mål om å styrke ressursene til de frivillige organisasjonene i redningstjenesten. Søknaden påpekte hvordan oppdragene har økt i både omfang og kompleksitet, mens ressursene ikke har vært tilstrekkelige for å utvikle en stabil og mangfoldig frivillig redningstjeneste. På bakgrunn av denne og påfølgende søknader har FORF fått betydelige midler til det som omtales som prosjektet Bedre Lokal Beredskap (BLB). Siden 2021 har det blitt bevilget totalt 87 millioner kroner, fordelt på to faser: BLB Fase I med 54 millioner kroner og BLB Fase II med 33 millioner kroner.

Med disse midlene fra Gjensidigestiftelsen har FORF og medlemsorganisasjonene initiert flere prosjekter på nasjonalt og regionalt nivå. Prosjektporteføljen er omfattende, med et bredt tematisk og geografisk spekter. Tiltakene inkluderer innkjøp og oppgradering av utstyr, samt kompetansehevinge, organisatoriske og kommunikative tiltak. BLB omfatter også prosjekter som fokuserer på å utvikle innovative løsninger som kan fremme læring og effektivisering av redningstjenesten. De ulike

prosjektene påvirker forskjellige deler av den frivillige redningstjenesten, men skal i sum, og i samspill, bidra til å gjøre redningstjenesten bedre i stand til å løse sitt samfunnsoppdrag, som kortfattet er å redde mennesker fra død eller skade.

De to fasene i BLB har noen forskjeller, men henger tett sammen, og denne evalueringen vurderer fasene i stor grad under ett. I desember 2024 fikk FORF forlenget BLB med en tredje fase. Dette innebærer finansiering på nye 33 millioner kroner i årene 2025 og 2026. BLB fase III inngår ikke i denne evalueringen.

2.5.1 Nasjonale, regionale og organisasjonsspesifikke prosjekter

Bedre Lokal Beredskap er delt inn i en rekke prosjekter som støtten fra Gjensidigestiftelsen finansierer. Det skilles i utgangspunktet mellom *nasjonale*, *regionale* og *organisasjonsspesifikke* prosjekter.

De *nasjonale prosjektene* ledes av FORF-administrasjonen i tett samarbeid med medlemsorganisasjonene og FORF-styret. Formålet med disse prosjektene er å gi helhetlige løst i den frivillige redningstjenesten, dets samvirke og samarbeid og samlede evne til å gjennomføre redningsaksjoner. De nasjonale prosjektene skal ha en tydelig prosjektorganisasjon og skal involvere minst to av FORFs medlemsorganisasjoner.

Regionale prosjekter er prosjekter som skal håndtere lokale behov og regionale prioriteringer, til dels uavhengig av organisasjon. For de regionale prosjektene kan FORFs *lokale redningsfaglige forum*¹⁷ i hvert politidistrikt søke om midler fra en sentral pott av prosjektmidler øremerket regionale prosjekter. Prosjektene som blir prioritert følges opp av FORF-administrasjonen. Således har FORF-administrasjonen overtatt en tildelingsfunksjon som Gjensidigestiftelsen tidligere håndterte på regionalt nivå. Regionale prosjekter omhandler blant annet gjennomføring av lokale fagsamlinger og øvelser som fremmer lokal kompetanse og kunnskapsdeling.

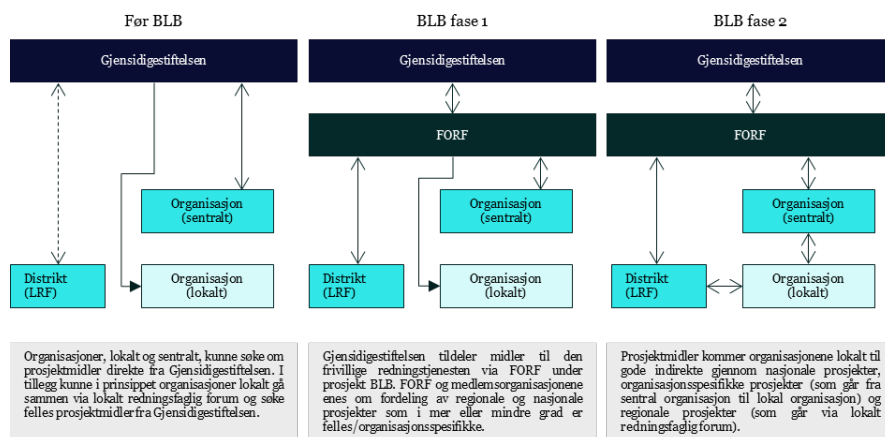
Organisasjonsspesifikke prosjekter gir organisasjonene mulighet til å søke midler fra FORF basert på egne behov. Organisasjonene beskriver selv deres konkrete behov og har ansvar for fordeling ut til de lokale enhetene. Eksempler på slike typer prosjekter er personlig utstyrspakker som uniformer, sikkerhets- og verneutstyr, samt spesifikk kursing til de frivillige. Målet er å gi sentrale organisasjonsledd ansvar for effektiv fordeling av midlene, og redusere arbeidsbelastningen i de lokale leddene. Dette skal også sikre at ressursene kanaliseres dit behovet er størst, med FORF som prioriterende instans i tildelingen. Prosjektene gjennomføres av medlemsorganisasjonenes sentrale administrasjon, i samarbeid med lokale ledd og støttet av FORF-administrasjonen. Alle midler skal støtte lokale behov.

Prosjektene har i BLB fase 2 fulgt tredelingen av *nasjonale*, *regionale* og *organisasjonsspesifikke* prosjekter beskrevet over,¹⁸ mens det i fase 1 kun ble skilt mellom *nasjonale* og *regionale* prosjekter, hvor de sistnevnte i prinsippet var *organisasjonsspesifikke* i tillegg, i form av at det var lokallag av medlemsorganisasjoner som fikk tildelt ulike prosjekter av den regionale tildelingen. I figuren under er utviklingen av hvordan BLBs prosjektmidler har blitt tildelt ulike nivåer illustrert, samt hvordan støtte fra Gjensidigestiftelsen til den frivillige redningstjenesten før BLB ble igangsatt foregikk.

¹⁷ Frem til 2022 ble disse instansene benevnt som Kontaktutvalg.

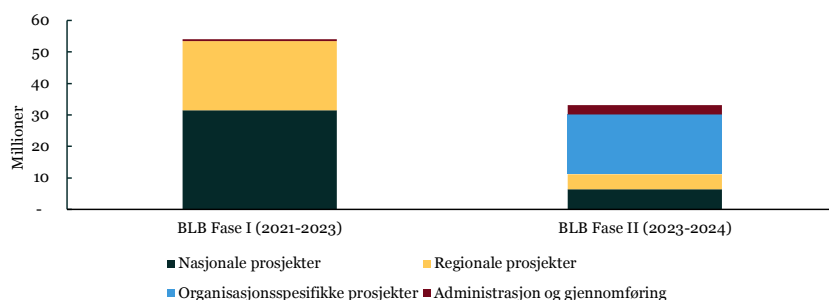
¹⁸ Tredelingen av prosjekter forventes å fortsette i BLB fase 3.

Figur 2-4: Støtte fra Gjensidigestiftelsen til frivillig redningstjenestes lokale behov, før og i BLBs ulike faser.

Som det fremkommer av figuren, har store deler av administrasjonen av midler til den frivillige redningstjenesten blitt delegert til FORF og medlemsorganisasjonene (sentralt) fra Gjensidigestiftelsen gjennom prosjekt BLB. I første fase overtok FORF en vesentlig del av administrasjonen av midler som Gjensidigestiftelsen tidligere hadde hatt direkte ut mot medlemsorganisasjonene, lokalt og sentralt. I fase 2 ble dette ytterligere organisert ved at organisasjonenes lokale prosjekter og aktiviteter kanaliseres via organisasjonene sentralt eller via de lokale redningsfaglige foraene (som jobber på tvers av organisasjoner). Figuren illustrerer forskjellene for en enkelt organisasjon sentralt og i ett enkelt distrikt, men det er viktig å påpeke at omfanget som har blitt delegert og strømlinjeformet via FORF, medlemsorganisasjonene sentralt og de lokale redningsfaglige foraene er vesentlig (med åtte organisasjoner og tolv politidistrikter blir antallet koblinger betraktelig økt). Fordeling av prosjektmidler på ulike typer prosjekter i BLBs fase I og II er gjengitt i figuren under:

Figur 2-5: Fordeling av prosjektmidler på nasjonale, regionale og organisasjonsspesifikke prosjekter. Kilde: FORF

Som man ser av figuren, har organisasjonsspesifikke prosjekter tatt over en vesentlig andel av det som tidligere var nasjonale og regionale prosjekter i fase 2. Introduksjonen av organisasjonsspesifikke prosjekter var motivert i å tydeliggjøre hvordan enkelte prosjekter kom spesifikke organisasjoner til

gode. Enkelte nasjonale prosjekter i fase 1 var i praksis samlebetegnelser for organisasjonsspesifikke prosjekter, mens regionale prosjekter dekket en bredde av innkjøp på tvers organisasjoner og distrikter. Organisasjonsspesifikke prosjekter skal imidlertid alltid komme lokale behov til gode, men kanalisert gjennom den enkelte medlemsorganisasjon. I tabellen nedenfor er de største 'nasjonale' prosjektene (i fase 1) gjengitt, med en beskrivelse av organisering i henhold til tredeling av prosjekter i fase 1 og 2. Innholdet i prosjektene beskrives i mer detalj i kapitler senere i rapporten.

Tabell 2-1: Oversikt over prosjektene i BLB fase 1 og 2 og hvordan prosjektene ble organisert i de to fasene

Prosjekt	BLB Fase 1	BLB Fase 2
<i>Innkjøp av nødnett-terminaler</i>	Organisert som et felles nasjonalt prosjekt , hvor 2000 terminaler ble kjøpt inn og delt på medlemsorganisasjonene basert på en fordelingsnøkkel bestående.	Ikke gjennomført i fase 2
<i>Innkjøp av personlige utstyrs pakker, uniformer og profilering</i>	Organisert som et felles nasjonalt prosjekt , hvor et felles innkjøp/ subsidiering av utstyrs pakker, uniformer og profilering ble gjennomført og fordelt mellom Røde Kors Hjelpekorps, Norsk Folkehjelp Sanitet, Norske redningshunder og Speidernes Beredskapsgruppe.	Organisert som organisasjonsspesifikke prosjekter hvor den enkelte organisasjon identifiserer behov for utstyr, uniformer og profilering på lokalt nivå.
<i>Innkjøp av nettbrett og mobiltelefoner</i>	Organisert som et felles nasjonalt prosjekt , hvor 635 nettbrett og mobiltelefoner ble kjøpt inn og delt på medlemsorganisasjonene basert på en fordelingsnøkkel bestående. I tillegg ble det anskaffet om lag 400 nettbrett og mobiltelefoner via lokale tildelinger som regionale prosjekter .	Organisert som et felles nasjonalt prosjekt , som skal komme den frivillige redningstjenesten som helt til gode.
<i>Utvikling av Felles aksjonsstøtteverktøy</i>	Organisert som et felles nasjonalt prosjekt , som skal komme den frivillige redningstjenesten som helt til gode.	Organisert som et felles nasjonalt prosjekt , som skal komme den frivillige redningstjenesten som helt til gode.
<i>Kommandobil</i>	Organisert som et felles nasjonalt prosjekt , som skal komme den frivillige redningstjenesten som helt til gode.	Organisert som et felles nasjonalt prosjekt , som skal komme den frivillige redningstjenesten som helt til gode.
<i>Nasjonal redningsskole</i>	Organisert som et felles nasjonalt prosjekt , som skal komme den frivillige redningstjenesten som helt til gode.	Organisert som et felles nasjonalt prosjekt , som skal komme den frivillige redningstjenesten som helt til gode.
<i>Ustyrs pakker til flytjenesten</i>	Organisert som et felles nasjonalt prosjekt , ettersom NLF flytjenesten sentralt (ikke lokalt) var prosjektansvarlig.	Organisert som organisasjonsspesifikke prosjekter hvor <i>NLFs Flytjeneste</i> står ansvarlig for å identifisere behov og iverksette eventuelt prosjekt med prosjektmidler.
<i>Felles regionale utstyrs pakker</i>	Organisert som et felles nasjonalt prosjekt , ledet av FORF Sør-Vest PD, hvor det ble anskaffet en skaphenger med nødvendig innredning og ekstrautstyr for å kunne lagre og frakte beredskapsutstyret.	Ikke gjennomført i BLB fase 2. Utstyr til lokale behov er organisert gjennom organisasjonsspesifikke prosjekter og i noen grad regionale prosjekter .
<i>Sporingsteknologi</i>	Organisert som et felles nasjonalt prosjekt , ettersom NRRL sentralt (ikke lokalt) var prosjektansvarlig.	Organisert som organisasjonsspesifikke prosjekter hvor <i>NRRL</i> står ansvarlig for å identifisere behov og iverksette eventuelt prosjekt med prosjektmidler.
<i>Sambandsutstyr i grotter</i>	Organisert som et felles nasjonalt prosjekt , ettersom Norsk Grotteforbund sentralt (ikke lokalt) var prosjektansvarlig.	Organisert som organisasjonsspesifikke prosjekter hvor Norsk Grotteforbund står ansvarlig for å identifisere behov og iverksette eventuelt prosjekt med prosjektmidler.
<i>Forebygging og sikring i vertikale grotter</i>	Organisert som et felles nasjonalt prosjekt , ettersom Norsk Grotteforbund sentralt (ikke lokalt) var prosjektansvarlig.	Organisert som organisasjonsspesifikke prosjekter hvor Norsk Grotteforbund står ansvarlig for å identifisere behov og iverksette eventuelt prosjekt med prosjektmidler.
<i>Regionale prosjekter</i>	Adgang til å søke prosjektmidler for regionale behov direkte fra medlemsorganisasjoners lokallag, samt fra lokalt redningsfaglig forum (kontaktpunkt).	Kanaliseres gjennom medlemsorganisasjonene sentralt som organisasjonsspesifikke prosjekter (som skal komme organisasjonene til gode lokalt), eller som regionale prosjekter som går til distriktets redningstjeneste (på tvers av organisasjoner) via lokalt redningsfaglig forum.

I informasjonsinnhentingen har vi bedt de frivillige ta stilling til de ulike nasjonale, regionale og organisasjonsspesifikke prosjektene og aktivitetene knyttet til BLB. De frivilliges refleksjoner og

vurderinger av BLBs prosjekter er gjengitt i kapittel 5, 6 og 7. I kapittel 5 gjengir vi de frivilliges vurderinger av det som skal forstås som nasjonale prosjekter. I kapittel 6 gjengir vi de frivilliges vurderinger av pilot- og innovasjonsprosjekter. Disse er nasjonale prosjekter i at de skal komme redningstjenesten som helhet til gode, men har en tydelig regionalt eller organisasjonsspesifikk dimensjon mens de pilotes. I kapittel 7 gjengir vi de frivilliges vurderinger av det som forstås som regionale eller organisasjonsspesifikke prosjekter utover ovennevnte. Selv om enkelte prosjekter i kapittel 7 ble omtalt som nasjonale prosjekter i BLB fase I, beskrives de her.

3 Evalueringsmodell og metodisk tilnærming

Evalueringsens hovedformål er å vurdere effektene av prosjektstøtten som er gitt av Gjensidigestiftelsen til FORF sine aktiviteter for å bedre lokal beredskap vurdert opp mot målet «*Redde mennesker fra død eller skade*». Som overordnet evalueringsmodell har vi benyttet OECDs rammeverk, operasjonalisert gjennom et analytisk rammeverk for effektvurdering. Vi benytter oss av informasjon fra en rekke kilder, herunder deltakere i redningstjenesten, til å belyse BLB fra et prosjekt- og organisasjonsperspektiv.

Evalueringsens hovedformål er å vurdere effektene av prosjektstøtten som er gitt av Gjensidigestiftelsen til FORF sine aktiviteter for å bedre lokal beredskap vurdert opp mot målet «*Redde mennesker fra død eller skade*». I oppdraget er det spesifisert at vi skal vurdere

1. Hvorvidt prosjekts hvorvidt prosjektstøtten fra Gjensidigestiftelsen har gjort den frivillige redningstjenesten bedre i stand til å løse sitt samfunnsoppdrag, som kortfattet er dette: *Redde mennesker fra død eller skade* og;
2. hvorvidt dette har blitt gjort på den mest hensiktsmessige og effektive måten med tanke på samfunnseffekt.

Vi beskriver i det følgende hvilke rammeverk og verktøy vi har tatt i bruk for å svare ut evalueringsens formål.

3.1 Evalueringsmodell

Som overordnet evalueringsmodell har vi benyttet OECDs rammeverk. Modellen er et internasjonalt analytisk rammeverk og skisserer at tiltak eller aktiviteter skal evalueres etter følgende kriterier¹⁹:

Relevans: En vurdering av prosjektets relevans innebærer å vurdere om det er tilstrekkelig behov for støtten, og i hvilken grad støtten er brukt på de aktiviteter som på best mulig måte bidrar til å nå målsetningen om å «Redde mennesker fra død og skade». I dette ligger en vurdering av hvorvidt de igangsatte initiativene og tiltakene treffer behov og utfordringer som berører den frivillige redningstjenesten, samt om det har vært endringer i rammebetingelser eller ytre faktorer som tilsier at tiltak

Effekt: En vurdering av prosjektets effekter handler om å forstå hvilke aktiviteter i prosjekt BLB som har bidratt til hva, sammenlignet med om aktivitetene ikke ble gjennomført. Hva vi ville sett av effekter om aktivitetene ikke ble gjennomført, omtaler vi som en referansebane. Det er metodisk krevende å vurdere hva referansebanen utgjør, ettersom det ikke har blitt gjennomført en nullpunktsmåling (måling før aktivitetene ble igangsatt). Vi har imidlertid i informasjonsinnhenting og analyse gjort vurderinger av hva som sannsynligvis ville vært referansenivå.

¹⁹ Modellen har i utgangspunktet seks kriterier. Vi fokuserer på fire av kriteriene her, fordi de er de mest hensiktsmessige for å besvare dette prosjektet. OECD-kriteriene skal ikke benyttes mekanisk, men tilpasses evalueringsobjektet. Se [her](#) for mer informasjon om OECD-modellen.

Effektvurderingen er kompleks i at det finnes en rekke effekter som i stor grad er sammensatte og henger sammen, mer eller mindre direkte i årsak-virkningssammenhenger. Hvordan vi ivaretar dette, utdypes i kapittel 3.2.

Effektivitet: Effektivitetskriteriet handler om i hvilken grad effektene ved prosjektet har blitt oppnådd på mest effektiv måte med hensyn til innretning, organisering og ressursbruk. Dette knytter seg til de involverte parter samarbeid og arbeidsdeling, samt om andre former som kunne ført til større/flere effekter og/eller lavere ressursbruk.

Veien fremover: Utarbeidelsen av videre anbefalingene er en viktig del av evalueringen, særlig for at det skal kunne gi læringspunkter og nyttige innspill til FORF og medlemsorganisasjonene sitt videre arbeid. Spesielt knytter dette seg til å diskutere

- **Utfordring/problemer.** Hvilke eventuelle utfordringer/forbedringspunkter/potensiale er avdekket i evalueringen?
- **Løsninger/tiltak.** Hvilke justeringer/tiltak kan iverksettes for å løse de identifiserte utfordringene?
- **Virkninger.** Hva er de positive og negative virkningene/konsekvensene av ulike justeringer/tiltak som foreslås? Økonomiske og administrative konsekvenser på et overordnet nivå.

En oppsummering av evalueringsmodellen og koblingen til oppdragets hovedspørsmål er gjengitt under.

Figur 3-1: Overordnet evalueringsmodell og kobling til evalueringens hovedspørsmål.

<i>Evalueringsmodell</i>	<i>Oppdragets evalueringsspørsmål</i>
 Relevans: Er de gjennomførte tiltak og aktiviteter i tråd med målsetningene?	
 Effekt: Hvilke effekter, positive eller negative, oppstår som følge av tiltaket?	hvorvidt prosjektstøtten fra Gjensidigestiftelsen har gjort den frivillige redningstjenesten bedre i stand til å løse sitt samfunnsoppdrag, som kortfattet er dette: <i>Redde mennesker fra død eller skade</i>
 Effektivitet: Kunne man oppnådd tilsvarende eller bedre resultater med lavere eller tilsvarende ressursbruk og/eller en annen innretning/organisering?	hvorvidt dette har blitt gjort på den mest hensiktsmessige og effektive måten med tanke på samfunns effekt
 Veien fremover: Tiltak og justeringer som kan bidra til å bedre effekt og effektivitet fremover	

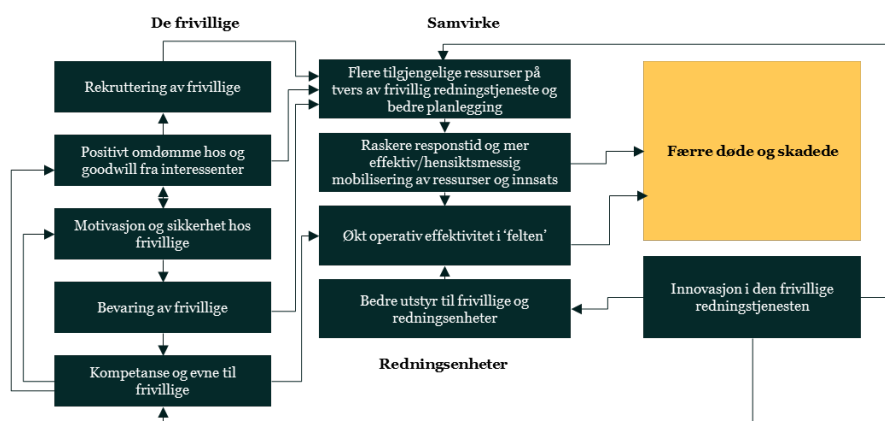
OECDs effekt- og effektivitetskriterier stemmer godt overens med evalueringsspørsmålene denne rapporten fokuserer på, som vist i figuren over. I tillegg er det relevant å gjøre en vurdering av behovet for de gjennomførte aktivitetene og i hvilken grad støtten fra Gjensidigestiftelsen har utløst de faktiske aktivitetene (relevanskriterier).

3.2 Analytisk rammeverk for effektvurdering

I det følgende beskriver vi i mer detalj hvordan effektkriteriet har blitt vurdert, ettersom flere ulike typer effekter kan ha blitt utløst av ulike aktiviteter i prosjekt BLB. Det overordnede målet med prosjekt BLB er å bidra til den frivillige redningstjenestens samfunnsoppdrag, som kortfattet er å *redde mennesker fra død eller skade*. En velfungerende frivillig redningstjeneste har sin kjerne i motiverte

frivillige som med sin kompetanse koordinerer og gjennomfører aksjoner i samarbeid med den øvrige redningstjenesten, understøttet av relevant verktøy og utstyr. Hvordan det overordnede målet oppnås, kan skje på mange måter og gjennom ulike mekanismer. Imidlertid henger alle disse mekanismene tett sammen. En oppstilling av ulike effekter prosjekt BLB kan ha på den frivillige redningstjenesten på ulike nivåer, gjennom hvilke mekanismer de henger sammen, og hvordan de omsider bidrar til målet om færre døde og skadede, er illustrert i figuren under.

Figur 3-2: Effekter og sammenhenger - hvordan BLB, mer eller mindre direkte, bidrar til færre døde og skadede

I prosjektet har vi identifisert en rekke effekter som kan følge av aktivitetene i prosjekt BLB (illustrert i de mørkegrønne boksene). Disse har i stor grad blitt bekreftet i intervjuer. Imidlertid henger flere av disse effektene ofte tett sammen. Dette er illustrert ved pilene mellom boksene. Det har vært nyttig for oss i intervjuer og analyse å forsøke å avdekke i hvor stor grad ulike effekter som følger av en aktivitet henger sammen. Det enkelte tiltak, eller prosjekt under BLB, kan bidra mer eller mindre direkte til det overordnede formålet om færre døde og skadede. Eksempelvis kan et prosjekt som bidrar til bedre utstyr og uniformer direkte føre til motivasjon hos den enkelte frivillige, som gjør dem motivert til å forbli i den frivillige redningstjenesten, over tid bygge mer kompetanse som tilrettelegger for bedre gjennomføring av oppdrag, og følgelig færre døde og skadede. Imidlertid vil effektene ofte også ha en selvstendig verdi, eksempelvis ved personlig verdsettelse og glede av godt utstyr. Hovedfokuset vårt i denne evalueringen ligger i vurderinger av effekter som understøtter sammenhengen om færre døde og skadede, men det påpekes allerede her at den selvstendige verdien av en del effekter for de frivillige (organisasjonene) ikke bør undervurderes.

Dette rammeverket er benyttet aktivt i informasjonsinnhenting for å forstå hvilke effekter de ulike prosjektene har hatt, både sett fra et prosjektperspektiv og fra et organisasjonsperspektiv, beskrevet under.

3.3 Prosjekt- og organisasjonsperspektivene

For å forstå effektene av BLBs aktiviteter og prosjekter, er vi avhengig av å forstå både prosjektene i seg selv og hva de skal bidra til, men også hvordan de påvirker den frivillige redningstjenesten, representert ved medlemsorganisasjonene i FORF. I informasjonsinnhenting har vi dermed lagt til grunn to innfallsvinkler for å forstå denne sammenhengen: *prosjektperspektivet* og *organisasjonsperspektivet*.

I prosjektperspektivet har vi fokus på å forstå hva selve prosjektet består av, herunder aktiviteter, bruksområder, nedslagsfelt, brukereffekter (de direkte effektene) m.m. I organisasjonsperspektivet har vi fokus på organisasjonene i den frivillige redningstjenesten, og hvordan BLB, med tilhørende prosjekter, har påvirket deres organisasjon og gitt effekter for organisasjonen og den frivillige redningstjenesten som helhet. Perspektivene henger tett sammen og må sees i sammenheng.

I informasjonsinnhenting, beskrevet i neste delkapittel, har vi i stor grad innhentet kunnskap, erfaringer og vurderinger fra de frivillige, som enten har inngående kjennskap og eierskap til utvalgte prosjekter, eller som kan uttale seg på vegne av organisasjonen.

3.4 Metodisk tilnærming

I gjennomføring av evalueringen, har vi belagt oss på omfattende informasjonsinnhenting fra representanter og interessenter knyttet til den frivillige redningstjenesten. Vi har strukturert innspill og vurderinger i henhold til det analytiske rammeverket beskrevet over. Informasjonsinnhenting har vært strukturert etter følgende:

	Dokumentstudier Tilgjengelig skriftlig, informasjon er systematisk gjennomgått, herunder tidligere utredninger, rapporter og relevant bakgrunnsdokumentasjon. Dokumentstudiene har gitt oss nødvendig bakgrunnsforståelse for den historiske utviklingen av den frivillige redningstjenesten og hva som sannsynligvis ville skjedd i fravær av støtte (referansebanen). Særlig har vi benyttet oss av: • «What if II - De frivillige rednings- og beredskapsorganisasjonens rolle i dagens samfunn». Utgitt av Nasjonalt Redningsfaglig Råd, desember 2018. • «Fremtidens frivillige beredskap». Utgitt av Norges Røde Kors. • NOU 2023:17. «Nå er det alvor.» (Særlig kapittel 22 og 23 som omhandler den offentlige og frivillige redningstjenesten). • Dokumentasjon om BLB fra FORF, herunder sluttrapporter, prosjektbeskrivelser m.m.
	Intervjuer om den frivillige redningstjenesten Intervjuer med hovedredningssentralen, Gjensidigestiftelsen og FORF om organisering av den frivillige redningstjenesten og bidraget til prosjekt BLB.
	Semistrukturerte dybdeintervjuer med frivillige, herunder med særlig kjennskap til BLB I dialog med FORF sin administrasjon har vi identifisert informanter i den frivillige redningstjenesten med særlig kjennskap til prosjekter i BLB som har kunnet uttale seg om (forventede) effekter og mål knyttet til enkelte prosjekter. Selv om informantene som regel representerer en (eller flere) organisasjoner, har vi i disse intervjuene fokusert på prosjektperspektivet, og bedt informantene fokusere på prosjektet, ev. være tydelig på når de snakker om organisasjonsspesifikke vurderinger. Totalt har vi gjennomført 15 intervjuer med 19 informanter fra den frivillige redningstjenesten. Semistrukturerte intervjuer sikrer at intervjuene dekker de samme temaene på tvers av intervjuobjektene, men samtidig gir det fleksibilitet til å kunne grave dypere i spesifikke problemstillinger som en bestemt informant har innsikt i.
	Gruppeintervju og uformelle intervjuer på FORF-seminaret Den 19.-20. oktober 2024 arrangerte FORF og medlemsorganisasjonene FORF-seminar på Gardermoen med ulikt redningsfaglig innhold. Anledningen ble benyttet til å gjennomføre to større gruppeintervjuer/workshops med henholdsvis LRS-representanter (ledere for de lokale redningsfaglige foraene) og ledere i

medlemsorganisasjoner, med fokus på å diskutere og vurdere gjennomføring og effekter av BLB i plenumsdiskusjoner. Videre ble det gjennomført om lag 10 korte intervjuer med ulike deltakere i løpet av FORF-seminaret i pausene mellom det faglige opplegget.

Spørreundersøkelser

Spørreundersøkelse til medlemsorganisasjoner og representanter fra lokale redningsfaglige forum – her har respondenter blitt bedt om å ta stilling til en rekke påstander, og vurdere ulike effekter knyttet til delprosjekter i BLB de kan/ønsker å uttale seg om. Således har *organisasjonsperspektivet* stått som et sentralt premiss i spørreundersøkelsene. Spørreundersøkelsen ble sendt til samtlige medlemmer av lokale redningsfaglige forum, samt personer sentralt i medlemsorganisasjoner, nominert av ledere av medlemsorganisasjonen. Totalt ble 161 undersøkelser sendt ut. Av de 86 personene som begynte å svare på spørreundersøkelsen, var det 69 som fullførte den (43 prosent). Antallet svar vil variere på enkelte spørsmål, fordi respondentene kun svarte på de prosjektene de kjente til.

Spørreundersøkelse til innsatsledere, operasjonsledere og andre fra politiet med fagansvar søk og redning - Ansatte i politiet med fagansvar søk og redning utgjør et viktig utenfra-perspektiv på den frivillige redningstjenesten. Disse ble kontaktet med et spørreskjema med spørsmål om utfordringene redningstjenesten står ovenfor, og hvordan den frivillige redningstjenesten har utviklet seg de siste årene, og om politiet opplever merkbare forskjeller fra før «Bedre Lokal Beredskap» ble iverksatt i 2021. Undersøkelsen ble sendt ut til 54 ansatte i politiet med fagansvar søk og redning, identifisert i samarbeid med FORF. Totalt deltok 29 ansatte i politiet med fagansvar søk og redning (54 prosent) i denne spørreundersøkelsen.

4 Perspektiver på den frivillige redningstjenesten

Som kontekst for selve evalueringen av BLB, introduserer vi her vurderinger av den frivillige redningstjenesten, hvilke utfordringer den frivillige redningstjenesten (og redningstjenesten for øvrig) står ovenfor, og hvilke utviklingstrekk vi kan se, til dels uavhengig av BLB.

4.1 Utfordringsbildet den frivillige redningstjenesten står ovenfor

De frivillige, som en hjørnestein i redningstjenesten, er en kritisk ressurs i Norge. Gitt samfunnsendringene vi som samfunn står ovenfor, spiller de frivillige stadig den viktigste rollen, samtidig som den frivillige redningstjenesten selv er underlagt press. Utfordringsbildet er godt dokumentert.

Blant annet belyser Totalberedskapskommisjonen utfordringer som klimaendringer, endringer i aktivitetsmønstre, økt bruk av natur, og demografiske endringer for den frivillige redningstjenesten. Den frivillige redningstjenesten tar del i en stadig større andel av aksjonene, og denne trenden forventes å øke i fremtiden. Endringer i bomønstre og arbeidsliv begrenser de frivilliges mulighet til å bidra, spesielt i distriktene med færre tilgjengelige personell. Det nåværende tilskuddet dekker ikke nødvendige tilpasninger til den offentlige redningstjenesten. Økt finansiering er derfor nødvendig for å unngå svekket beredskap i fremtiden.²⁰

Videre fremgår det av Totalberedskapsmeldingen at den frivillige redningstjenesten møter økte forventninger. Eksempelvis forventes det at mannskapet skal ha omfattende kompetanse for å bidra til å løse flere deler av et oppdrag. Utviklingen forventes å fortsette, og medfører større krav til det utstyret de frivillige bruker. Dette vil trolig føre til økte kostnader, særlig med fremskritt innen teknologi, som forventes å øke i takt med fremskrittene innen teknologi.²¹

I tillegg til utfordringene som Totalberedskapskommisjonen og Totalberedskapsmeldingen har identifisert, fremhever «What if II»-rapporten viktige samfunnsendringer som klimaendringer og endringer i frivillighetskulturen, noe som både øker risikoen og påvirker hvordan redningstjenesten må tilpasse seg. Rapporten tar også for seg de generelle hindringene redningstjenesten møter, spesielt i forhold til frivillighetens behov ved økende arbeidsmengde og krav til kompetanse. Det understrekes viktigheten av å tilpasse frivilligheten bedre til den offentlige redningstjenesten for en mer helhetlig beredskap, samtidig som det pekes på utfordringer som rekruttering, teknologisk utvikling og behovet for mer investering i utstyr og sikkerhet.²²

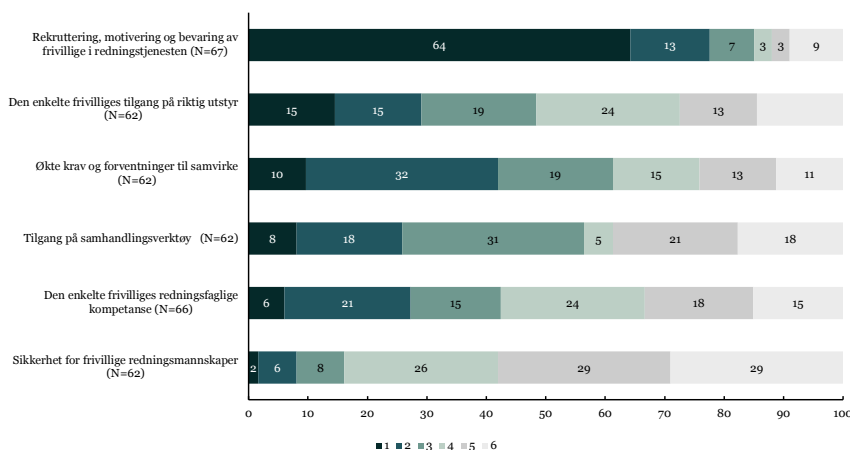
I lys av hvilke utfordringer som er identifisert i disse rapportene, har det vært interessant å undersøke hva de frivillige i FORFs medlemsorganisasjoner og ansatte i politiet med fagansvar søk og redning anser som de største utfordringene den frivillige redningstjenesten står overfor. Både de frivillige og politiet vurderer rekruttering, motivering, og bevaring av frivillige i redningstjenesten som den største utfordringen blant utfordringene de ble stilt ovenfor i spørreundersøkelsen (se Figur 4-1 og Figur 4-2).

²⁰ Totalberedskapskommisjonen (2023). Nå er det alvor – Rustet for en usikker fremtid. Tilgjengelig [her](#).

²¹ Justis- og beredskapsdepartementet (2025). Meld. St. 9 Totalberedskapsmeldingen. Tilgjengelig [her](#).

²² Nasjonalt Redningsfaglig Råd (2018). What if II – De frivillige rednings- og beredskapsorganisasjonenes rolle i dagens samfunn. Tilgjengelig [her](#).

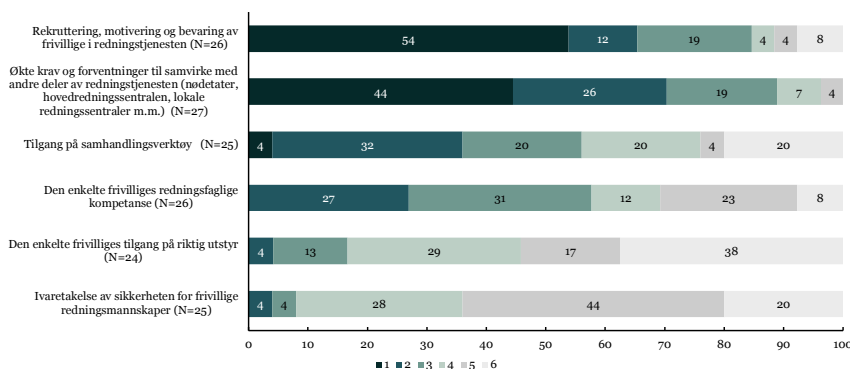
Figur 4-1: Den frivillige redningstjenestens rangering av utfordringer de vurderer som størst. Andel som vurderer utfordring som høyest, nest høyest osv., fra venstre. Kilde: Spørreundersøkelse til FORFs medlemsorganisasjoner

De frivilliges rangering av andre utfordringer varierer, men de frivilliges tilgang på riktig utstyr, økte krav og forventninger til samvirke, samt tilgang på samhandlingsutstyr anses som betydelige utfordringer av flere. Både de frivillige og politiet vurderer at sikkerheten for frivillige redningsmannskaper er den minste utfordringen blant utfordringene de ble stilt ovenfor.

Foruten om rekruttering, motivering og bevaring av frivillige i redningstjenesten, vurderer politiet at økte krav og forventninger til samvirke med andre deler av redningstjenesten er den største utfordringen den frivillige redningstjenesten står ovenfor, etterfulgt av tilgang på samhandlingsverktøy (se Figur 4-2).

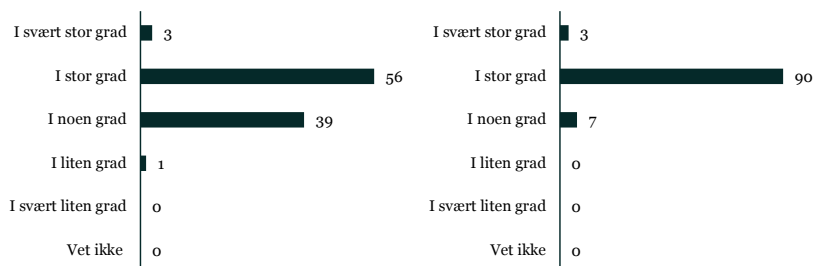
Figur 4-2: Politiets rangering av de største utfordringene den frivillige redningstjenesten står ovenfor. Andel som vurderer utfordring som høyest, nest høyest osv., fra venstre. Kilde: Spørreundersøkelse til politiet

4.2 Status hos og utvikling i den frivillige redningstjenesten

Den frivillige redningstjenesten står ovenfor flere utfordringer som vil måtte håndteres fremover. I lys av dette er det hensiktsmessig å vurdere i hvilken grad medlemsorganisasjonene er godt rustet og organisert til å håndtere dagens og fremtidens utfordringsbilde, nå og fremover. Dette har vi bedt både de frivillige selv, og ansatte i politiet med fagansvar søk og redning å vurdere, oppsummert i figuren under.

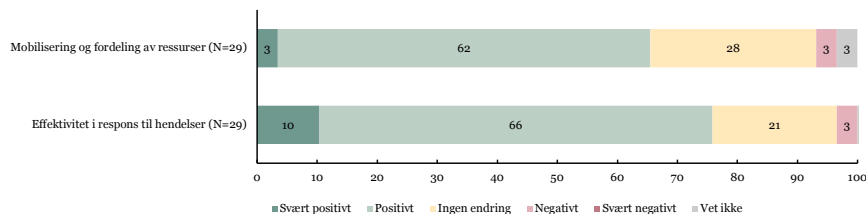
Figur 4-3: I hvilken grad den frivillige redningstjenesten vurderes som godt rustet og organisert til å håndtere dagens og fremtidens utfordringsbilde, av den frivillige redningstjenesten selv (t.v., N=69) og av politiet (t.h., N=29). Kilde: Spørreundersøkelser til FORFs medlemsorganisasjoner og politiet

Samlet vurderes den frivillige redningstjenesten å være forholdsvis godt rustet til å håndtere utfordringsbildet de står ovenfor. Vi ser at politiet er mer positive enn de frivillige selv og i all hovedsak vurderer de frivillige som godt rustet.

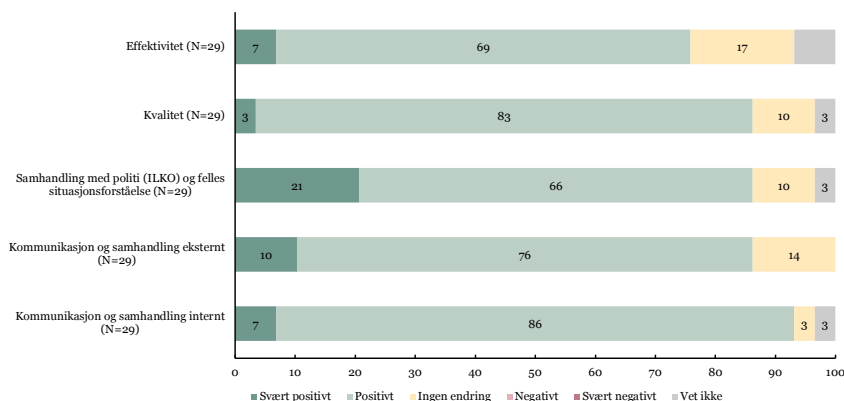
I tillegg til dagens status, og som supplement til vurderingene av BLB (som de frivillige har tatt stilling til i kapittel 5,6 og 7), har vi bedt ansatte i politiet med fagansvar søk og redning å vurdere utviklingen av den frivillige redningstjenesten de siste årene. Mer spesifikt har vi bedt dem ta stilling til utviklingen av den frivillige redningstjenesten siden 2021, da BLB ble iverksatt. Formålet med dette er å si noe om utviklingen som har skjedd samtidig som BLB ble gjennomført. Vi har først bedt politiet ta stilling til den frivillige redningstjenesten utvikling knyttet til samhandling og samvirke, illustrert under:

Figur 4-4: Politiets vurdering av den frivillige redningstjenestens utvikling knyttet til samhandling og samvirke siden 2021. Kilde: Spørreundersøkelse til politiet

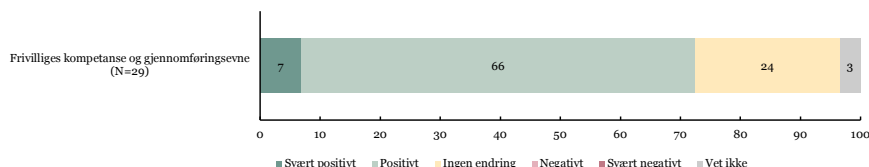
Vi ser at politiet i hovedsak vurderer utviklingen knyttet til samhandling og samvirke som positiv, med noe mer trykk på de frivilliges effektivitet i å respondere til en hendelse enn evnen til å mobilisere og fordele ressurser på en hensiktsmessig måte. Videre har vi spurt politiet om å vurdere utviklingen knyttet til en rekke parametere knyttet til når redningsaksjonene er i gang, illustrert i figuren under.

Figur 4-5: Politiets vurdering av den frivillige redningstjenestens utvikling knyttet til operativ effektivitet og kvalitet i redningsaksjoner siden 2021. Kilde: Spørreundersøkelse til politiet

Vi ser her at politiet i stor grad vurderer utviklingen som positiv eller svært positiv langs effektivitet, kvalitet, samhandling og kommunikasjon (med eksternt menes de frivilliges samhandling med andre deler av redningstjenesten utover medlemsorganisasjonene, mens internt betyr innad medlemsorganisasjonene). Avslutningsvis har vi bedt politiet ta stilling til utvikling av de frivilliges kompetanse de siste årene:

Figur 4-6: Politiets vurdering av de frivilliges utvikling knyttet til kompetanse og gjennomføringsevne siden 2021. Kilde: Spørreundersøkelse til politiet

Resultatene her er også positive. Det er viktig å poengtere at vi kun har spurt om utvikling og ikke det absolutte nivået. Altså kan «ingen endring» fremdeles bety at nivået er høyt fra før av.

Disse utviklingene gir en indikasjon på bakteppet for effektene av BLB, som diskuteres i de følgende kapitlene. Den positive utviklingen kan ikke i sin helhet tilskrives BLB, ettersom det godt kunne skjedd positiv utvikling foruten støtten fra Gjensidigestiftelsen. Imidlertid trekkes det frem i fritekstsvaret og innspill fra politiet at BLB har kommet den frivillige redningstjenesten til gode, som sannsynliggjør at deler av den positive utviklingen som skisseres kan tilskrives BLB.

5 De frivilliges vurdering av BLBs nasjonale prosjekter

Prosjektene Nødnett, Personlige utstyrspakker, uniformer og profilering, Felles aksjonsstøtteverktøy, Nettbrett og mobiltelefoner, samt Nasjonal redningsskole er alle nasjonale prosjekter med bred innvirkning. For de fleste prosjektene vurderer respondentene at prosjektmidlene fra Gjensidigestiftelsen gjennom BLB har vært avgjørende for gjennomføring. Dette er særlig tydelig for Nasjonal redningsskole. Noen respondenter mener at finansiering kunne vært søkt fra andre kilder for enkelte prosjekter, men det er usikkert om dette ville fått gjennomslag, og sannsynligvis ikke i samme omfang som det som har blitt muliggjort gjennom BLB.

Respondentene vurderer at prosjektene har resultert i ulike effekter. Nødnett, Felles aksjonsstøtteverktøy, og Nettbrett og mobiltelefoner har i stor grad forbedret kommunikasjon og samhandling, både innen den frivillige redningstjenesten og på tvers av andre deler av redningstjenesten. Prosjektene har også bidratt til økt effektivitet under redningsaksjoner. Undersøkelsen til politiet viser tilsvarende resultater, der nesten alle vurderer at disse prosjektene i stor grad har forbedret kommunikasjon, samhandling og samvirke i redningstjenesten. Videre vurderer respondentene at prosjektene Personlige utstyrspakker, uniformer og profilering og Nasjonal redningsskole har hatt størst innvirkning på de frivillige, spesielt når det gjelder økt motivasjon, kvalitet i redningsaksjoner og forbedret kompetanse og evne hos de frivillige.

5.1 Nødnett

Nødnett er Norges nasjonale, digitale radiosamband for nød- og beredskapsaktører.²³ Det er en sentral kommunikasjonskanal som gjør det mulig for aktører innen redningstjenesten, herunder nødetatene (politi, helse og brannvesen), Sivilforsvaret, redningshelikoptrene, og frivillige beredskapsorganisasjoner å kommunisere effektivt og sikkert under kriser og nødsituasjoner. Nødnett hjelper til med å etablere et felles situasjonsbilde på tvers av organisatoriske og geografiske grenser, noe som er kritisk for samvirke mellom forskjellige aktører. Dette reduserer responstiden og øker effektiviteten ved håndtering av nødsituasjoner.²³

Det er tidligere tydelig uttrykt at det er behov for flere Nødnett-terminaler blant de frivillige redningsaktørene. I *What-if*-rapporten er det påpekt et akutt behov for nye Nødnett-terminaler ettersom redningstjenesten har opplevd økt tempo og hyppigere aksjoner som løses med mindre enheter.²⁴ Frivillige mannskaper trenger hver sin radio for å kunne samhandle effektivt og sikre beredskapen både innad i redningslaget og i kommunikasjonen med andre aktører.

Som en del av BLB fase 1 tilførte prosjektmidlene fra Gjensidigestiftelsen 2 000 nye Nødnett-terminaler. I tillegg til de nye Nødnett-terminalene som ble kjøpt inn av midlene fra

²³ Regjeringen (2023). Nå er det alvor: Rustet for en usikker fremtid. Tilgjengelig [her](#).

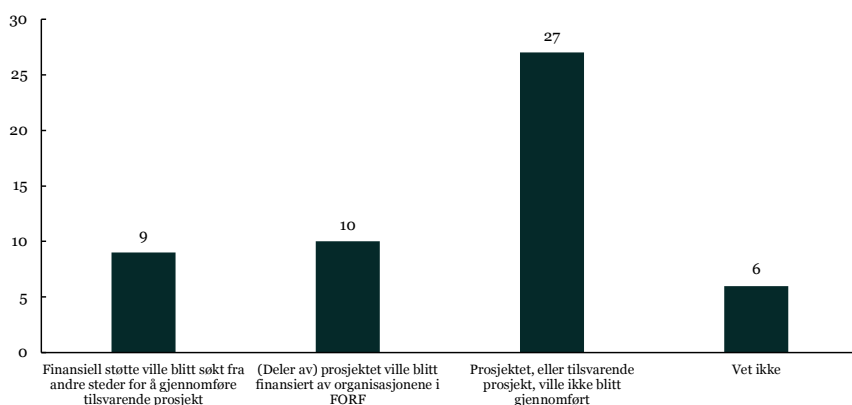
²⁴ Nasjonalt Redningsfaglig Råd (2018). What if II – De frivillige rednings- og beredskapsorganisasjonenes rolle i dagens samfunn. Tilgjengelig [her](#).

Gjensidigestiftelsen, bevilget også Justis- og beredskapsdepartementet 10,2 milliarder kroner til 2 000 nye Nødnett-abonnementer tilhørende de nye terminalene.²⁵ FORF har uttrykt at bevilgningen fra Justis- og beredskapsdepartementet kom som et svar på bidraget fra Gjensidigestiftelsen i kombinasjon med den generelle oppmerksomheten rundt behovet for en god redningsberedskap.²⁶ De nye Nødnett-terminalene dekket inn om lag 50 prosent av det utestående behovet for Nødnett-terminaler.²⁷ Det ble ikke bevilget midler til flere Nødnett-terminaler i BLB fase 2. Dette skyldtes at midlene fra Gjensidigestiftelsen ble prioritert annerledes, ettersom de ikke mottok like mye midler som de opprinnelig søkte om.

5.1.1 Prosjekt- og organisasjonsperspektivet

I evalueringen har det vært viktig å kartlegge både de frivilliges og politiansattes perspektiver på anskaffelsen av nye Nødnett-terminaler. Vi har undersøkt de frivilliges oppfatninger av hva som kunne ha skjedd uten økonomisk støtte fra Gjensidigestiftelsen, de frivilliges syn på effekten av økt tilgang til Nødnett-terminaler, samt politiets vurdering av hvordan Nødnett har forbedret kommunikasjon, samhandling og samvirke i redningstjenesten. **Figur 5-1** viser resultatene fra spørreundersøkelsen til de frivillige der de ble spurt om hva de tror ville skjedd dersom prosjektmidlene fra Gjensidigestiftelsen ikke hadde blitt bevilget.

Figur 5-1: Respondentenes vurderinger av hva som ville blitt gjort uten prosjektmidler i BLB fra Gjensidigestiftelsen for Nødnett, i antall. Kilde: Spørreundersøkelse til FORFs medlemsorganisasjoner

Om lag halvparten av respondentene oppgir at prosjektet ikke ville blitt gjennomført uten støtte fra Gjensidigestiftelsen. På den andre siden mener omtrent 20 prosent at hele eller deler av prosjektet sannsynligvis ville blitt finansiert av organisasjonene i FORF. Videre oppgir rundt 20 prosent at de ville ha søkt finansiell støtte fra andre kilder for å realisere prosjektet. Til tross for at noen oppgir at de ville ha søkt finansiell støtte andre steder, er det viktig å poengtere at det ikke er sikkert de ville ha fått midler til et tilsvarende prosjekt fra disse kildene.

Vi finner tilsvarende funn i intervjuene vi har gjennomført med representanter som har kjennskap til prosjektet. I intervjuene blir midlene fra Gjensidigestiftelsen fremhevet av flere som avgjørende for

²⁵ Totalberedskapskommisjonen (2023). Nå er det alvor – Rustet for en usikker fremtid. Tilgjengelig [her](#).

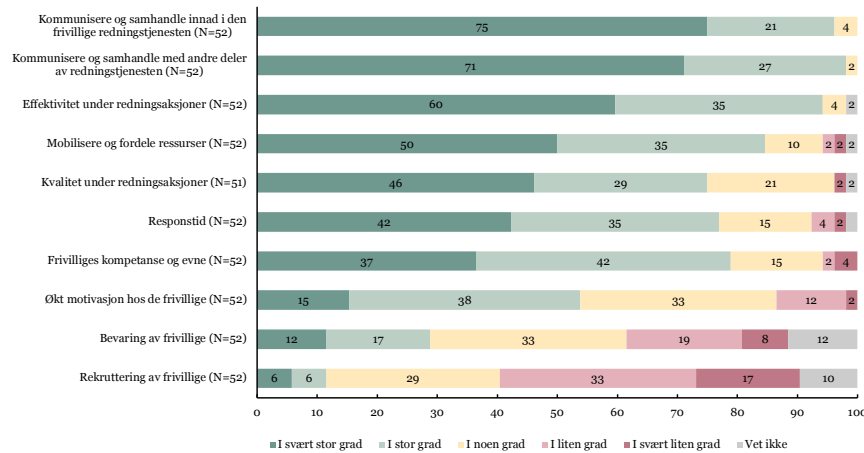
²⁶ FORF (2023). Gjensidigestiftelsen prosjekt «Bedre lokal beredskap»: Rapport fra sentrale prosjekter desember 2023.

²⁷ FORF (2023). Gjensidigestiftelsen prosjekt «Bedre lokal beredskap»: Rapport fra sentrale prosjekter desember 2023.

anskaffelsen av nye terminaler. Andre påpeker at de kunne ha kjøpt inn noen terminaler selv, men at det var finansieringen av abonnementene som var essensiell. De vi har intervjuet beskriver at abonnementene utgjør en betydelig årlig kostnad som de ikke har mulighet til å dekke, og Gjensidigstiftelsens hjelp var derfor avgjørende for å sikre bevilgninger til Nødnett-abonnementene.

Spørreundersøkelsen og intervjuene har også avdekket de frivilliges oppfatning av effektene ved anskaffelsen av flere Nødnett-terminaler. **Figur 5-2** presenterer resultatene fra spørreundersøkelsen.

Figur 5-2: I hvilken grad respondentene vurderer at Nødnett har bidratt til ulike effekter, i prosent. Kilde: Spørreundersøkelse til FORFs medlemsorganisasjoner

De frivillige opplever at Nødnett i stor grad har forbedret kommunikasjon og samhandling, både internt i den frivillige redningstjenesten og med andre deler av redningstjenesten, slik som nødetatene. Videre oppgir respondentene at Nødnett har hatt en positiv innvirkning på effektiviteten under redningsaksjoner. Når det gjelder faktorer som motivasjon, bevaring og rekruttering av frivillige, uttrykkes det at Nødnett har hatt en mindre direkte effekt. Dette kan anses som naturlig gitt prosjektets natur og innhold.

I samsvar med spørreundersøkelsen, beskrives det i intervjuene at flere Nødnett-terminaler har hatt størst effekt på kommunikasjon og samhandling, samt effektivitet under redningsaksjoner. Dette oppleves å igjen ha ført til raskere responstid, bedre mobilisering av ressurser og økt operativ effektivitet i felt. Intervjuene avdekker videre at anskaffelsen av flere Nødnett-terminaler har gjort det mulig å sette frivillige raskere inn i aksjoner og opprettholde stabil kontakt underveis, hvilket forbedrer planlegging og gjennomføring av redningsaksjoner. Dette samsvarer med funnene i sluttrapporten til FORF om de nasjonale prosjektene, hvor det ble beskrevet at anskaffelsen av Nødnett-terminaler har bidratt sterkt til at frivillige raskere kan settes inn i aksjoner.²⁸

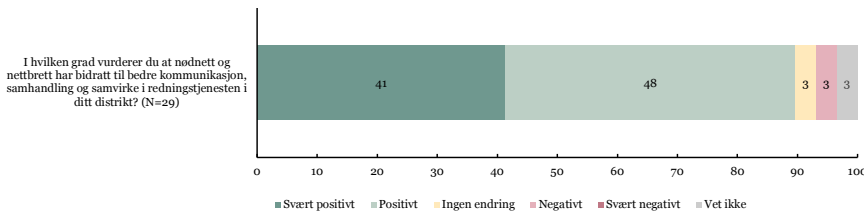
Videre påpekes det i intervjuene at økt sikkerhet for mannskapene er en viktig effekt av Nødnett, da det sørger for kommunikasjon selv i områder uten mobildekning og muliggjør løpende kontakt mellom innsatsledelse og mannskap. Dette reduserer risiko og styrker frivilliges evne til å håndtere krevende

²⁸ FORF (2023). Gjensidigstiftelsen prosjekt «Bedre lokal beredskap»: Rapport fra sentrale prosjekter desember 2023.

situasjoner. Andre trekker frem at godt utstyr og god faglig dekning oppleves som motiverende for de frivillige. Likevel har Nødnett primært hatt en innvirkning på den operasjonelle delen, som er nært knyttet til hovedformålet om å redusere antall døde og skadde.

De frivilliges vurderinger støttes av politiets vurderinger på dette området. I spørreundersøkelsen rettet mot politiet ble de bedt om å vurdere hvorvidt nye Nødnett-terminaler og nettbrett har forbedret kommunikasjon, samhandling og samarbeid i redningstjenesten. Svarene deres er presentert i figuren nedenfor.

Figur 5-3: I hvilken grad politiet vurderer at nye Nødnett-terminaler og nettbrett har bidratt til bedre kommunikasjon, samhandling og samvirke i redningstjenesten, i prosent. Kilde: Spørreundersøkelse til politiet

Det er bred enighet blant respondentene fra politiet om at det økte antallet Nødnett-terminaler og nettbrett i stor eller i svært stor grad har bidratt til bedre kommunikasjon, samhandling og samvirke i redningstjenesten.

5.1.2 Ytterligere behov for flere Nødnett-terminaler

I intervjuene med de frivillige beskrives det fortsatt en underdekning av Nødnett-terminaler, til tross for økt tilgang som følge av prosjektmidlene fra Gjensidigestiftelsen. I De frivillige påpeker at behovet for flere Nødnett-terminaler er pressende, spesielt ettersom den frivillige redningstjenesten utvides og engasjeres i flere aksjoner. Respondentene understreker nødvendigheten av å dekke behovet og påpeker at staten må fortsette å ta ansvar for kostnadene knyttet til abonnementer på lang sikt. I NOU 2023:17 *Nå er det alvor* anbefaler kommisjonen at kostnadene tilknyttet bruk av Nødnett og fremtidig løsning for nød- og beredskapskommunikasjon i sin helhet skal dekkes av det offentlige.

Videre beskriver informantene at overgangen til det nye Nødnett basert på 5G-teknologi vil kreve utskifting av eksisterende terminaler. Dagens Nødnett-avtale går i utgangspunktet ut i 2026, men i Totalberedskapsmeldingen beskrives det at Regjeringen har vedtatt og vil inngå kontrakt om forlengelse av drift av dagens Nødnett til og med 2031.²⁹ Informantene oppgir at terminalene som ble anskaffet i 2013-2014 mangler støtte for 5G, video- og bildeoverføring, som er kritiske funksjoner i dag. Selv de nyere terminalene fra Gjensidigestiftelsen støtter ikke 5G, noe som betyr at en fullstendig utskiftning kan være nødvendig i fremtiden for å tilpasse seg den neste generasjonen Nødnett.

5.2 Personlige utstyrs pakker, uniformer og profilering

Gjennom prosjekt BLB har FORF mottatt midler fra Gjensidigestiftelsen for å subsidiere innkjøp av uniformer og personlig utstyr til de frivillige redningsmannskapene. I fase 1 av BLB ble totalt 5,3 millioner kroner benyttet i dette prosjektet. Midlene ble fordelt på Norske Redningshunder (2 millioner

²⁹ Justis- og beredskapsdepartementet (2025). Meld. St. 9 Totalberedskapsmeldingen. Tilgjengelig [her](#).

kroner), Røde Kors Hjelpekorps (1,5 millioner kroner), Norsk Folkehjelp Sanitet (1,5 millioner kroner) og Speidernes Beredskapsgruppe (0,3 millioner kroner). Organisasjonene hadde frihet til å tilpasse prosjektets innhold etter egne behov. Noen valgte å subsidiere innkjøp av personlige uniformer, mens andre foretrakk å kjøpe en felles pakke som inkluderte uniformer eller utstyr, som for eksempel beredskapssekker og vester.³⁰ I fase 2 av BLB har prosjektet blitt organisert som et organisasjonsspesifikt prosjekt hvor den enkelte organisasjon har identifisert sine behov for utstyr, uniformer og profilering på lokalt nivå.

Foto: Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum

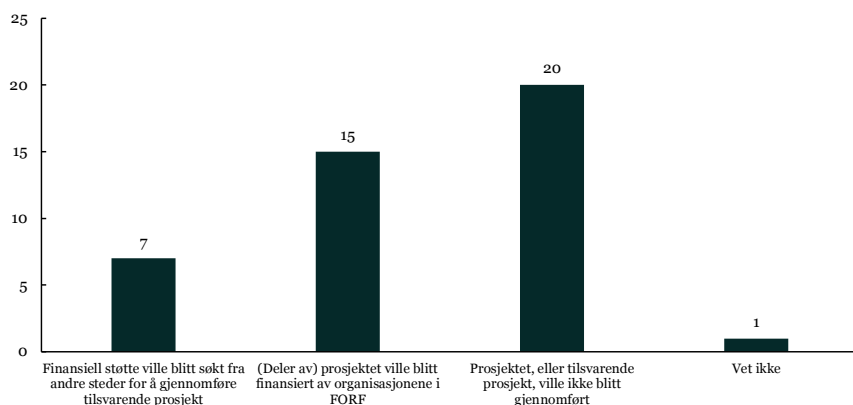
5.2.1 Prosjekt- og organisasjonsperspektivet

Intervjuene og spørreundersøkelsen til de frivillige viser et delt syn på verdien av personlige utstyrspakker og uniformer. For noen organisasjoner har dette blitt uttrykt å ha betydelig verdi, mens for andre utgjør det ikke en like stor forskjell.

I Figur 5-4 presenteres resultatene fra spørreundersøkelsen, hvor respondentene har vurdert viktigheten av prosjektmidlene fra Gjensidigestiftelsen for gjennomføringen av prosjektet «Personlige utstyrspakker, uniformer og profilering». Rundt halvparten av respondentene mener de kunne ha finansiert utstyret selv eller søkt støtte fra andre kilder, mens den andre halvparten oppgir at prosjektmidlene var avgjørende for anskaffelsen av personlig utstyr.

³⁰ FORF (2023). Gjensidigestiftelsen prosjekt «Bedre lokal beredskap»: Rapport fra sentrale prosjekter desember 2023.

Figur 5-4: Respondentenes vurderinger av hva som ville blitt gjort uten prosjektmidler i BLB fra Gjensidigestiftelsen for Personlige utstyrspakker, uniformer og profilering, i antall. Kilde: Spørreundersøkelse til FORFs medlemsorganisasjoner

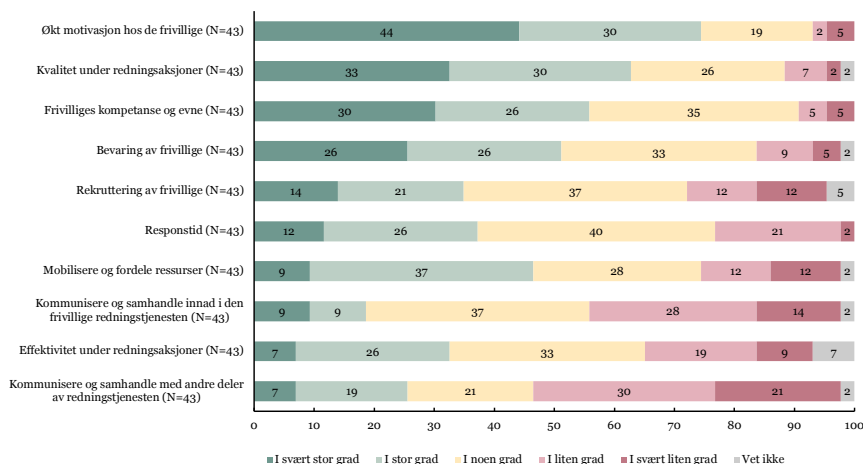

I likhet med svarene i spørreundersøkelsen, gir intervjuene også et delt bilde av betydningen av prosjektmidlene. Enkelte av representantene oppgir at dersom midlene ikke hadde vært tilgjengelige, ville de ha kjøpt utstyret med egne midler, og påpeker at mange har klart seg uten denne typen støtte i flere år. Andre påpeker derimot at støtten har vært avgjørende, særlig fordi organisasjonens behov i stor grad dreier seg om bekledning og utstyr til mannskapene, som beskrives som en betydelig og kontinuerlig utgiftspost.

Noen informanter poengterer også at de søker om midler til dette fra andre kilder, selv når de mottar støtte fra Gjensidigestiftelsen. Dette kan tolkes som at prosjektmidlene heller ikke har vært tilstrekkelig for å dekke behovet for personlig utstyr og en indikasjon på at støtten fra Gjensidigestiftelsen har vært vesentlig. Det er imidlertid viktig å presisere at støtten fra Gjensidigestiftelsen for dette prosjektet har variert, avhengig av organisasjonens økonomiske situasjon og behov. Hvor mye som ble tildelt hver organisasjon var en prosess mellom FORF og medlemsorganisasjonene. Dette kan ha påvirket i hvilken grad respondentene har opplevd prosjektmidlene som avgjørende.

Respondentenes vurdering av prosjektets effekter på ulike aspekter av den frivillige redningstjenesten er også noe varierende (se **Figur 5-5**). Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at prosjektet har hatt størst effekt på de frivillige, spesielt når det gjelder økt motivasjon, kvalitet under redningsaksjoner og frivilliges kompetanse og evne.

Figur 5-5: I hvilken grad respondentene vurderer at Personlige utstyrspakker, uniformer og profilering har bidratt til ulike effekter, i prosent. Kilde: Spørreundersøkelse til FORFs medlemsorganisasjoner

I intervjuene understreker flere at riktig utstyr gir økt motivasjon og trygghet i felt hos mannskapene. Sikkerhet er også blitt trukket frem som et viktig aspekt – bedre utstyr, som gode sko og bekledning, reduserer risikoen for skader og gjør de frivillige mer effektive i søk- og redningsarbeid. I tillegg oppgir informantene at utstyrspakkene bidrar til å senke de privatøkonomiske barrierene for å delta i den frivillige redningstjenesten, noe som gjør det lettere å rekruttere og beholde frivillige over tid. Prosjektet har også hatt en positiv omdømmeeffekt ved å øke synligheten til redningstjenesten, noe som kan føre til flere tilgjengelige ressurser i felt. Samlet sett er effektene hovedsakelig direkte rettet mot de frivillige, men de vil ha en indirekte effekt på blant annet flere tilgjengelige ressurser og økt operativ effektivitet i felten.

Enkelte informanter fremhever at prosjektet også har fungert som en samarbeidsarena for noen av organisasjonene som har gått sammen om anskaffelsen av nytt utstyr. Det beskrives at dette samarbeidet mellom organisasjonene trolig ikke ville ha oppstått dersom de hadde heller hadde bestilt utstyr hver for seg. Videre peker flere informanter på at prosjektet på sikt har potensial til å gi kostnadsfordeler. Ved å samarbeide og bestille utstyr i større volum fra samme leverandør, kan organisasjonene forhandle seg frem til gunstigere priser.

5.3 Felles aksjonsstøtteverktøy

Felles aksjonsstøtteverktøy er et innovativt prosjekt som utvikles for å forbedre effektiviteten og reaksjonstiden i redningsaksjoner i Norge. Verktøyet skal støtte digital gjennomføring av søk- og redningsoppdrag ved å muliggjøre deling av informasjon om savnede personer og posisjoner, samtidig som det sikrer personvern. Verktøyet gir aktørene et felles kartbilde med ressursoversikt, slik at de raskere kan koordinere innsatsen. Mannskaper kan registrere sine observasjoner i verktøyet, slik at

man kan spare tid og forbedre dokumentasjon av aksjonen.³¹ Formålet er å redusere tap av liv og helse ved å øke kvaliteten og effektiviteten i redningsarbeidet.³²

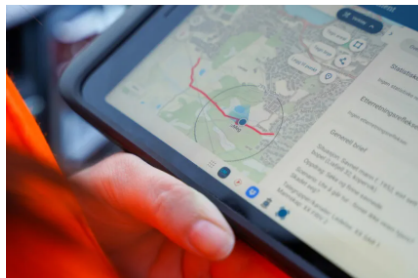

Foto: Hovedredningssentralen

Prosjektet ledes av Hovedredningssentralen, med støtte fra BarentsWatch som har ansvar for den tekniske utviklingen. Det er satt sammen en bred ekspertgruppe bestående av representanter fra Politiet, FORF (som inkluderer Norges Røde Kors, Norsk Folkehjelp Sanitet, Norske Redningshunder, Norsk Radio Relæ Liga og Speidernes Beredskapsgrupper) samt BarentsWatch og Hovedredningssentralen selv. Ekspertgruppen leder arbeidet med å utvikle nytt felles digitalt aksjonstøtteverktøy for redningstjenesten og jobber tett med utviklerne. I tillegg er en juridisk gruppe etablert for å sikre at løsningen oppfyller juridiske krav.³³

I fase 1 av BLB ble 5 millioner kroner av midlene fra Gjensidigestiftelsen overført til Hovedredningssentralen for å bidra til prosjektet Felles aksjonstøtteverktøy. Midlene ble benyttet til å dekke kostnader for konsulentstøtte og teknisk utvikling av systemet.³⁴ I fase 2 av BLB gikk om lag 1,5 millioner kroner av midlene til å videreutvikle og implementere Felles aksjonstøtteverktøy.

Ved utgangen av 2023 var prosjektet forventet å bli operativt i andre halvår av 2024.³⁵ I juni 2024 kom de siste formalitetene på plass, og verktøyet ble tatt operativt i bruk blant både frivillige og politi i Sør-Vest politidistrikt høsten 2024.³⁶ Sør-Vest politidistrikt takket selv ja til å være pilotdistriktet for å teste versjon 1.0 av verktøyet. Etter at Sør-Vest politidistrikt fungerte som pilotdistrikt i andre halvdel av 2024, har flere politidistrikt nå tatt i bruk det Felles aksjonstøtteverktøy i ordinær drift. De siste månedene har både politiet og frivillige organisasjoner gjennomført omfattende opplæring og øvelser for å sikre en effektiv overgang. Planen er at verktøyet skal være i bruk over hele landet innen påske.³⁷

5.3.1 Prosjekt- og organisasjonsperspektivet

Felles aksjonstøtteverktøy omtales av flere vi har intervjuet som et etterlenget verktøy som trolig vil bidra til mer effektive søk- og redningsaksjoner, samt styrket samvirke mellom ulike offentlig og

³¹ Hovedredningssentralen (2025). Felles aksjonstøtteverktøy tas i bruk. Tilgjengelig [her](#).

³² FORF (2023). Gjensidigestiftelsen prosjekt «Bedre lokal beredskap»: Rapport fra sentrale prosjekter desember 2023.

³³ FORF (2023). Gjensidigestiftelsen prosjekt «Bedre lokal beredskap»: Rapport fra sentrale prosjekter desember 2023.

³⁴ FORF (2023). Gjensidigestiftelsen prosjekt «Bedre lokal beredskap»: Rapport fra sentrale prosjekter desember 2023.

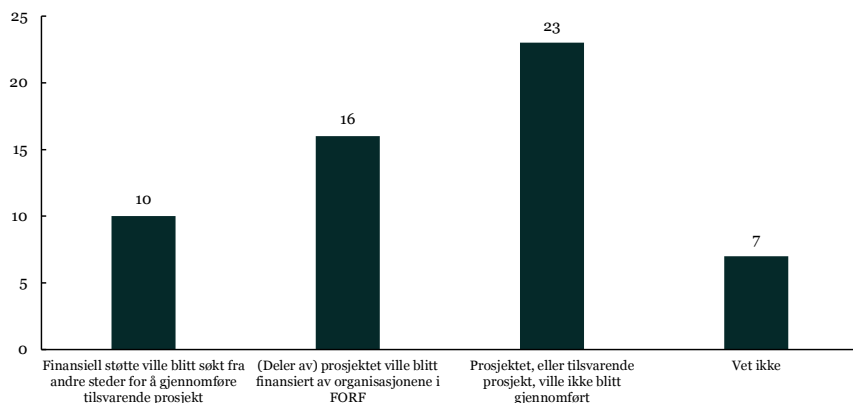
³⁵ FORF (2023). Gjensidigestiftelsen prosjekt «Bedre lokal beredskap»: Rapport fra sentrale prosjekter desember 2023.

³⁶ Hovedredningssentralen (u.å.). Nyheter fra prosjekt felles aksjonstøtteverktøy. Tilgjengelig [her](#).

³⁷ Hovedredningssentralen (2025). Felles aksjonstøtteverktøy tas i bruk. Tilgjengelig [her](#).

frivillige aktører i redningstjenesten.³⁸ I **Figur 5-6** illustreres hva respondentene i spørreundersøkelsen tror ville skjedd med prosjektet Felles aksjonsstøtteverktøy uten støtte fra Gjensidigestiftelsen.

Figur 5-6: Respondentenes vurderinger av hva som ville blitt gjort uten prosjektmidler i BLB fra Gjensidigestiftelsen for Felles aksjonsstøtteverktøy, i antall. Kilde: Spørreundersøkelse til FORFs medlemsorganisasjoner

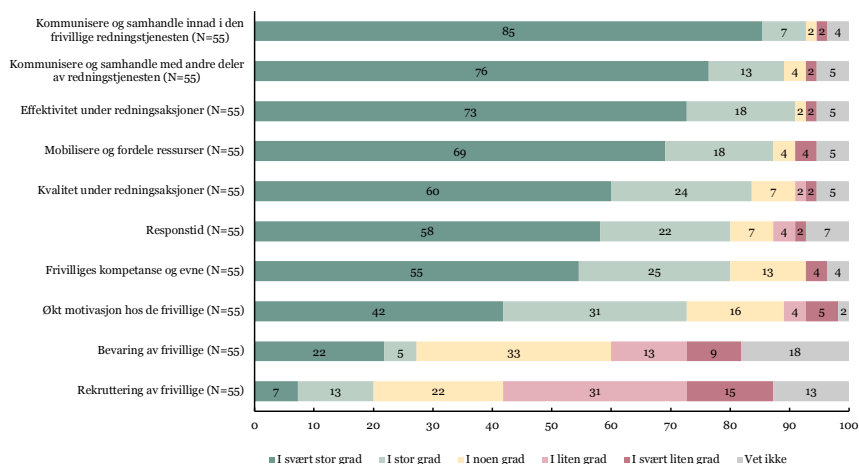

Blant de 56 respondentene mener om lag 40 prosent at prosjektet ikke ville blitt gjennomført, mens 30 prosent uttrykker at det helt eller delvis ville blitt finansiert av organisasjonene i FORF. 10 respondenter oppgir at finansiell støtte ville blitt søkt fra andre steder for å gjennomføre prosjektet. I intervjuene kom det imidlertid frem at prosjektet trolig ville ha blitt realisert uansett, siden Hovedredningssentralen eier prosjektet. Midlene gjennom FORF bidro imidlertid til å fremskynde prosjektet.

Som tidligere nevnt var Felles aksjonsstøtteverktøy kun operativt i Sør-Vest politidistrikt da datainnhenting for denne evalueringen ble gjennomført. Respondentene i spørreundersøkelsen til de frivillige ble derfor bedt om å vurdere hvilke effekter Felles aksjonsstøtteverktøy har hatt, eller som de tror det kommer til å ha. **Figur 5-7** viser resultatene fra undersøkelsen.

³⁸ Det er verdt å merke seg at da vi gjennomførte intervjuer og spørreundersøkelsen blant de frivillige og politiansatte, var Felles aksjonsstøtteverktøyet fortsatt i en pilotfase i Sør-Vest politidistrikt. Dette betyr at flere frivillige trolig kan uttale seg om verktøyet nå enn de kunne på tidspunktet da datainnsamlingen for prosjektet ble gjennomført.

Figur 5-7: I hvilken grad respondentene vurderer at Felles aksjonsstøtteverktøy har bidratt, eller kommer til å bidra, til ulike effekter, i prosent. Kilde: Spørreundersøkelse til FORFs medlemsorganisasjoner

Som vist i figuren ovenfor, er kommunikasjon og samhandling, både innad i den frivillige redningstjenesten og med andre deler av redningstjenesten, forventet å være de største effektene av verktøyet. En årsak til at respondentene oppgir dette som de viktigste effektene er trolig at verktøyet skaper en helhetlig plattform for redningsaksjoner, som gir sanntidsoversikt over mannskaper og ressurser. Denne forbedrede oversikten gjør det lettere å samarbeide og koordinere mellom redningstjenester og mannskaper i de frivillige organisasjonene, noe som igjen kan føre til mer effektiv ressursmobilisering.

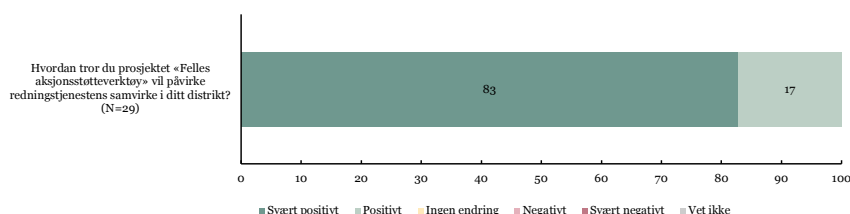

Foto: Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum

I intervjuene ble det også fremhevet at Felles aksjonsstøtteverktøy gir redningsmannskapet et mer effektivt verktøy som vil forkorte tiden det tar å finne savnede personer og dermed redde liv. Årsaken er blant annet at mannskapene får raskere oversikt over hvor de har lett. I tillegg til dette ble det trukket frem at frivillige som har benyttet verktøyet opplever økt motivasjon ved bruken av det moderne utstyret, ettersom verktøyet gjør redningsaksjonene både enklere og mer effektive. Blant informanter som ikke har benyttet verktøyet, ble det også ytret stor interesse for å ta det i bruk.

Vi har også kartlagt politiets vurdering av hvordan Felles aksjonsstøtteverktøy vil påvirke samvirket i redningstjenesten (se figuren nedenfor). Alle respondentene oppgir at de forventer at Felles aksjonsstøtteverktøyet vil ha en svært positiv eller positiv innvirkning på samvirket i redningstjenesten. Informanter fra politiet har også uttrykt at Felles aksjonsstøtteverktøy er veldig positivt i forhold til felles situasjonsforståelse mellom redningstjenesten.

Figur 5-8: I hvilken grad politiet vurderer at Felles aksjonsstøtteverktøy vil påvirke samvirke i redningstjenesten de representerer, i prosent. Kilde: Spørreundersøkelse til politiet

5.4 Nettbrett og mobiltelefoner

Basert på midler fra Gjensidigestiftelsen, kjøpte FORF inn 635 mobiltelefoner og nettbrett for 2,5 millioner kroner i fase 1 av BLB. Nettbrettene og mobiltelefonene ble fordelt basert på en fordelingsnøkkel mellom organisasjonene. De viktigste faktorene i fordelingsnøkkelen bestod av antall frivillige per politidistrikt og antall aksjoner per år i politidistriktet. I tillegg til de sentrale anskaffelsene i BLB fase 1, resulterte også lokale prosjekter i innkjøp av omtrent 400 ekstra nettbrett og mobiltelefoner.³⁹ I BLB fase 2 ble prosjektet organisert som et organisasjonsspesifikt prosjekt, hvor hver enkelt organisasjon identifiserte og meldte sine behov til FORF. Det ble satt av 800 000 kroner til Nettbrett og mobiltelefoner i BLB fase 2, hvor de tilgjengelige midlene ble fordelt ut til de sentrale organisasjonene basert på en prosess og en fordelingsnøkkel. Nettbrettene og mobiltelefonene som er kjøpt inn er robuste og tåler bruk utendørs under forskjellige værforhold.⁴⁰

5.4.1 Prosjekt- og organisasjonsperspektivet

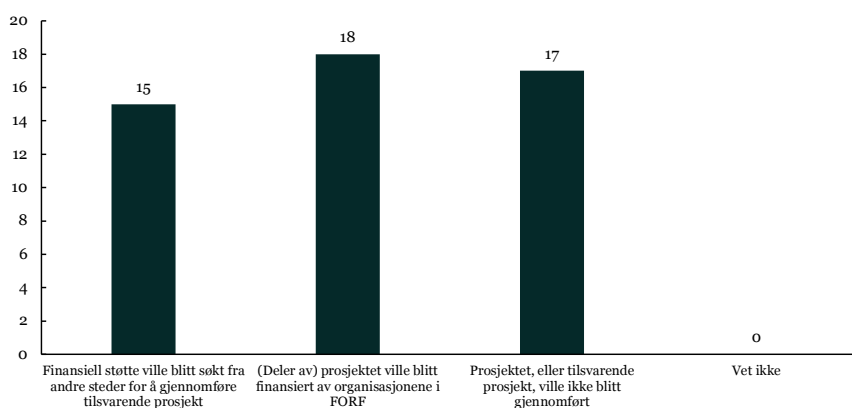
Flere informanter uttrykker at nettbrett og mobiltelefoner er sentrale verktøy for effektivt redningsarbeid. Tilgang på kommunikasjonsutstyr muliggjør kommunikasjon med blant annet innsatsleder og andre aktører under aksjoner. De frivillige vi har intervjuet beskriver dette utstyret som essensielt for samarbeid og samhandling. Tilstrekkelig tilgang på nettbrett og mobiltelefoner blir fremhevet som enda mer aktuelt nå, ettersom disse enhetene er avgjørende infrastruktur for at Felles aksjonsstøtteverktøy skal være effektivt. Dette skyldes at verktøyet er en applikasjon som krever bruk av enten nettbrett eller mobiltelefon.

³⁹ FORF (2023). Gjensidigestiftelsen prosjekt «Bedre lokal beredskap»: Rapport fra sentrale prosjekter desember 2023.

⁴⁰ FORF (2023). Gjensidigestiftelsen prosjekt «Bedre lokal beredskap»: Rapport fra sentrale prosjekter desember 2023.

Midlene fra Gjensidigestiftelsen har bidratt til at de frivillige har tilgang på flere nettbrett og mobiltelefoner. I spørreundersøkelsen har vi kartlagt hva respondentene tror ville skjedd dersom Gjensidigestiftelsen ikke hadde finansiert innkjøp av dette. Resultatene er vist i figuren nedenfor.

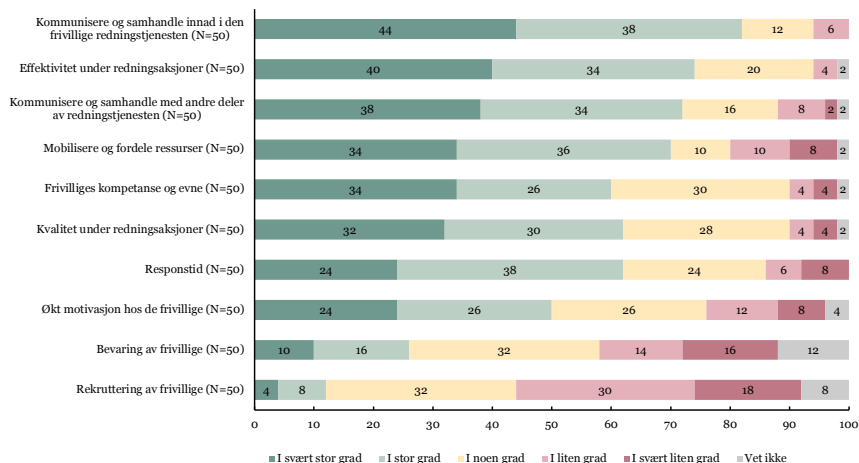
Figur 5-9: Respondentenes vurderinger av hva som ville blitt gjort uten prosjektmidler i BLB fra Gjensidigestiftelsen for Nettbrett og mobiltelefoner, i antall. Kilde: Spørreundersøkelse til FORFs medlemsorganisasjoner

Svarene fra spørreundersøkelsen viser at respondentene er delt i hva de mener ville ha skjedd dersom prosjektmidlene ikke hadde blitt bevilget. Om lag en tredjedel av respondentene oppgir at innkjøp av nettbrett og mobiltelefoner ikke ville blitt gjort uten midlene fra Gjensidigestiftelsen. Samtidig oppgir om lag en tredjedel av respondentene at midlene ville blitt søkt andre steder for å gjennomføre prosjektet, mens den siste tredjedelen av respondentene oppgir at hele eller deler av prosjektet ville blitt finansiert av organisasjonene i FORF. Flere av informantene fra intervjuene uttrykte at støtten var utløsende for kjøpet, ettersom det ikke ville vært mulig i dette omfanget uten prosjektmidlene.

Respondentene har også vurdert effektene av økt tilgang på nettbrett og mobiltelefoner for de frivillige. Ifølge respondentenes svar i spørreundersøkelsen, har nettbrettene og mobiltelefonene bidratt mest til bedre kommunikasjon og samhandling innen den frivillige redningstjenesten og med andre deler av redningstjenesten, se **Figur 5-10**. Dette bygger oppunder at nettbrett og mobiltelefoner nettopp er kommunikasjonsverktøy. Videre er det en stor andel av respondentene som opplever at innkjøp av nettbrett og mobiltelefoner bidrar til effektivitet under redningsaksjoner, samt til å mobilisere og fordele ressurser.

Figur 5-10: I hvilken grad respondentene vurderer at Nettbrett og mobiltelefoner har bidratt til ulike effekter, i prosent. Kilde: Spørreundersøkelse til FORFs medlemsorganisasjoner.

Som vist i kapittel 5.1, har også politiansatte vurdert hvorvidt nye Nødnett-terminaler og nettbrett har bidratt til bedre kommunikasjon, samhandling og samvirke i den frivillige redningstjenesten. De aller fleste oppga at det har bidratt svært positivt eller positivt til bedre kommunikasjon, samhandling og samvirke i redningstjenesten i deres distrikt (**Figur 5-3**). Dette tyder på at både de frivillige og politiansatte er enige om de positive effektene av de nye nettbrettene og mobiltelefonene på kommunikasjon og samarbeid i redningstjenesten. Representanter i politiet har også uttrykt at effektene av nettbrett og mobiltelefoner i enda større grad vil bli synlig når Felles aksjonsstøtteverktøy fases inn. Dette skyldes at Felles aksjonsstøtteverktøy er en applikasjon som lastes inn på nettbrett og/eller mobiltelefoner.

I intervjuene med de frivillige trekkes det også frem at tildeling av nødvendig utstyr, som nettbrett og mobiltelefoner, også senker terskelen for deltakelse, styrker motivasjon og sikkerhet blant de frivillige, og legger til rette for økt rekruttering og bevaring av mannskap. På sikt kan dette bidra til en mer robust redningstjeneste, som kan resultere i færre døde og skadede.

5.5 Nasjonal redningsskole

Prosjektet «Nasjonal redningsskole» har hatt som formål å utrede muligheten for å etablere en felles nasjonal redningsskole. Målet er å vurdere hvordan FORFs medlemsorganisasjoner kan samarbeide om å utvikle e-læringsprogrammer og gjennomføre deler av utdanning og kvalifisering for de frivillige medlemmene. Prosjektet er delt inn i flere faser:

- Fase 1: Utrede hvordan FORF-organisasjonene best kan samarbeide om å opprette og drifte en felles digital læringsplattform eller et Learning Management System (LMS).
- Fase 2: Utvikle et første utkast til en kurskatalog med utvalgte kurs som skal prioriteres for felles utdanning.
- Fase 3: Velge ut temaer som ikke har et ferdig utviklet e-læringskurs og iverksette utvikling av e-læringskurs for disse temaene med tanke på det felles opplæringsbehovet.

- Fase 4: Kartlegge behovet for vedlikehold og videreutvikling av e-læringskurs samt estimere utviklings- og driftskostnader for disse.

Nasjonal redningsskole ble startet opp våren 2022, men ble satt på pause i flere måneder ettersom at en av medlemsorganisasjonene i FORF ønsket en grundigere intern forankringsprosess. Ved utgangen av BLB fase 1 var kun en liten del av prosjektmidlene blitt benyttet, og prosjektet ble søkt forlenget.⁴¹ Da vi gjennomførte intervjuer og spørreundersøkelse høsten 2024, hadde utviklingen av kursmaterialet kommet langt, men prosjektet var fortsatt i en utredningsfase. Fra januar 2025 har prosjektet imidlertid gått over til en gjennomføringsfase. Så langt er det blitt lagt ut ni kurs fra de ulike organisasjonene som deles på tvers (se bildet nedenfor). Totalt er det bevilget om lag 2,4 millioner kroner til prosjektet i BLB fase 1 og fase 2.

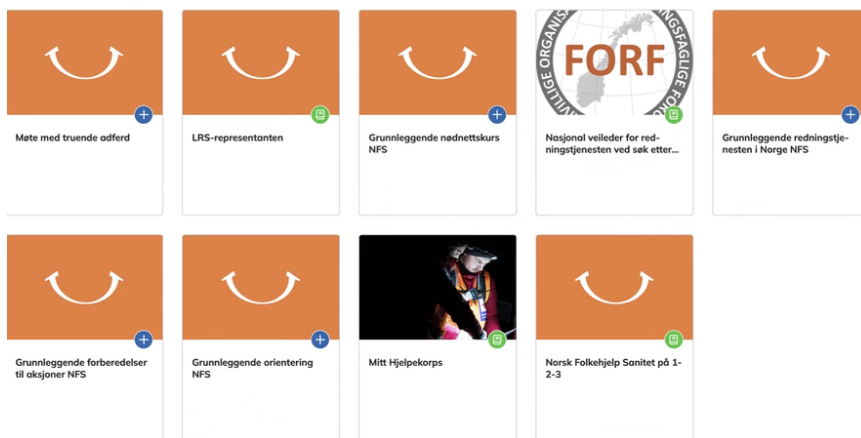

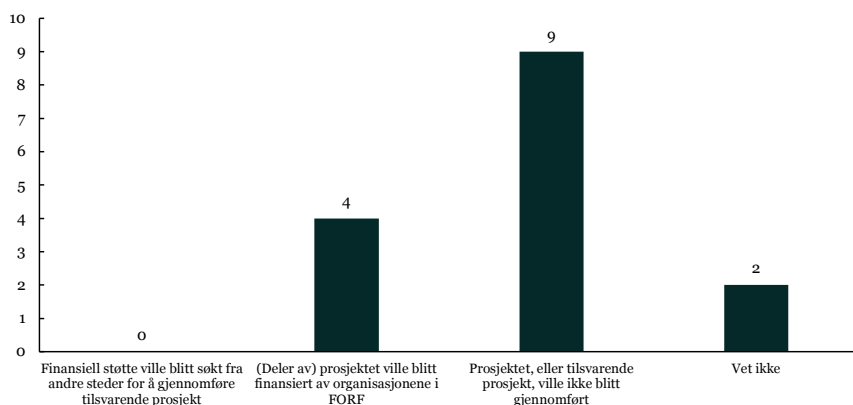
Foto: Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum

5.5.1 Prosjekt- og organisasjonsperspektivet

Vi har intervjuet informanter som har vært involvert i utviklingen av Nasjonal redningsskole. Informantene vi har intervjuet beskriver at mange av kursene som utvikles av de ulike organisasjonene ofte inneholder flere av de samme elementene. Det brukes altså tid i hver organisasjon på å lage mye av det samme kursmaterialet. Flere av informanter er derfor positive til å utvikle mer felles kursmateriale. I figuren nedenfor vises resultatene fra spørreundersøkelsen, der respondentene ble bedt om å vurdere hvordan prosjektet Nasjonal redningsskole kunne blitt finansiert uten midlene fra Gjensidigestiftelsen.

⁴¹ FORF (2023). Gjensidigestiftelsen prosjekt «Bedre lokal beredskap»: Rapport fra sentrale prosjekter desember 2023.

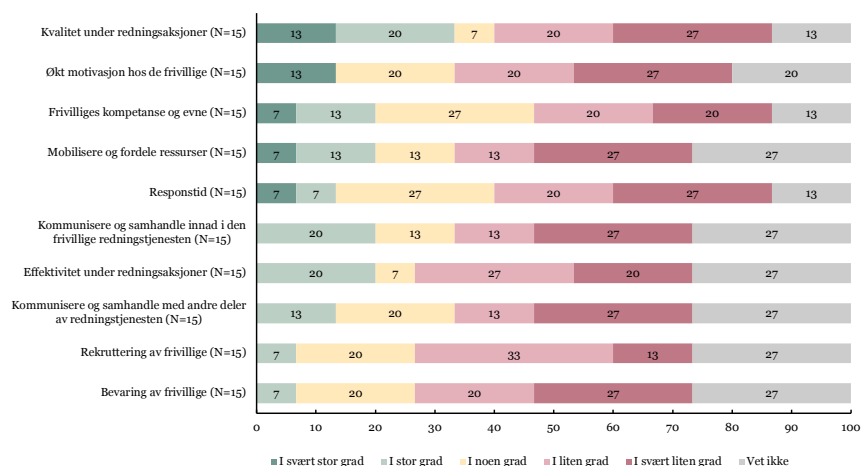
Figur 5-11: Respondentenes vurderinger av hva som ville blitt gjort uten prosjektmidler i BLB fra Gjensidigestiftelsen for Nasjonal redningsskole, i antall. Kilde: Spørreundersøkelse til FORFs medlemsorganisasjoner

Majoriteten av respondentene i spørreundersøkelsen oppgir at prosjektet Nasjonal redningsskole ble muliggjort gjennom støtte fra Gjensidigestiftelsen. Enkelte respondenter oppgir imidlertid at hele eller deler av prosjektet kunne blitt finansiert av organisasjonene i FORF. Det er verdt å merke seg at relativt få respondenter har oppgitt at de har kjennskap til Nasjonal redningsskole og som derfor har besvart dette spørsmålet (15 respondenter). Dette er forventet ettersom prosjektet kun var i en utviklingsfase da spørreundersøkelsen ble gjennomført.

Selv om Nasjonale redningsskole ikke var lansert når spørreundersøkelsen ble besvart, har både informanter og respondenter av spørreundersøkelsen identifisert forventede effekter og fordeler som allerede har blitt tydelige i planleggingsfasen. **Figur 5-12** viser hvilke forventede effekter respondentene mener Nasjonal redningsskole vil ha. Det er igjen verdt å merke seg at det totale antallet respondenter er relativt lavt.

Figur 5-12: I hvilken grad respondentene vurderer at Nasjonal redningsskole har bidratt, eller kommer til å bidra, til ulike effekter, i prosent. Kilde: Spørreundersøkelse til FORFs medlemsorganisasjoner

Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at de forventede effektene av prosjektet er varierte. Svarene innenfor de ulike effektdimensjonene spriker, hvor enkelte respondenter forventer at Nasjonal redningsskole vil ha stor effekt, mens andre vurderer effekten som begrenset. De dimensjonene som i størst grad fremheves som forventede effekter inkluderer forbedring av de frivilliges kompetanse og evner, kvalitet i redningsaksjoner, og økt motivasjon blant de frivillige. Det er også en andel av respondentene som oppgir at de ikke vet hvilke effekter Nasjonal redningsskole vil utløse. Dette bærer igjen preg av at Nasjonal redningsskole kun var i en utviklingsfase når spørreundersøkelsen ble gjennomført.

I samsvar med spørreundersøkelsen, beskrives det i intervjuene at en vellykket implementering kan styrke de frivilliges kompetanse og evner samt øke frivilliges motivasjon ved å tilby felles anerkjente kurs, og legge til rette for deling av erfaringer mellom organisasjoner. På den måten kan Nasjonal redningsskole fungere som et samlingspunkt for e-læring. Det beskrives at Nasjonal redningsskole for eksempel vil gi tilgang til kurs og opplæringsmateriell innen generell redningstjeneste, som førstehjelp, noe som kan ligge utenfor organisasjonens kompetanseområde. Ved å fremme deling av kunnskap og ressurser, vil kompetansen blant frivillige heves. Dette beskrives som avgjørende for å oppnå effektivt samarbeid og teknisk dyktighet i felt.

Videre beskriver informantene at e-læringsmulighetene gir frivillige fleksibilitet til å gjennomføre grunnopplæring online. På den måten unngår man reisebelastninger og man sikrer godkjenning av ferdigheter på tvers av organisasjoner. Med andre ord, kan det bidra til bevaring og rekruttering av frivillige. I tillegg trekkes det frem at en koordinert innsats på opplæringsmateriell har spart kostnader, siden mange av organisasjonene allerede utvikler lignende kurs. Informantene mener at uten denne støtten og organiseringen, ville utviklingen av kurset blitt mer tilfeldig og ressurskrevende.

Informantene fremhever også at prosjektet har hatt en positiv bieffekt av å fremme bedre kjennskap og samarbeid på tvers av organisasjoner. Dette har oppstått som følge av at representanter fra ulike

organisasjoner har vært med å utvikle plattformen for Nasjonal redningsskole. Videre har dette dannet en bro mellom ulike aktører innen den frivillige redningstjenesten.

6 De frivilliges vurdering av BLBs mindre pilot- og innovasjonsprosjekter

I BLB er det særlig tre prosjekter som vurderes å være mindre pilot- og innovasjonsprosjekter som testes i liten skala før det eventuelt rulles ut for flere organisasjoner/distrikter. Det er følgende prosjekter: utvikling av en kommandobil, regionale utstyrspakker i form av en beredskapshenger, og utviklingen av ny sporingsteknologi. Disse prosjektene er like ved at de enten utvikles og testes av et politidistrikt eller en organisasjon. Representanter fra den frivillige redningstjenesten med kjennskap til de ulike prosjektene vurderer at prosjektmidlene fra Gjensidigestiftelsen i stor grad har vært avgjørende for deres gjennomføring. Det er imidlertid usikkerhet rundt effekten av flere av disse prosjektene, da enkelte av prosjektene enda ikke er tilstrekkelig utprøvd eller ferdig utviklet, og fordi relativt få personer har kjennskap til dem.

6.1 Kommandobil

En kommandobil er et kjøretøy som benyttes av innsatsledere og koordinatore i nødetater som politi, brannvesen og ambulanse, samt av frivillige organisasjoner som deltar i redningsarbeid. Disse bilene er spesialutstyrte for å kunne fungere som mobile kommandosentraler, og er gjerne utrustet med avansert kommunikasjonsutstyr, IT-systemer, kartverktøy og annet nødvendig materiell for å lede og koordinere operasjoner ute i felt.

FORF har gjennom prosjektet BLB mottatt midler fra Gjensidigestiftelsen for blant annet å utvikle og operasjonalisere en kommandobil. Prosjektet har investert totalt om lag 2 millioner kroner i byggingen av kommandobilen.⁴² Kommandobilen har vært operativ i Sør-Øst politidistrikt som har fått ansvaret for å prøve ut kommandobilen. Denne bilen er utstyrt med nødvendig materiell og tekniske fasiliteter for å støtte innsatsledelsen i felt, og det har vært gjennomført kurs og opplæring for operatører samt øvelser for å sikre effektiv bruk.⁴³ Bilen blir på skift bemannet av aksjonsledere fra Norsk Folkehjelp, Røde Kors og Norske Redningshunder. Hver vaktperiode varer i hovedsak én uke, hvor vaktlederne har bilen tilgjengelig hjemme og fungerer som en tilgjengelig ressurs døgnet rundt i Sør-Øst politidistrikt. Bilen kan også flyttes og bli plassert på ulike steder i distriktet basert på hendelser og aktivitetsnivå. For eksempel kan den i påsken bli flyttet til fjellområder i distriktet der mange mennesker oppholder seg.⁴⁴

Prosjektet har vært et pilotprosjekt for å vurdere hvor godt en slik kommandobil fungerer. Det er ikke blitt bestemt om det skal utvikles en lignende bil for andre politidistrikter.

6.1.1 Prosjekt- og organisasjonsperspektivet

Intervjuer med informanter med kjennskap til Kommandobilen beskriver at utviklingen av bilen delvis ble motivert av tidligere store hendelser hvor kommunikasjonen var utfordrende og hvor det tok tid å komme i gang på aksjonsstedet. Tanken om en kommandobil som har alt nødvendig utstyr på plass ble derfor etablert i politidistriktet. Informantene forteller videre at det er Sør-Øst politidistrikt som har

⁴² FORF (2023). Gjensidigestiftelsen prosjekt «Bedre lokal beredskap»: Rapport fra sentrale prosjekter desember 2023.

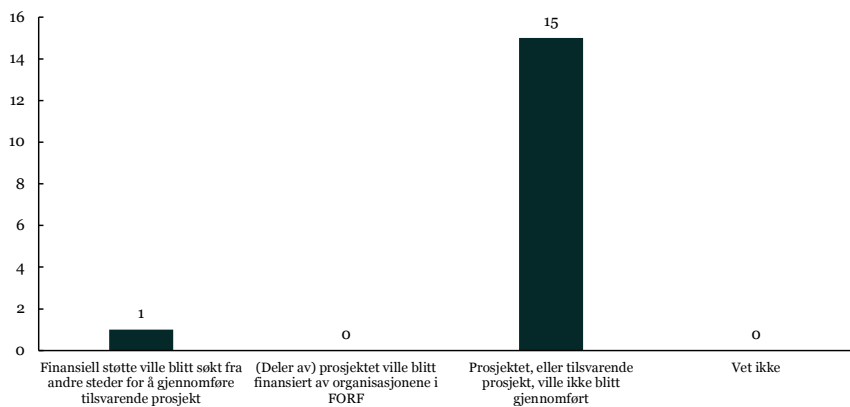
⁴³ FORF (2023). Gjensidigestiftelsen prosjekt «Bedre lokal beredskap»: Rapport fra FORF Sør-Øst PD desember 2023.

⁴⁴ Brann og Redning (2023). Felles FORF-satsning på kommandobil. Tilgjengelig [her](#).

hatt ansvaret for å bygge bilen med prosjektmidlene fra Gjensidigestiftelsen. Bilen blir beskrevet som kostbar, hovedsakelig på grunn av de nødvendige påbygningene som er nødvendig i en kommandobil.

Som følge av dette har prosjektet vært et pilotprosjekt og bilen har hovedsakelig vært tilgjengelig i Sør-Øst politidistrikt. Det er derfor færre som har kjennskap til kommandobilen. Dette kommer også til uttrykk i svarene på spørreundersøkelsen til de frivillige. Totalt 16 respondenter vurderte i hvilken grad prosjektmidlene fra Gjensidigestiftelsen var avgjørende for å kunne bygge kommandobilen. Figuren nedenfor presenterer deres vurderinger.

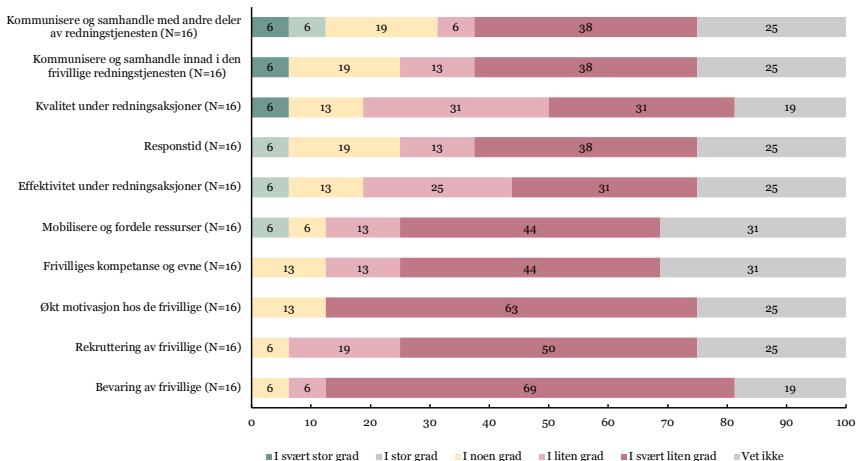
Figur 6-1: Respondentenes vurderinger av hva som ville blitt gjort uten prosjektmidler i BLB fra Gjensidigestiftelsen for Kommandobil, i antall. Kilde: Spørreundersøkelse til FORFs medlemsorganisasjoner

Byggingen av kommandobilen ville tilsynelatende ikke blitt realisert uten støtte fra Gjensidigestiftelsen. I spørreundersøkelsen svarte nesten alle respondentene at prosjektet ikke ville blitt gjennomført uten disse midlene. Kun én respondent mente at støtte ville ha blitt søkt om fra andre aktører for å gjennomføre et tilsvarende prosjekt. Denne avhengigheten av prosjektmidlene fra Gjensidigestiftelsen ble også understreket i intervju, hvor det ble poengtert at kommandobilen ikke ville blitt finansiert uten prosjektmidlene fra Gjensidigestiftelsen.

Gjennom spørreundersøkelsen til de frivillige har vi også forsøkt å kartlegge effektene av kommandobilen. På grunn av det begrensede antallet respondenter i spørreundersøkelsen som er kjent med kommandobilen, er det vanskelig å trekke slutninger om effekten av prosjektet. Figuren nedenfor viser resultatene fra spørreundersøkelsen.

Figur 6-2: I hvilken grad respondentene vurderer at Kommandobil har bidratt til ulike effekter, i prosent. Kilde: Spørreundersøkelse til FORFs medlemsorganisasjoner

Svarene fra spørreundersøkelsen gir et blandet bilde av kommandobilens effekter og en del av respondentene oppgir at de ikke vet effektene knyttet til bilen. Et fåtall av respondentene rapporterer stor nytte, men der det er tilfelle er dette spesielt i form av forbedret kommunikasjon og samhandling både innad i den frivillige redningstjenesten og med andre deler av redningstjenesten. Derimot uttrykker flertallet av de som oppgir å ha kjennskap til kommandobilen at bilen i liten eller i svært liten grad har bidratt til effekter knyttet til de ulike dimensjonene de ble bedt om å vurdere i undersøkelsen (se figuren ovenfor). I intervjuet med enkelte som har god kjennskap til kommandobilen ble det poengtert at effektene av prosjektet trolig enda ikke har manifestert seg fullt ut. Det ble beskrevet to hovedårsaker til dette. For det første har kommandobilen vært i operativ bruk i en forholdsvis kort periode. I tillegg har det vært få aksjoner der behovet for bilen har vært til stede, som ytterligere har begrenset muligheten for å demonstrere dens fulle potensial.

Informantene vi har snakket med beskriver videre kommandobilen som en innovasjon i den frivillige redningstjenesten. Prosjektet representerer et samarbeid på tvers av den frivillige redningstjenesten, samtidig som at kommandobilen også kan benyttes av offentlige instanser ved behov, som for eksempel brannvesenet og politiet. På denne måten er kommandobilen et verktøy som legger til rette for at man skal kunne samhandle med hverandre, både innad i den frivillige redningstjenesten og mellom redningsenhetene. Informantene beskriver at kommandobilen trolig vil bidra til å effektivisere redningsteam ved å redusere tiden fra operasjonens start til utsendelse av letemannskaper og nødvendig utstyr. Dette resulterer i raskere responstid, og ved å kunne lokalisere personer raskere, bidrar det til færre skadede og døde.

6.2 Regionale utstyrspakker – en beredskapshenger

Som en del av prosjektet BLB fase 1, fikk FORF midler fra Gjensidigestiftelsen for å kjøpe inn regionale utstyrspakker til å styrke den lokale redningsberedskapen.⁴⁵ Prosjektet ble gjennomført som et

⁴⁵ FORF (2023). Gjensidigestiftelsen prosjekt «Bedre lokal beredskap»: Rapport fra sentrale prosjekter desember 2023.

nasjonalt pilotprosjekt og ble ledet av FORF og Sør-Vest politidistrikt. Totalt ble det bevilget 500 000 kroner. Disse midlene ble brukt til å anskaffe en beredskapshenger med nødvendig innredning og ekstrautstyr for å lagre og frakte beredskapsutstyr. Av redningsutstyr ble det kjøpt inn ti sett med hodelykter, to portable lyskastere, tjue tepper, to bårssett, tre hypotermipakker, et antall Jerven duker og ti ryggsekker. Prosjektet ble ferdigstilt høsten 2023, og alle de tildelte midlene ble benyttet. Det ble ikke bevilget midler til et tilsvarende prosjekt i BLB fase 2.

6.2.1 Prosjekt- og organisasjonsperspektivet

Informanter fra Sør-Vest politidistrikt som har hatt nytte av beredskapshengeren, uttrykker at de er svært fornøyde med prosjektet. De beskriver at prosjektet har styrket den lokale beredskapen ved å introdusere nye måter å tenke på når det gjelder fellesutstyr. Beredskapshengeren har gjort det mulig å samle og dele mer utstyr, slik at ikke hver enhet må eie alt selv.

De tildelte midlene ble hovedsakelig brukt til kjøp av tilhengeren. Mye av utstyret til tilhengeren var allerede tilgjengelig, så de benyttet dette i stedet for å kjøpe nytt. Derfor var midlene ikke avgjørende for selve utstyret, men for anskaffelsen av tilhengeren. Likevel understreker intervjuobjektene at det var diskusjonene og samarbeidsprosessen rundt lokal beredskap som var den virkelig utløsende faktoren for prosjektet, ikke bare midlene i seg selv.

For utenom å styrke lokal beredskap, har informantene trukket frem andre effekter av beredskapshengeren. Informantene fremhever raskere responstid som en viktig effekt av tilhengeren, da man får utstyret raskere ut til hendelsene. Ved at tilhengeren er ferdigpakket med nødvendig utstyr, skapes det også en følelse av trygghet for de frivillige. Når de vet at en utstyrspakke er på vei, gir det en følelse av trygghet som bidrar til både bevaring og sikkerheten til de involverte. I tillegg unngår man situasjoner hvor ikke alt nødvendig utstyr tas med på grunn av feilaktige antagelser om oppdragets art.

Foto: Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum

6.3 Sporingsteknologi

Sporingsteknologi er utstyr som kan beregne og opplyse om geografisk posisjon i sanntid. Sporingsteknologien involverer bruk av små, bærable sporingsbrikker som kan festes til utstyr eller personer. Disse sporingsenhetene kommuniserer gjennom en dataprotokoll som utveksler korte meldinger med posisjonsdata. I den frivillige redningstjenesten er det primært radioamatørene fra NRRL som benytter sporingsteknologi. Under redningsaksjoner deles sporingsutstyr ut til letemannskaper og samles inn igjen etter at aksjonen er avsluttet.

Gjennom et prosjekt i BLB jobbes det med å utvikle en ny versjon sporingsteknologi. Denne nye generasjonen vil formidle informasjon til mannskapene via en app på mobiltelefoner eller nettbrett, og den vil også kunne festes på redningshunder. Midlene fra Gjensidigestiftelsen bidrar til utviklingen av sporingssenhetene. I BLB fase 1 ble det bevilget 820 000 kroner til prosjektet og det ble gjennomført som et nasjonalt prosjekt. På grunn av forsinkelser ble en del av midlene overført til BLB fase 2. Samtidig ble prosjektet organisert som et organisasjonsspesifikt prosjekt i BLB fase 2 hvor NRRL stod ansvarlig for å identifisere behov.

Representanter som har kjennskap til utviklingen av den nye versjonen av sporingsteknologi, beskriver at utviklingen av sporingssenhetene har tatt lenger tid enn først antatt og prosessen har vært preget av forsinkelser. Testingen av prototype 4 var opprinnelig planlagt til vinteren 2023/2024, med mål om å starte masseproduksjon våren 2024. Ifølge intervjuene ser det imidlertid ut til at denne tidslinjen har blitt utsatt med et år, med mål om å bestille det fulle kvantumet innen sommeren 2025.

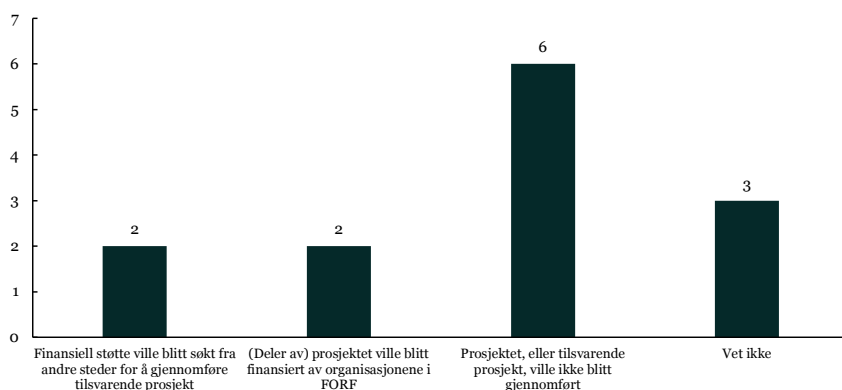

Foto: Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum

6.3.1 Prosjekt- og organisasjonsperspektivet

Selv om utviklingsprosessen har tatt lengre tid enn forventet, er informantene svært positive til de nye sporingssenhetene. Det beskrives at sporingsteknologien som i dag benyttes er omkring 20 år gammel og derfor har visse begrensninger. Derfor anses det som viktig å implementere en ny versjon. Til tross for at den nye sporingsteknologien ikke var lansert da spørreundersøkelsen ble sendt ut, har respondentene uttrykt sine tanker om hva de tror ville skjedd hvis midlene fra Gjensidigestiftelsen ikke hadde vært tilgjengelige for prosjektet. Svarene fra undersøkelsen er illustrert i figuren nedenfor.

Figur 6-3: Respondentenes vurderinger av hva som ville blitt gjort uten prosjektmidler i BLB fra Gjensidigestiftelsen for Sporingsteknologi, i antall. Kilde: Spørreundersøkelse til FORFs medlemsorganisasjoner

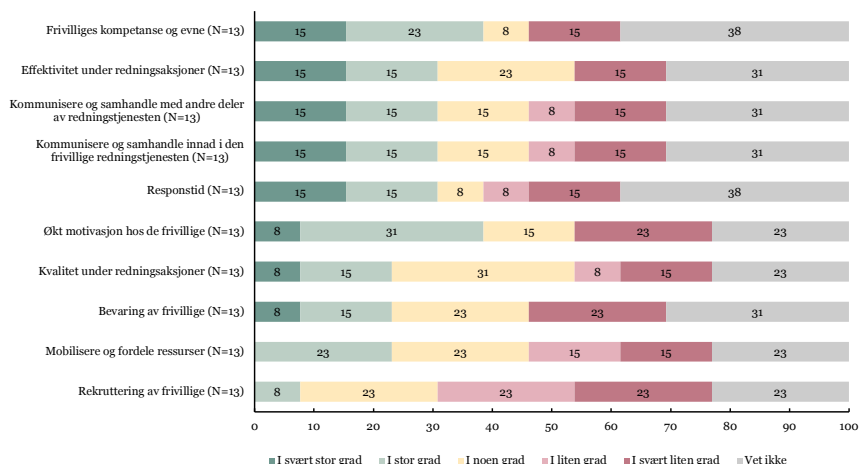

Om lag halvdelen av respondentene i spørreundersøkelsen oppgir at utviklingen av sporingsteknologi ikke ville blitt gjennomført uten prosjektmidlene fra Gjensidigestiftelsen. Noen få oppgir imidlertid at de ville ha søkt midler fra andre kilder for å realisere prosjektet. Det er viktig å merke seg at det er relativt få som har besvart dette spørsmålet i undersøkelsen, noe som ikke er overraskende gitt at det hovedsakelig er NRRL som benytter sporingsteknologi og dermed har størst kjennskap til dette prosjektet.

I intervjuene beskrives det at uten midlene fra Gjensidigestiftelsen ville man sannsynligvis ha fortsatt å bruke den gamle versjonen. Samtidig fremheves det at det er et stort behov for nye trackere, og uten støtten ville man vært nødt til å søke finansiering fra andre steder. Det presiseres videre at hvis midlene skulle kommet fra annet hold, ville man antakelig fått støtte til å utvikle en ny tracker, men de frivillige måtte ha kjøpt den selv. Gjennom midlene fra Gjensidigestiftelsen dekkes både produksjon og innkjøp av trackere.

Selv om den nye versjonen av sporingsteknologi ennå ikke var lansert da spørreundersøkelsen ble besvart, har både informanter og respondenter identifisert forventede effekter av teknologien. **Figur 6-4** viser hvilke effekter respondentene forventer den nye sporingsteknologien vil ha. Det er imidlertid verdt å merke seg at det totale antallet respondenter er relativt lavt, og flere har valgt å krysse av for «vet ikke», hvilket indikerer en usikkerhet rundt de potensielle effektene.

Figur 6-4: I hvilken grad respondentene vurderer at Sporingsteknologi har bidratt, eller kommer til å bidra, til ulike effekter, i prosent. Kilde: Spørreundersøkelse til FORFs medlemsorganisasjoner

Om lag en tredjedel av respondentene oppgir at sporingsteknologien i stor grad vil bidra til forbedring av de frivilliges kompetanse og evner, gi raskere responstid og øke motivasjonen hos de frivillige. I intervjuene blir spesielt raskere responstid trukket frem som en effekt av de nye trackerene. Tidligere har teknologien krevd at en radioamatør er til stede før mannskapet kan sendes ut. Den nye versjonen eliminerer behovet for å hente og montere trackere. Hovedårsaken er at midlene fra Gjensidigestiftelsen vil gjøre det mulig å produsere nok trackere slik at man kan dekke hvert lag og derfor ikke trenger å vente på radioamatører som kommer for å dele ut trackerne. Før ble sporingsteknologien håndlaget i Tromsø, mens den nye sporingsteknologien produseres på fabrikk som gjør at flere kan produseres.

Sikkerheten til mannskapet blir også fremhevet som en viktig fordel med flere trackere. Teknologien bidrar til mannskapets egen sikkerhet, spesielt når værforholdene er dårlige. Selv med moderne hjelpemidler kan kommunikasjon med nødnett være utfordrende uten dekning, og man kan miste oversikt over egen posisjon. Ved å få flere trackere som viser hvor mannskapet er til enhver tid, gjør teknologien det tryggere for flere frivillige å delta i aksjoner. Følelsen av økt sikkerhet blant de frivillige kan igjen føre til flere tilgjengelige ressurser i felt.

Til tross for at informantene er positive til at det utvikles nye og flere trackere, blir det også påpekt at antallet trackere fortsatt ikke vil være tilstrekkelig, selv med innføringen av de nye enhetene. Likevel vil antallet tilgjengelige trackere øke ettersom det vil være mulig å bruke både nye og gamle trackere samtidig.

7 De frivilliges vurdering av øvrige regionale- og organisasjonsspesifikke prosjekter

Prosjektene Utstyrspakker til flytjenesten, Sambandsutstyr i grotter, og Forebygging og sikring i vertikale grotter er prosjekter som primært treffer én organisasjon. Representantene vurderer at Utstyrspakker til flytjenesten sikrer at NFL Flytjenestes flygere har nødvendig utstyr for egen sikkerhet, forbedrer operasjonell kapasitet, og styrker bidraget i redningsaksjoner. Sambandsutstyr og Forebygging og sikring i vertikale grotter er prosjekter som treffer Norsk Grotteforbund. Representantene vurderer at prosjektmidlene fra Gjensidigestiftelsen har vært avgjørende for gjennomføringen av disse prosjektene. Effekten av Sambandsutstyr er fortsatt usikker siden utstyret ikke er ferdig utviklet, men forventes å særlig forbedre kommunikasjonen. Forebygging og sikring i vertikale grotter vurderes å først og fremst ha bidratt til å forebygge skader og, i verste fall, dødsulykker for de som ferdes i grottene.

I tillegg til nasjonale prosjekter, benyttes prosjektmidler fra BLB til regionale (på tvers av organisasjonene i distriktet) og organisasjonsspesifikke tildelinger og prosjekter (midler som går til medlemsorganisasjon sentralt og fordeles videre basert på organisasjonens egne prioriteringer). Vi har ikke hatt anledning til å gjøre en omfattende informasjonsinnhenting knyttet til samtlige av disse prosjektene, men belyser spesielt tre prosjekter som i fase I var «nasjonale prosjekter», selv om de nå oppfattes som organisasjonsspesifikke; Utstyrspakker til flytjenesten, Sambandsutstyr i grotter og Forebygging og sikring i vertikale grotter.

Vi har ikke hatt grunnlag for å gjøre en komplett vurdering av alle de regionale og organisasjonsspesifikke prosjektene. Basert på våre inntrykk fra dialog med de frivillige (medlemsorganisasjonene) gir vi imidlertid en overordnet vurdering.

Regionale midler, som i fase II (og forventet i fase III) utgjør en relativt liten andel av BLBs totale omfang, tildeles de lokale redningsfaglige forumene i det enkelte distrikt. Midlene skal gå til å finansiere felles aktiviteter og øvelser som styrker redningsorganisasjonenes samvirke lokalt. Vårt inntrykk fra dialog med de frivillige (organisasjonene) er at dette bidrar til økt kompetanse- og erfaringsutveksling, bedret samarbeid og et bedre samvirke lokalt. Disse effektene oppleves som sterkest i geografisk spredte områder hvor terskelen for fellesøvelser er høyere, eksempelvis med lang reisevei og/eller behov for overnatting.

Foto: Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum

Organisasjonsspesifikke midler (i fase II), tildeles organisasjonene sentralt, for videre prioritering av sentrale og lokale initiativer, innkjøp og prosjekter. Vi har ikke hatt anledning til å vurdere den enkelte organisasjons bruk av de organisasjonsspesifikke midlene, og hvilken effekt de har for organisasjonen og den øvrige redningstjenesten. Ettersom organisasjonene mer eller mindre kan bestemme hva disse midlene brukes til (direkte, eller ved omrokering av egne midler), kan vi til en viss grad vurdere dette som en grunnfinansiering av medlemsorganisasjonene i den frivillige redningstjenesten.

7.1 Utstyrspakker til flytjenesten

Prosjektet «Utstyrspakker til flytjenesten» er et initiativ for å forbedre sikkerheten og operasjonsevnen til NLF's Flytjeneste. I BLB fase 1 bevilget FORF 1 million kroner til dette prosjektet basert på prosjektstøtten fra Gjensidigestiftelsen. Dette finansierte personlige sikkerhetspakker for piloter, inkludert brannsikre flydresser, brannsikre støvler, personlige nødpeilesendere og redningsvester.⁴⁶

I BLB fase 2 har prosjektet endret seg fra å være organisert som et nasjonalt prosjekt til å være organisert som et organisasjonsspesifikt prosjekt der NLF Flytjeneste står ansvarlig for å identifisere behov og iverksette eventuelle prosjekt med organisasjonsvise prosjektmidler. Som en del av BLB fase 2 ble et innovasjonsprosjekt i form av utvikling av et kamerasystem for overvåkning utvendig på flyet igangsatt. Ved aksjoner dekker flytjenesten relativt store områder, men de har en naturlig begrensning i minimumsfart og minstehøyde.⁴⁷ Dette gjør at kvaliteten på observasjoner på bakken begrenses til det en kan observere visuelt og ved hjelp av speilreflekskamera. I aksjonene er det derfor flere tilfeller hvor Flytjenesten gjør observasjoner at en må sende inn bakkemannskap for å avkrefte eller bekrefte om observasjonen er relevant eller ikke. Tanken med et kamerasystem for overvåkning er blant annet å effektivisere redningsaksjoner.⁴⁸

7.1.1 Prosjekt- og organisasjonsperspektivet

Informanter fra NFL Flytjeneste uttrykker tilfredshet med utstyrspakkene, og omtaler dem som helt nødvendige for mannskapets operasjoner. Det beskrives at behovet for personlige utstyrspakker ble særlig tydelig etter en alvorlig ulykke i 2019 som avdekket mange mangler ved sikkerhetsutstyret, som blant annet utilstrekkelig antall drakter. Informantene uttrykker at det var et påtrengende behov for å styrke sikkerheten, spesielt ved operasjoner over vann. Det beskrives videre at prosjektmidlene fra Gjensidigestiftelsen var avgjørende for å muliggjøre innkjøp av det personlige sikkerhetsutstyret som flygere trenger for å opprettholde egen sikkerhet under flyoperasjoner. Informantene påpeker også at de mottar midler fra Justis- og beredskapsdepartementet, som hovedsakelig går til vedlikehold av flyene, men som ikke er tilstrekkelige til å dekke finansiering av utstyr og innovasjon.

Informantene trekker frem at prosjektet har sikret at flygerne har nødvendig utstyr for å opprettholde egen sikkerhet under flyoperasjoner, forbedret deres operasjonelle kapasitet og styrket deres bidrag i redningsaksjoner. Blant utstyret som særlig har bidratt til økt sikkerhet blant flygerne nevnes personlige nødpeilesendere, som sender ut nødsignaler dersom man havner i vannet. Dette gjør det lettere å finne vedkommende. En annen effekt av å ha bedre utstyr er at det forsterker omdømmet og tilliten fra andre frivillige redningstjenester. Det beskrives at et forbedret omdømme tiltrekker seg flere frivillige, noe som igjen gir flere tilgjengelige ressurser i den frivillige redningstjenesten.

Når det gjelder utviklingen av kamerasystemet for overvåkning var det under testing da evalueringen ble gjennomført. Informantene uttrykker likevel stor optimisme knyttet til effektene av et slikt overvåkningskamera. Med systemet som de har hatt frem til nå har de vært nødt til å bruke ressurser

⁴⁶ FORF (2023). Gjensidigestiftelsen prosjekt «Bedre lokal beredskap»: Rapport fra sentrale prosjekter desember 2023.

⁴⁷ Norges Luftsportforbund (i.d.). Luftbårent kamerasystem for småfly.

⁴⁸ Norges Luftsportforbund (i.d.). Luftbårent kamerasystem for småfly.

og mannskap på bakken til å avkrefte eller bekrefte det de har observert fra flyet. Det beskrives i intervju at et nytt kamera vil ta høyoppløste bilder slik at både de i flyet og mannskapet på bakken bedre kan se om det er gjort funn eller ikke. Informantene uttrykker at dette vil sørge for bedre vurderingsevne, styrke samvirke og avlaste ressursene på bakken.

7.2 Sambandsutstyr i grotter

Prosjektet «Sambandsutstyr i grotter» er en satsning for å sikre effektiv kommunikasjon under redningsaksjoner i grotter. Sambandsutstyr i grotter refererer til spesialiserte radiosendere og mottakere som er designet for å fungere under utfordrende forhold hvor tradisjonelt kommunikasjonsutstyr kan svikte, spesielt i begrensede og komplekse grotteomgivelser. Dette utstyret må kunne sende og motta signaler over korte avstander gjennom tykke berglag og trange passasjer, hvor vanlige radiosignaler ikke kan trenge gjennom.

Planlegging og bestillingen av sambandsutstyr for bruk i grotter har vært en prosess som har pågått i om lag fire år. Prosjektet har blant annet møtt på logistikkutfordringer grunnet globale forsyningsproblemer etter COVID-19-pandemien.⁴⁹ Radioutstyret er under utvikling og testing, og beskrives i intervju å være klart første kvartal 2025. I BLB fase 1 ble prosjektet gjennomført som et nasjonalt prosjekt og ble bevilget 200 000 kroner fra Gjensidigestiftelsen for å dekke kostnadene knyttet til utvikling og anskaffelse av dette utstyret.⁵⁰ I BLB fase 2 er prosjektet organisert som et organisasjonsspesifikt prosjekt der Norsk Grotteforbund står ansvarlig for å identifisere eventuelle videre behov og tiltak.

7.2.1 Prosjekt- og organisasjonsperspektivet

Det er relativt få representanter som er kjent med prosjektet «Sambandsutstyr i grotter». Dette følger av to faktorer. For det første er sambandsutstyr i grotter noe som først og fremst berører Norsk Grotteforbund, som er en relativt liten organisasjon. For det andre var ikke sambandsutstyret ferdig utviklet da vi gjennomførte intervjuene. Dette medfører at det også innenfor Norsk Grotteforbund er få som har erfaring med sambandsutstyret. Til tross for dette kommer det tydelig frem i intervjuer, med de som har kjennskap til prosjektet, at det er stor begeistring for sambandsutstyret.

Utstyret fungerer ved å sette opp stasjoner langs veien til pasienten i grotten. Når den første grotteredderen ankommer grotten, plasserer personen en stasjon både utenfor og inne i grotten hos pasienten. Etter hvert som flere av grotteredderne kommer til, bringer de med seg flere radioer og etablerer stasjoner langs veien i grotten slik at alle stasjonene kan kommunisere med hverandre. Det beskrives som at dette sikrer effektiv kommunikasjon og koordinering av redningsoperasjoner.

Det beskrives at sambandsutstyret muliggjør kommunikasjon på flere nivåer: både inne og utenfor grotten, internt i teamet, og ved behov med andre redningsmannskaper. Informantene uttrykker at et slikt kommunikasjonsverktøy vil gi økt operativ effektivitet i felten. Intervjuene våre avdekker at denne kommunikasjonsmuligheten har potensialet til å redde menneskeliv, særlig ved alvorlige ulykker. I tillegg opplever de frivillige en økning i motivasjon som følge av det nye utstyret, spesielt fordi det også er anerkjent og benyttet av internasjonale grottemiljøer.

⁴⁹ FORF (2023). Gjensidigestiftelsen prosjekt «Bedre lokal beredskap»: Rapport fra sentrale prosjekter desember 2023.

⁵⁰ FORF (2023). Gjensidigestiftelsen prosjekt «Bedre lokal beredskap»: Rapport fra sentrale prosjekter desember 2023.

Utviklingen at sambandsutstyret har tatt lenger tid enn forventet, men det forventes å være i drift første kvartal 2025. Det presiseres i intervju at selv om beløpet som er satt av til dette prosjektet kan virke lite for store organisasjoner, er det av betydelig verdi for Norsk Grotteforbund.

7.3 Forebygging og sikring i vertikale grotter

Prosjektet «Forebygging og sikring i vertikale grotter» har hatt som mål å øke sikkerheten for både utforskere/turgåere/turister og redningspersonell i noen av Norges mest utfordrende grotter. Vertikale grotter representerer spesielle farer på grunn av deres dype sjakter og vanskelige forhold, noe som gjør det viktig å ha på plass forsvarlig sikringsutstyr.

I prosjektet har Norsk Grotteforbund utplassert sikringsutstyr i utvalgte grotter. Prosjektet mottok 150 000 kroner fra Gjensidigestiftelsen i BLB fase 1, hvorav 90 000 kroner ble brukt til innkjøp av tauverk, sjakler og annet nødvendig sikringsutstyr. Resten av midlene dekket reisekostnader for frivillige som jobbet med å plassere sikringstau i grottene.

Som en del av prosjektet har prosjektgruppen fraktet 1 000 meter tau til tre av de mest kritiske grottene i Nordland. Disse operasjonene måtte delvis gjennomføres om vinteren når det var mulig å bruke pulk til å frakte utstyr. Montering og utbytting av gammelt tauverk ble fullført i august 2023, og sikringsutstyret i disse tre grottene ble oppgradert.⁵¹

Foto: Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum

7.3.1 Prosjekt- og organisasjonsperspektivet

Informantene vi har snakket med fra Norsk Grotteforbund som har kjennskap til prosjektet, er svært fornøyde med gjennomføringen av prosjektet og beskrev at det var på høy tid at dette ble gjennomført i de utvalgte grottene. Informantene uttrykte at fjerning av gamle og ødelagte tau først og fremst bidrar til å forebygge skader og, i verste fall, dødsulykker for de som ferdes i grottene. Videre sikrer det tryggere omgivelser for de frivillige under redningsaksjoner. I tillegg ble det uttrykt at sikringen av grottene også fører til et styrket samhold i det lille grottemiljøet og gir en følelse av anerkjennelse for arbeidet de gjør, ved at det settes av midler til dette arbeidet.

⁵¹ FORF (2023). Gjensidigestiftelsen prosjekt «Bedre lokal beredskap»: Rapport fra sentrale prosjekter desember 2023.

Intervjuer avdekker at det fortsatt finnes mange grotter hvor gamle tau må byttes ut. De nye tauene har en levetid på omtrent ti år, noe som innebærer at denne utskiftingsprosessen må være kontinuerlig. Informantene opplever samtidig at prosjektmidlene fra Gjensidigestiftelsen var avgjørende for at det nå ble skiftet tau i disse tre utvalgte grottene.

8 Evaluering av effektene av prosjekt Bedre Lokal Beredskap

Basert på vår forståelse av prosjektene iverksatt under BLB og vurderinger fra frivillige og øvrige interessenter i redningstjenesten gjør vi en samlet evaluering av effektene av prosjekt Bedre Lokal Beredskap. Vi finner først at Gjensidigestiftelsens støtte har vært utslagsgivende for (raskere) iverksettelse av majoriteten av aktivitetene i prosjekt BLB. Videre finner vi at prosjektene, og at de er samlet under Bedre Lokal Beredskap som en felles satsing, bidrar til samarbeid, dialog og felles identitet på tvers av organisasjonene i den frivillige redningstjenesten, som ellers ikke ville funnet sted.

Av effekter, finner vi at prosjekt BLB bidrar til redningstjenestens evne til å redde mennesker fra død eller skade, gjennom en rekke mekanismer i de ulike prosjektaktivitetene. Vi finner også at de er relevante opp mot tidligere identifiserte behov knyttet til den frivillige redningstjenesten, og således tilfredsstiller relevanskriteriet i evalueringen. I tillegg til effekter knyttet til redningsaksjoner og oppgavegjennomføring, oppnås det besparelser i den frivillige redningstjenesten som følge av BLB. Vår vurdering er at dette kan og sannsynligvis vil utnyttes bedre i fremtiden.

I de foregående kapitlene har vi i stor grad gjengitt den frivillige redningstjenestens vurderinger av effektene som har fulgt av prosjekt Bedre Lokal Beredskap, sett fra både prosjekt- og organisasjonsperspektivet. I det følgende gir vi våre oppsummerte vurderinger av virkningene av prosjektet.

Gjensidigestiftelsens støtte har vært utslagsgivende for (raskere) iverksettelse av majoriteten av aktivitetene i prosjekt BLB.

Basert på vår forståelse av prosjektene iverksatt under BLB, medlemsorganisasjonene og hvilke alternative finansieringskilder som (ikke) foreligger, vurderer vi at BLB, med tilhørende finansiering, har vært utløsende for flere prosjekter og tilhørende effekter. Spesielt vurderer vi at de nasjonale prosjektene som involverer og påvirker på tvers av organisasjonene ikke ville blitt iverksatt uten en helhetlig satsing med tilhørende midler. Dette gjelder blant annet for nødnett-innkjøp i stor skala, felles aksjonsstøtteverktøy og nasjonal redningsskole. Det samme gjelder i stor grad for innovasjons- og piloteringsprosjekter som den enkelte organisasjon eller distrikt ikke ville hatt anledning til å finansiere eller organisere, herunder kommandobil, regionale utstyrspakker og sporingsteknologi.

Der utslaget av BLB er mindre entydig er for prosjekter og midler knyttet til innkjøp av utstyr og uniformer. Med all sannsynlighet ville *noe* av innkjøpene av utstyr og uniformer kunne blitt finansiert av organisasjonene selv eller via andre tildelinger.

I hvilken grad BLB og den tilhørende finansieringen har vært utslagsgivende for effekter, har nok også en sammenheng med organisasjonene de treffer. Det er stor variasjon i medlemsorganisasjonenes størrelse, kapasitet og apparat, som gir varierende evne til å egenfinansiere, men også søke ekstern finansiering. For de mindre, organisasjonsspesifikke prosjektene, eksempelvis utstyrspakker til

flytjenesten, sambandsutstyr i grotter og forebygging og sikring i vertikale grotter, vurderer vi at det har vært spesielt utslagsgivende med støtten, selv om de ikke nødvendigvis har utgjort store beløp.

Prosjektene, og at de er samlet under *Bedre Lokal Beredskap* som en felles satsing, bidrar til samarbeid, dialog og felles identitet på tvers av organisasjonene i den frivillige redningstjenesten, som ellers ikke ville funnet sted.

Et uttalt mål ved prosjekt BLB var å i større grad samle den frivillige redningstjenesten på tvers av organisasjonene som et integrert samvirke, med FORF som en koordinerende instans. Dette målet ble understøttet av flere vurderinger i What if II-rapporten, som påpekte behovet for å styrke samvirkekompetanse og FORF sin rolle. Vi vurderer at det er flere elementer i BLB som har bidratt til økt grad av samarbeid, dialog og felles identitet på tvers av organisasjonene i den frivillige redningstjenesten.

BLB består av flere elementer som direkte understøtter og bygger opp under samvirke- og samarbeidskompetanse, spesielt på lokalt nivå. For det første bidrar regionale midler til de lokale redningsfaglige forumene, som i hovedsak går til organisering av felles øvelser og aktiviteter på tvers av medlemsorganisasjonene lokalt. Spesielt vurderer vi at effekten av disse midlene har vært utslagsgivende i mer spredte distrikter, hvor deltakere på felles aktiviteter har lengre reisevei og behov for overnatting. Reduksjon av terskelen for deltakelse har vært utslagsgivende i disse tilfellene.

Foto: Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum

Videre har det at innkjøp til en viss grad gjøres i fellesskap, bidratt til mer samhandling og diskusjon på tvers av organisasjonene. Det beskrives at de frivillige i større grad lærer om hverandres utstyr og således bygger videre på hverandre erfaring og kunnskap. Felles innkjøp har også til en viss grad bidratt til en tydeligere felles identitet for de frivillige. Selv om den enkelte organisasjon kunne kjøpt uniformer, bidro felles innkjøp til samme type uniformer, og i større grad en felles, profesjonalisert identitet for noen av de største organisasjonene (Norske Redningshunder, Røde Kors Hjelpekorps, Norsk Folkehjelp Sanitet og Speidernes Beredskapsgruppe).

Den viktigste bidragsyteren til samarbeid og dialog er imidlertid ikke prosjektene i seg selv, men dialogen rundt dem, hvor organisasjonene, sentralt og lokalt, har blitt 'tvunget' til dialog og samarbeid for å enes om hvilke utfordringer som skal prioriteres, og hvordan. Dialogen ble spesielt igangsatt i fase 1 på lokalt og sentralt nivå. I denne fasen opplyser flere at dialogen og mengden vurderinger som måtte gjøres i fellesskap var krevende, med kort tid til å håndtere prosjektbeskrivelser og søknader i

fellesskap. Gjennom fase 1 og fase 2 vurderer vi at dialogen og samhandlingen mellom organisasjonene, og følgelig den felles identiteten som frivillig redningstjeneste, har styrket seg. Sammenlignet med en situasjon uten BLB hvor organisasjonene i større grad fikk tildelingen fra Gjensidigestiftelsen direkte, vurderer vi at denne effekten er av vesentlig størrelse.

Prosjekt BLB har bidratt til økt finansiering fra Gjensidigestiftelsen sammenlignet med det som ble tildelt før

I sum har prosjekt BLB resultert i økt finansiering fra Gjensidigestiftelsen sammenlignet med tidligere tildelinger til organisasjonene. Fra Gjensidigestiftelsen sitt perspektiv har det vært et ønske å bidra til et helhetlig løft av den frivillige redningstjenesten ved å fokusere på innovative prosjekter, fremfor utelukkende grunnfinansiering til drift. Dette strategiske valget kan oppleves som en nedgang i finansiering for enkelte organisasjoner, ettersom mye av midlene er rettet mot innovasjons- og utviklingsprosjekter.

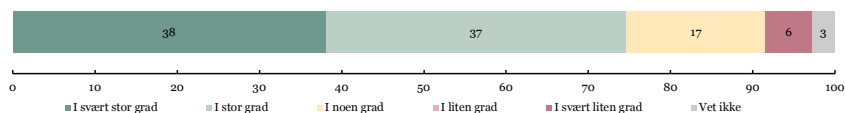
Som eksempler er det blitt bevilget midler til en kommandobil og en beredskapshenger i to politidistrikt. Dette er gjennomført som pilotprosjekter for å teste om dette burde gis til flere politidistrikter. Felles aksjonsstøtteverktøy er et annet eksempel på et større innovasjonsprosjekt som Gjensidigestiftelsen har ønsket å støtte for å bidra til et helhetlig løft av den frivillige redningstjenesten. Samtidig har det i BLB vært betydelige investeringer i drift, som utstyrspakker, mobiltelefoner og Nødnett-terminaler.

Sammenhengen mellom midler til drift og den strategiske retningen mot innovasjon kan fra organisasjonenes perspektiv oppfattes som en reduksjon i tilskudd til enkeltstående behov. Til tross for denne opplevelsen har den totale finansieringen fra Gjensidigestiftelsen gjennom BLB i sum vært høyere sammenlignet med tidligere. I hvilken størrelsesorden finansieringen har økt er noe krevende å beregne i detalj, som følge av ulike periodiseringer og avgrensinger av hva som inngår som støtte til den frivillige redningstjenesten, men vi anslår om lag en dobling av støtten, sammenlignet med tidligere.

Prosjekt BLB bidrar til redningstjenestens evne til å redde mennesker fra død eller skade, gjennom en rekke mekanismer.

Det viktigste spørsmålet i denne evalueringen er hvorvidt BLB har bidratt til den frivillige redningstjenestens evne til å redde mennesker fra død og skade. Langt på vei er det sannsynliggjort at aktivitetene i BLB har bidratt til styrking av den frivillige redningstjenestens evne til å løse sitt samfunnsoppdrag. Dette understøttes blant annet av de frivillige organisasjonenes samlede vurdering av BLB, gjengitt under.

Figur 8-1: I hvilken grad medlemsorganisasjonene vurderer at prosjektene i BLB har bidratt til en mer effektiv redningstjeneste, som igjen har bidratt til å redde flere liv. N=69.

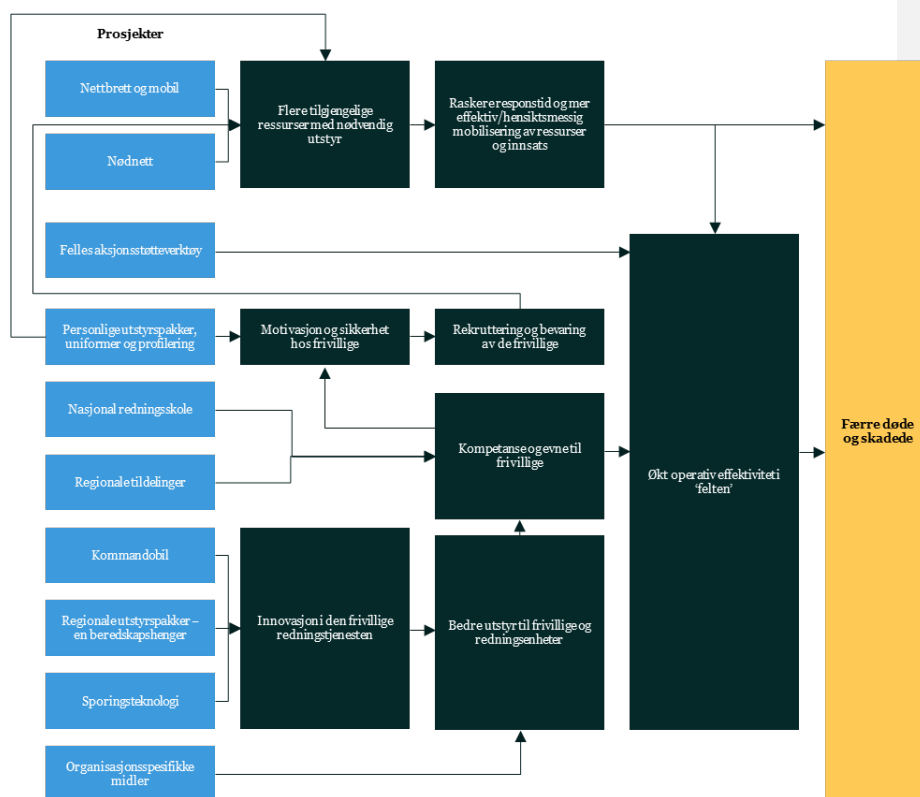

På tvers av respondentene vi har spurt i den frivillige redningstjenesten, vurderer 75 prosent at BLB i stor eller svært stor grad har bidratt til en mer effektiv redningstjeneste. Som vi beskriver i kapittel 4, vurderer politiet på tvers av en rekke parametere knyttet til samhandling og samvirke, operativ

effektivitet og kvalitet og faglig utvikling at den frivillige redningstjenesten har utviklet seg i positiv retning de siste årene (siden 2021 da BLB ble iverksatt). Selv om dette i sin helhet ikke kan tilskrives BLB, er det sannsynlig at deler av denne positive utviklingen kan tilskrives de ulike aktivitetene som inngår i BLB.

I tillegg til den helhetlige vurderingen av BLB, har vi i de foregående kapitlene kartlagt flere direkte effekter som de frivillige har erfart som følge av ulike prosjekter og aktiviteter. I henhold til rammeverket beskrevet i kapittel 3.2, kan vi med disse effektene sannsynliggjøre mer eller mindre direkte bidrag til færre døde og skadede. Disse sammenhengene er oppsummert under:

Figur 8-2: hvordan BLBs prosjekter bidrar direkte og indirekte til færre døde og skadede.

Oversikten gjengitt over er ikke komplett, men illustrerer hvordan de ulike prosjektene og aktivitetene bidrar til en rekke effekter som sammen styrker evnen til å sikre færre døde og skadede. De viktigste, og mest direkte effektene knytter seg til raskere responstid og mobilisering, samt den operative effektiviteten i felt. Økt operativ effektivitet følger direkte av Felles aksjonsstøtteverktøy,⁵² som kan

⁵² Selv om dette ikke er et FORF-prosjekt, har midlene fra Gjensidigestiftelsen og BLB bidratt til fremskyndet realisering, som effektene i realiteten knytter seg til.

således si å ha en svært direkte effekt på hovedmålet. Den operative effektiviteten påvirkes også av tilgjengelighet av frivillige, og at de besitter riktig kompetanse og evne. Dette understøttes igjen av tilgjengelig materiell og utstyr, kursing og øvelser og ikke minst av at de frivillige bevarer. Dette illustrerer hvordan helheten av BLB bidrar til hovedmålet på ulike nivåer.

Effektene av prosjektene i BLB har veldig ulik natur og omfang, og dette bør hensyntas i videre styring av BLB

Som illustrert over, består BLB av en rekke ulike prosjekter, som mer eller mindre bidrar direkte til hovedmålet. Prosjektene har blant annet stor variasjon i hvor lenge de har blitt jobbet med, hvor bredt de treffer (geografisk og organisasjonsmessig) og hvor mye som må investeres i dem (hvor mye de koster). Selv om et prosjekt ikke har en veldig direkte innvirkning på hovedmålet om å sikre færre døde og skadede, kan de ha viktige indirekte virkninger som bidrar til dette. Videre kan et prosjekt være veldig 'effektivt' selv om det ikke treffer mange. Eksempelvis kan grottesikring, som har vært et mindre prosjekt, være veldig 'lønnsomt', så snart det hindrer et dødsfall. På den andre siden er det prosjekter som krever skala og store investeringer for å fungere, som Felles aksjonsstøtteverktøy, hvor man er avhengige av at hele redningstjenesten tar verktøyet i bruk for å samhandle. Det samme kan gjelde nasjonal redningsskole hvor man er avhengig av flere brukere på tvers for å realisere gevinstene.

En annen viktig dimensjon er modenhet i prosjekter, og hvor raskt man ser effekter. Flere prosjekter har en tydelig innovasjons- og piloteringslogikk, som kommandobil, sporingsteknologi og beredskapshengeren. Det kan ta lang tid før disse prosjektene viser tydelig effekt og kan skaleres til å ha reell og bred virkning.

Formålet med å belyse disse variasjonene, henger sammen med videre utvikling av BLB. Det kan være hensiktsmessig å ha en portefølje av ulike typer prosjekter av nasjonal, regional og organisasjonsspesifikk betydning, med ulik grad av modenhet og risiko knyttet til seg. Å styre etter så mange dimensjoner, i et fagfelt så krevende som sikkerhet og beredskap, med en rekke aktører og interessenter involvert, vil kreve tydelig prioritering og helhetlig avveining i veien videre. Dette diskuterer vi videre knyttet til organisering, struktur og videreutvikling. Vi har imidlertid, med den informasjonen vi har samlet inn, ikke grunnlag til å vurdere at enkeltprosjekter i fase 1 og fase 2 burde blitt nedprioritert til fordel for andre prosjekter.

Aktiviteten og effektene i BLB svarer ut mange av tiltakene det ble sett behov for i What if II-rapporten

Som beskrevet over, har BLB utvilsomt hatt effekter for den frivillige redningstjenesten, som i stor grad understøtter den overordnede målsetningen. Imidlertid er det i evalueringen hensiktsmessig å vurdere i hvilken grad prosjektene har vært målrettet og treffsikre mot identifiserte behov. BLB skulle svare på flere av behovene og utfordringene identifisert i What if II-rapporten. For å gi en indikasjon på hvorvidt BLB har understøttet relevante behov, ser vi dem om mot identifiserte tiltak⁵³ fra What if II – dette er oppsummert i tabellen under.

Tiltak fra What if II...	Understøttet av BLB gjennom...
<i>Styrking og utvikling av den norske redningstjenesten</i>	
NOU for utfordringene i den frivillige redningstjenesten	N/A
Utredning av behovet for en egen lov om redningstjenesten	N/A

⁵³ Tiltaksbeskrivelsene er noe justert av hensyn til lesevennlighet.

...styrke redningstjenestens evne til å bidra til felles læring og utvikling.	Nasjonal redningsskole og regionale midler til felles øvelser og aktiviteter
Felles digitale løsninger og SAR-teknologi i redningstjenesten	Felles aksjonsstøtteverktøy med tilhørende enheter (mobiltelefoner og nettbrett), samt sporingsteknologi og sambandsutstyr i grotter
<i>Organisasjonsutvikling, vekst og tilpasning til endringer i frivillighet</i>	
Økt rammetilskudd til frivillige rednings- og beredskapsorganisasjoner	Organisasjonsspesifikke tildelinger som frigjør midler til organisasjonenes aktiviteter
Statushevede tiltak	Samtlige prosjekter har bidratt til å heve kompetanse, evne og følgelig status til de frivillige i redningstjenestens samvirke. Blant annet kan man trekke frem Felles aksjonsstøtteverktøy, som vil integrere de frivillige enda tetter med øvrige ressurser i redningstjenesten.
Avgiftsfritak og gratisprinsipp for frivillige ressurser	N/A
<i>Samvirkekompetanse og samhandling med det offentlige</i>	
Styrke FORF som felles aktør for fagutvikling, påvirkning og koordinering	Organiseringen av BLB med FORF som koordinator har bidratt til å styrke FORF som felles aktør for fagutvikling, påvirkning og koordinering gjennom øvrige prosjekter og dialog.
Styrke det offentliges forpliktelse til å ivareta frivillige ressurser	Organiseringen av BLB, med FORF som koordinator, bidrar til en samlet stemme opp mot myndighetene. En styrket FORF-administrasjon med flere ansatte har også bidratt til økt mulighet til å jobbe målrettet mot det offentlige. Av eksempler, har det store innkjøpet av nødnett-terminaler bidratt til forpliktelse av dekning på abonnementskostnader.
Kostnadsdekning av nødnett	Det store innkjøpet av nødnett-terminaler har bidratt til forpliktelse av dekning på abonnementskostnader.

Vår vurdering er at effektene oppnådd er i tråd med identifiserte utfordringer og behov i den frivillige redningstjenesten.

Utover effektene knyttet til færre døde og skadede, oppnås det, og kan oppnås videre, besparelser i den frivillige redningstjenesten

Til nå har fokuset på effekter i stor grad omhandlet det redningstekniske og i hvilken grad redningstjenesten oppnår sitt formål. En viktig effekt utover dette er hvorvidt BLB bidrar til mer kostnadseffektivitet i den frivillige redningstjenesten. Dette er ikke det samme som at de frivillige får mindre kostnader gjennom BLB (dette er i utgangspunktet bare en omfordeling av kostnader mellom de frivillige (organisasjonene) og Gjensidigestiftelsen). Kostnadseffektivitet og besparelser handler i større grad om de totale kostnadene ved aktiviteter blir redusert gjennom BLB, sammenlignet med andre måter å organisere og finansiere den frivillige redningstjenesten. Disse effektene kan knytte seg til stordriftsfordeler (samlede innkjøp og administrasjon) eller gjenbruk av praksis og materiale mellom organisasjonene.

Vi finner noen indikasjoner på at utveksling og gjenbruk av praksis, avtaler og organisering, herunder knyttet til innkjøp, bidrar til besparelser. Imidlertid finner vi størst (forventet) effekt i besparelser gjennom nasjonal redningsskole, hvor organisasjoner kan gjenbruke kursmoduler på tvers i stedet for å utvikle tilnærmet like kurs per organisasjon. Vi finner noen indikasjoner på stordriftsfordeler ved at de mindre medlemsorganisasjonene får tilgang til et større og mer helhetlig organisert apparat og system gjennom de større organisasjonene. Dette gjelder både for prosjektene i seg selv (eksempelvis nasjonal redningsskole), men også i planlegging og koordinering for øvrig, hvor enkelte organisasjoner i mye større grad besitter ressurser til prosjektgjennomføring m.m.

9 Evaluering av BLBs organisering, struktur og videre arbeid

Midlene i BLB kommer medlemsorganisasjonene til gode, gjennom nasjonale prosjekter på tvers av organisasjonene, midler som går direkte til organisasjonene, og regionale tildelinger som kommer det lokale samvirket til gode. Organiseringen av BLB har imidlertid noen utfordringer med tilhørende frustrasjoner, som utarter seg på sentralt/nasjonalt nivå, lokalt nivå, og administrativt nivå.

I det foregående kapitlet har vi diskutert effektene av Bedre Lokal Beredskap, som knytter seg til evalueringens første spørsmål; Hvorvidt prosjektstøtten fra Gjensidigestiftelsen har gjort den frivillige redningstjenesten bedre i stand til å løse sitt samfunnsoppdrag, som kortfattet er dette: *Redde mennesker fra død eller skade*. Evalueringens andre hovedspørsmål er *hvorvidt dette har blitt gjort på den mest hensiktsmessige og effektive måten med tanke på samfunnseffekt*. Dette svarer til hvordan BLB har blitt organisert, strukturert og gjennomført, og vurderes i det følgende.

For å vurdere BLB sin organisering og struktur, med tilhørende effektivitet er det nyttig å ha et tydelig bilde av en sammenligningsreferanse. Dette drøfter vi kort i boksen under før vi gjengir våre vurderinger.

Om alternative organiseringsformer

Utgangspunktet for sammenligning er organisering av tildelinger før BLB fase 1 ble iverksatt, jfr. **Figur 2-4**, hvor midler fra Gjensidigestiftelsen ble tildelt organisasjoner sentralt og lokalt. Gjensidigestiftelsen hadde i forkant av BLB erfart utfordringer med å prioritere mellom søknader som kom inn fra de frivillige redningsorganisasjonene, samt å være konsistente i vurderinger på tvers av distrikter. Basert på funn fra What if II-rapporten, og suksess med å jobbe på tvers av organisasjoner med FORF som koordinator i Hordaland og Innlandet, vedtok Gjensidigestiftelsen å sette ut koordinering og prioritering av midler til FORF på vegne av medlemsorganisasjonene.

Således kan vi sammenligne organiseringen av BLB med situasjonen før BLB, og dette gjør vi. Imidlertid er vårt inntrykk fra dialog med Gjensidigestiftelsen at praksisen med å tildele direkte lokalt og nasjonalt til medlemsorganisasjonene ikke vurderes som et reelt alternativ. Dette følger av den store administrasjonskostnaden det medfører for Gjensidigestiftelsen (åtte organisasjoner i tolv distrikter blir potensielt mange søknader) og at det er krevende å vurdere på tvers. Gjensidigestiftelsen har uttrykt at det oppleves som mer hensiktsmessig at FORF og medlemsorganisasjonene gjør denne prioriteringsjobben (dagens praksis). Det som kunne vært et alternativ til dagens organisering er en direktetildeling til organisasjonene sentralt, som hver organisasjon sto ansvarlig for å dele ut og sikre at kom lokallag til gode. Basert på dialog med Gjensidigestiftelsen, virker dette som et lite sannsynlig alternativ, ettersom det er uttrykt en intensjon om å videre kanalisere støtte gjennom FORF. Formålet med dette er å sikre en mer helhetlig og strategisk satsing på den frivillige redningstjenesten, samt legge til rette for samarbeid på tvers av medlemsorganisasjonene.

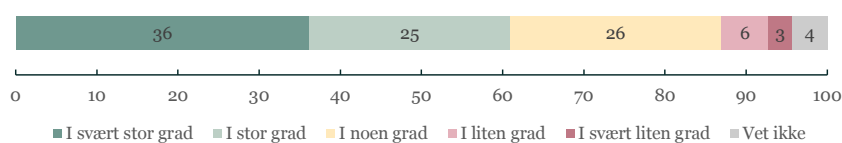
Vi vurderer dagens organisering mot både det historiske alternativet og det konstruerte alternativet til organisering.

Midlene i BLB kommer den frivillige redningstjenesten til gode, lokalt og via nasjonale prosjekter

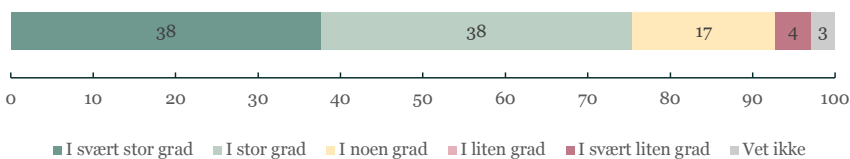
Kommentert [GW1]: Til sitatsjekk GS

Før vi evaluerer BLBs organisering og struktur i detalj, vil vi slå fast at midlene i BLB kommer medlemsorganisasjonene til gode, gjennom nasjonale prosjekter på tvers av organisasjonene, midler som går direkte til organisasjonene, og regionale tildelinger som kommer det lokale samvirket til gode. Dette understøttes av de identifiserte effektene av BLB (beskrevet i forrige kapittel), men også av de frivilliges vurdering av samarbeid og arbeidsdeling med FORF.

Figur 9-1: I hvilken grad opplever du at samarbeidet mellom FORF og medlemsorganisasjonene har vært godt i forbindelse med gjennomføring av prosjekt BLB? (N = 69). Kilde: Spørreundersøkelse til FORFs medlemsorganisasjoner

Figur 9-2: I hvilken grad opplever du at arbeidsdelingen mellom FORF og medlemsorganisasjonene har vært hensiktsmessig i gjennomføring av prosjekt BLB? (N=69). Kilde: Spørreundersøkelse til FORFs medlemsorganisasjoner

Majoriteten av de som har svart på spørreundersøkelsen fra medlemsorganisasjonene, vurderer at samarbeid og arbeidsfordeling er hensiktsmessig og velfungerende.

Organiseringen av BLB har imidlertid noen utfordringer med tilhørende frustrasjoner, som utarter seg på sentralt/nasjonalt nivå, lokalt nivå, og administrativt nivå

FORF og medlemsorganisasjonene har vært en utvikling i hvordan de samhandler og samarbeider om prosjekter og finansiering som skal bidra til å løfte den frivillige redningstjenesten. De fleste vurderer dette som en modningsreise, hvor arbeidsmetoder og rutiner tilvennes. Imidlertid er det noen utfordringer og frustrasjoner knyttet til BLBs organisering vi ser på ulike nivåer.

På **sentralt/nasjonalt nivå** opplever enkelte fordelingen av prosjektmidler som urettferdig mellom de ulike medlemsorganisasjonene. Disse vurderingene er tydeligst hos representanter for enkelte store medlemsorganisasjoner, som opplever en urettferdig fordeling, sett i lys av

- i) de store organisasjonenes bidrag til redningstjenesten, målt i blant annet frivillig innsats og deltakelse på redningsaksjoner (eksempelvis antall frivillige) og
- ii) de store organisasjonenes bidrag til det 'profesjonelle apparatet' i FORF. Det er flere av de mindre organisasjonene som drar gevinster av at de større medlemsorganisasjonene bidrar i prosjektledelse, koordinering m.m., og enkelte opplever at dette ikke belønnes i fordeling av prosjektmidler

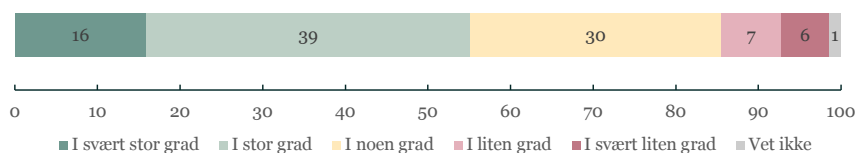
Disse motsetningene oppleves av enkelte som urettferdig, og har bidratt til diskusjon, uenighet og til en viss grad støy rundt hvordan prosjektmidler skal fordeles, herunder spesielt de organisasjonsspesifikke midlene. På mange måter kan dette oppleves som en omfordeling av midler og finansiering fra de større til de mindre medlemsorganisasjonene. Vår vurdering knyttet til dette er at det, i tråd med BLBs intensjon om å helhetlig løfte den frivillige redningstjenesten, kan være hensiktsmessig å tildele proporsjonalt mer til de mindre organisasjonene. Dette kan bidra til å gi mest effekt per krone ved at man finansierer prosjekter for de mindre organisasjonene som ellers ikke ville blitt gjennomført. Dette vurderer vi å være i tråd med intensjonen bak BLB, forankret hos Gjensidigestiftelsen og FORF. Imidlertid er vår vurdering at denne intensjonen og tankegangen i enda større grad bør forankres på tvers av medlemsorganisasjonene og styres etter, for å skape en mer felles forståelse for BLBs organisering og bedre samarbeid i det videre.

På **lokalt nivå** observerer vi en lignende frustrasjon, i at enkelte lokallag av de større og mer profesjonelle medlemsorganisasjonene opplever å ha mistet kontroll på og tilgang til finansiering og prosjektmidler fra Gjensidigestiftelsen. Enkelte erfarte tidligere at de hadde suksess med å søke direkte til Gjensidigestiftelsen for å finansiere ulike aktiviteter og innkjøp på lokalt nivå, mens denne muligheten nå har falt bort og til dels blitt erstattet av BLB. Videre har det vært en nedgang i prosjektmidler til regionale prosjekter fra fase 1 til fase 2, og dette kan oppleves som frustrerende for lokallag som ikke opplever å få sine behov svart ut fra sine sentralorganisasjoner (i form av organisasjonsspesifikke prosjekter).

Denne bevegelsen kan på tilsvarende vis som ovenstående poeng på nasjonalt/sentralt nivå, forstås som en omfordeling av midler til de mindre eller mindre profesjonelle organisasjonene. Imidlertid vurderer vi at det tidligere har vært en risiko for at midler kan ha blitt favorisert mot lokallag som evner å skrive gode søknader, enten i kraft av enkeltpersoners kompetanse, eller som følge av en sterk organisasjon som kan bidra til søknadsskriving. Vi vurderer at omfordelingen til de mindre og/eller mindre profesjonelle organisasjonene kan ha bidratt til å løfte nivået på redningstjenesten som helhet i større grad enn før. Dette følger av at det kan ha foreligget store behov som det ikke var kapasitet til å kommunisere eller søke om midler for å dekke forut for BLB. Med dagens organisering vurderer vi at det i større grad er lagt til rette for å se helhetlig på behov, på tvers av og innad organisasjoner.

På **administrativt nivå** trekker flere frem at det er behov for tydeligere prioritering og bedre prosjektstyring fra FORF. Dette speiles blant annet i figuren under, hvor de frivillige i medlemsorganisasjonene har vurdert FORF sin evne til å identifisere og møte behovene deres ved utdeling av prosjektmidler.

Figur 9-3: I hvilken grad opplever du at FORF har klart å identifisere og møte behovene til medlemsorganisasjonene ved utdeling av prosjektmidlene? (N=69)

Som det fremkommer at figuren, er det noe mindre entusiasme i vurderingene av imøtekommelse av behov. Basert på dialog med FORF og intervjuer med medlemsorganisasjoner finner vi at FORF og medlemsorganisasjonene samarbeider best rundt de store nasjonale prosjektene som det er stor enighet om, herunder spesielt Felles aksjonsstøtteverktøy, Nødnett-terminaler og nasjonal

redningsskole. Her oppleves FORF sin rolle som koordinator som tydeligere, og behovet for prosjektene er godt forankret på tvers. Dette speiles av effektene vurdert i kapittel 5, med unntak av nasjonal redningsskole, som ikke har rukket å realisere effekter enda.

Organiseringen rundt BLB modnes gjennom dialog og samarbeid, men det er også behov for å styrke FORF sin kompetanse og kapasitet til å koordinere samarbeidet.

Vi har i denne evalueringen ikke grunnlag for å anbefale alternative organiseringsformer enn den som ligger til grunn. Vår vurdering er at det er hensiktsmessig med en felles, organisasjonsnøytral instans som koordinerer BLB som prosjekt i tett samarbeid med medlemsorganisasjonene, og at FORF naturlig har en rolle her. Det uttrykkes fra flere av medlemsorganisasjonene at BLB fase 1 ble opplevd som en stor omveltning, med store mengder midler som skulle fordeles til ulike prosjekter. Vårt inntrykk er at samarbeidet mellom medlemsorganisasjonene har bedret seg vesentlig gjennom fase 2, og at den friville redningstjenesten opererer som et tettere samvirke. Gjennom BLB ble det finansiert to stillinger til henholdsvis en prosjektkoordinator og en fagkoordinator utover daglig leder i FORF – totalt tre stillinger i dag. Dette innebærer en vesentlig styrking av FORF sin administrasjon, som også modnes gjennom samarbeidet med medlemsorganisasjonene.

Imidlertid ser vi et behov for å styrke FORF sin kompetanse og kapasitet til å koordinere BLB i dialog med medlemsorganisasjonene. Det trekkes frem av flere et behov for tydeligere styring, prosjektleidelse og rapportering fra FORF til medlemsorganisasjonene

10 Avsluttende refleksjoner og anbefalinger

I dette kapitlet gjengir vi våre avsluttende refleksjoner og anbefalinger basert på de øvrige vurderingene i evalueringen. Som beskrevet gjennom denne rapporten, finner vi vesentlige effekter av prosjekt BLB, som støtter oppunder redningstjenestens evne til å redde mennesker fra død eller skade, gjennom en rekke mekanismer. Videre vurderer vi på prinsipielt nivå at BLB er organisert på en hensiktsmessig måte, med FORF som koordinator i tett dialog med medlemsorganisasjonene. Imidlertid anbefaler vi at styringen og fordeling av prosjektmidler til nasjonale, regionale og organisasjonsspesifikke prosjekter tydeliggjøres og forankres sterkere på tvers av medlemsorganisasjonene.

I det følgende gjengir vi våre avsluttende refleksjoner og anbefalinger basert på de øvrige vurderingene i evalueringen.

Effektene av BLB er vesentlige og finansieringen fra Gjensidigestiftelsen bidrar til prosjekter som ellers ikke ville blitt gjennomført.

Som beskrevet gjennom denne rapporten, finner vi vesentlige effekter av prosjekt BLB, som støtter oppunder redningstjenestens evne til å redde mennesker fra død eller skade, gjennom en rekke mekanismer. Samvirke og samarbeid, operativt og på strategisk nivå, i redningstjenesten har blitt styrket gjennom BLB, og innretningen og intensjonen om en mer integrert redningstjeneste oppnås. Videre dialog og samarbeid mellom FORF og medlemsorganisasjonene om å identifisere relevante og effektfulle prosjekter forventes å bli enda viktigere i den videre utviklingen av den frivillige redningstjenesten.

Vi finner ikke grunnlag for å anbefale en alternativ organisering av BLB, men styring og prioritering bør tydeliggjøres og forankres tettere i medlemsorganisasjonene.

Vi vurderer at BLB er organisert på en hensiktsmessig måte, med FORF som koordinator i tett dialog med medlemsorganisasjonene. Gjensidigestiftelsen har delegert et stort ansvar knyttet til fordeling av prosjektmidler til FORF og medlemsorganisasjonene. Vi vurderer dette som hensiktsmessig, ettersom FORF og medlemsorganisasjonene har gode forutsetninger for å strategisk prioritere og iverksette prosjekter på en måte som ikke kunne blitt oppnådd ved direkte tildeling av midler på lokalt nivå.

Imidlertid oppleves det fra deler av medlemsorganisasjonene utfordringer knyttet til FORFs styring av BLB, og et opplevd behov for å styrke FORFs kompetanse og kapasitet til å administrere BLB. Vi anbefaler at det i det videre fokuseres på å styrke FORFs kompetanse og kapasitet til å levere i henhold til krav og ønsker fra medlemsorganisasjonene. En tydeligere harmonisering av leveranse og krav, behov og ønsker kan gjøres på en av følgende måter:

- i) Øke kompetansen og kapasiteten til FORF-administrasjonen, eksempelvis ved å ansette en administrativ stilling til.
- ii) Interessenter, herunder medlemsorganisasjonene og FORF-styret, kan senke ambisjonsnivået på krav og forventninger, ev. tydeliggjøre hvilke krav, ønsker og forventninger som bør prioriteres.

Alternativet til denne harmoniseringen er at FORF-administrasjonen ikke leverer etter alle krav, ønsker og forventninger til sine interessenter, men må prioritere med de ressursene de har. I dette

tilfellet anbefaler vi at FORF-administrasjonen jobber tydeligere med prioritering av sine oppgaver, og kommuniserer sin prioritering til relevante interessenter.

Finansieringen fra Gjensidigestiftelsen vil i større grad gå til prosjekter som gir helhetlige løft og innovasjon i den frivillige redningstjenesten.

Kommentert [GW2]: Må sitatsjekkkes med GS

Gjennom evalueringen erfarer vi at det finnes en rekke ulike prosjekter, i stor og liten skala, med høy og lav grad av modenhet. Enkelte prosjekter har handlet om å ruste opp (underdekte) frivillige og lokallag, mens andre har handlet om innovative løft i redningstjenesten. Vår vurdering er at prosjekter på ulike nivåer under BLB som overordnet strategisk innretning, vil fortsette å være relevant. Det sentrale står i å sikre bedre lokal beredskap, og ulike typer prosjekter kan bidra til dette, avhengig av de til enhver tid foreliggende behovene.

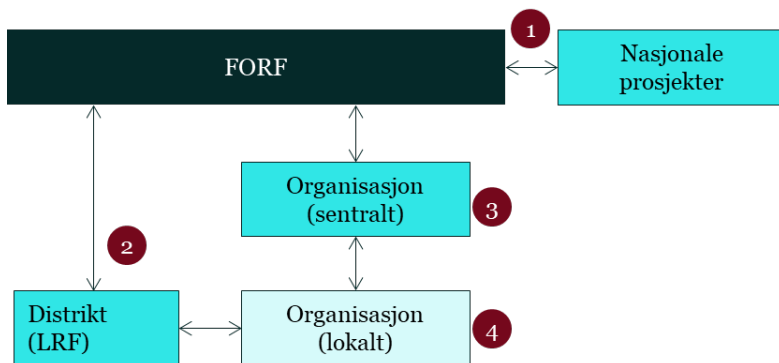
Imidlertid er vår vurdering at det har blitt gjort en del grunnleggende løft gjennom BLB fase 1 og fase 2 for medlemsorganisasjonene, i å sikre tilgang til samhandlingsverktøy, utstyr og uniformer. Historisk har en vesentlig del av det helhetlige løftet handlet om å få på plass et grunnleggende og felles nivå i den frivillige redningstjenesten. Fremover forventer vi at prosjekter under BLB i større grad vil handle om innovative løft i hvordan redningstjenesten opererer. Dette er i tråd med hvordan vi tolker Gjensidigestiftelsens intensjon rundt BLB.

Dette kan medføre at det fremover vil tildeles mindre midler til prosjekter som omhandler innkjøp, og at medlemsorganisasjonene kan oppleve at deler av BLB som historisk har fungert som «grunnfinansiering» vil utgå over tid. Gitt dette, anbefaler vi at det i det videre fokuseres på kommunikasjon rundt hvordan prosjekter prioriteres, og at dette forankres på tvers av medlemsorganisasjonene, sentralt og lokalt. Dette vil sannsynligvis effektivisere samarbeidet og bedre samvirket ut i lokallagene.

Vi anbefaler at rekkefølgen på tildeling av midler til nasjonale, regionale og organisasjonsspesifikke prosjekter tydeliggjøres og forankres sterkere i medlemsorganisasjonene.

Vår vurdering er at skillet mellom nasjonale, regionale og organisasjonsspesifikke prosjekter er en god og tydelig struktur på ulike typer prosjekter under BLB. Imidlertid er vårt inntrykk at fordelingen og prioriteringen av ulike prosjekter kan bli noe utydelig og preget av uenigheter mellom medlemsorganisasjonene. Vi anbefaler at det tydeliggjøres en rekkefølge på fordeling av midler til prosjekter som følger:

Figur 10-1: Foreslått rekkefølge på tildeling av prosjektmidler.

- 1) Midler til nasjonale prosjekter som FORF og medlemsorganisasjonene enes om, settes av først. Disse skal i stor grad komme redningstjenesten som helhet til gode, og vi forventer at det vil være størst behov for forankring og enighet rundt disse. De vil ofte ha tydeligst effekt og relevans for helhetlige løft i redningstjenesten, som vi ser av evalueringen vår.
- 2) Etter de nasjonale prosjektene er definert og tildelt midler, tildeles midler for regionale prosjekter til de lokale redningsfaglige foraene. Disse prosjektene er det i stor grad enighet om at skal tildeles og det er relativt like behov hos de ulike distriktene knyttet til øvelser og samlinger. Videre er andelen prosjektmidler knyttet til regionale prosjekter forholdsvis beskjeden sammenlignet med nasjonale og organisasjonsspesifikke prosjekter, slik at det bør være forholdsvis enkelt å enes om disse. Det kan være hensiktsmessig å fordele noe ulikt til de ulike distriktene, hvor størrelse og sentralitet kan være indikatorer på hvordan midler bør skjevfordeles, ettersom det er større distanser og behov i enkelte distrikter.
- 3) Etter de nasjonale og regionale prosjektene er fastsatt, fordeles midler til de organisasjonsspesifikke prosjektene. Her har medlemsorganisasjonene et felles ansvar for å kommunisere sine behov på en nøktern og konsekvent måte, samt å lytte til hverandre, som gjør dem i stand til og samlet prioritere etter der behovene er størst.
- 4) Organisasjonsspesifikke prosjektmidler fordeles deretter ut lokalt basert på sentralorganisasjonens forståelse av lokale behov.

Vi opplever at dette er i tråd med hvordan FORF har skissert at midler skal fordeles, men at det i praksis har vært en mer sammensatt prosess i fordeling av midler, hvor fordeling av midler mellom organisasjoner i noen grad forhandles om fra den enkelte organisasjons perspektiv. Vellykket gjennomføring videre av BLB vil i større grad kreve et helhetsperspektiv fra den enkelte medlemsorganisasjon rundt bedre lokal beredskap på tvers av den frivillige redningstjenesten. Dette vil kreve større grad av forankring og informasjonsdeling fra medlemsorganisasjonene sentralt og ut til lokallag.

En helhetlig videreutvikling av redningstjenesten, herunder knyttet til BLB, vil i det videre forde tett dialog og strategisk og tydelig prioritering i fellesskap på tvers av medlemsorganisasjonene. I lys av prioriteringene som skal gjøres i det videre, anbefaler vi at FORF og medlemsorganisasjonene retter

tydelig fokus på involvering og dialog for å styrke den frivillige redningstjenestens felles samarbeid og samvirke.

Menon
Economics

Menon Economics

Sørkedalsveien 10 B, 0369 Oslo

+47 909 90 102

post@menon.no

menon.no